

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

**Hodnocení členství České republiky
v Evropské unii**

Martina Paštiková

Bakalářská práce

2009

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb. autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle §60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vyhotovení díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne (datum odevzdání)

Martina Paštiková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat konzultantce své bakalářské práce RNDr. Šárce Brychtové Ph.D. za odbornou pomoc při zpracování obsahové i formální stránky bakalářské práce, vedení při vypracování a podporu. Ráda bych také poděkovala ing. Martině Juskové z MÚ Vamberk a paní Martině Pospíchalové z OÚ Potštejn za poskytnuté informace a materiály.

ANOTACE

Bakalářská práce se v teoretické části zabývá evropskou integrací, historickým i současným vývojem Evropské unie. Jsou zde zmíněny všechny podstatné události a podepsané smlouvy, vznik důležitých organizací, grafické znázornění postupného rozšiřování společenství včetně začlenění České republiky. Podstatná část je věnována fondům Evropské unie a získávání finančních prostředků z jednotlivých programů. Praktická část pojednává o získání dotace ze SROP pro projekt „Na potštejnský hrad“ včetně základních informací o obci Potštejn, výchozího stavu, popisu projektu, SWOT analýzy, marketingového mixu finančního plánu a analýzy rizik.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evropská unie, evropská integrace, dotace, fondy EU

TITLE

Evaluation of membership of the Czech Republic in the European Union

ANNOTATION

My Bachelor thesis in theoretical part deals with the European integration and historical and current developments in the European Union. It mentions all the relevant events and signed contracts, the emergence of important organizations, graphical depiction of the gradual expansion of community, including the Czech Republic. A substantial part is devoted to the European Union funds and obtaining funds from various programs. The practical part deals with the payment of SROP for a project „The Potštejn Castle“, including basic information about the village Potštejn, baseline, project description, SWOT analysis, marketing mix financial plan and risk analysis.

KEY WORDS

European Union, european integration, subsidies, funds EU

Seznam obrázků:

Obr. 1: Mapa schengenského prostoru	30
Obr. 2: Pilíře Evropské unie	31
Obr. 3: Zakládající státy v letech 1952 - 1958 (Francie, Benelux, Itálie, Německo)	35
Obr. 4: 1973 - první rozšíření (Dánsko, Irsko a Spojené království).....	36
Obr. 5: 1986 - třetí rozšíření (Španělsko a Portugalsko)	36
Obr. 6: 1955 - čtvrté rozšíření (Finsko, Rakousko a Švédsko).....	36
Obr. 7: 2004 - páté rozšíření (Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko).....	37
Obr. 8: 2007 - šesté rozšíření (Bulharsko, Rumunsko).....	37
Obr. 9: Oficiální statut kandidátů a potenciální kandidáti	38
Obr. 10: Evropské země používající euro jako svoji měnu	38
Obr. 11: Mapa evropských zemí s výsledky hlasování o Evropské ústavě	40
Obr. 12: Relativní výše rozpočtu EU.....	44
Obr. 13: Historie EU zobrazená na časové ose.....	45
Obr. 14: NUTS II - Severovýchod.....	68
Obr. 15: Schéma implementace operačního programu.....	75

Seznam tabulek:

Tab. 1: Složení ECU v době vzniku	26
Tab. 2: Vynaložení finančních prostředků na strukturální fondy v letech 2000 - 2006 (v mil. €).....	52
Tab. 3: Finanční prostředky uvolněné pro KF.....	54
Tab. 4: Vztahy mezi strukturálními fondy, cíli a iniciativami Společenství	56
Tab. 5: Alokace prostředků na strukturální fondy a Kohezní fond pro období 2000 - 2006	56
Tab. 6: Objem finančních toků pro ČR.....	57
Tab. 7: Rozdělení financí mezi kraje (období 2002 - 2004).....	58
Tab. 8: Schválené projekty v letech 2000 - 2002 v mil. €	59
Tab. 9: Úrovně regionálního členění	61
Tab. 10: Členění území ČR.....	61
Tab. 11: Operační programy na období 2007 - 2013.....	62
Tab. 12: Překladač a investor projektu	89
Tab. 13: Financování	89
Tab. 14: Lokalizace projektu	90
Tab. 15: Harmonogram realizace projektu	93
Tab. 16: Marketingový mix	94
Tab. 17: Celkové náklady na oběžný a investiční majetek (Kč)	96
Tab. 18: Celkové provozní náklady (Kč).....	97
Tab. 19: Kalkulace provozních výnosů	97
Tab. 20: Celospolečenské ekonomické přínosy (Kč)	98
Tab. 21: Vstupy do finanční a ekonomické analýzy.....	98
Tab. 22: Distribuované, požadované a vrácené dotazníky	103

Tab. 23: Charakteristika vzorku.....	104
Tab. 24: Věkové skupiny (muži)	104
Tab. 25: Věkové skupiny (ženy).....	105
Tab. 26: Četnosti odpovědí mužů na otázku č. 1	106
Tab. 27: Četnosti odpovědí žen na 1. otázku	107
Tab. 28: Četnost odpovědí mužů na 2. otázku (výhody)	108
Tab. 29: Četnost odpovědí mužů na 2. otázku (nevýhody)	109
Tab. 30: Četnost odpovědí žen na 2. otázku (výhody)	110
Tab. 31: Četnost odpovědí žen na č. 2 (nevýhody)	111
Tab. 32: Četnost odpovědí mužů na otázku č. 3 (výhody)	112
Tab. 33: Četnost odpovědí žen na otázku č. 3 (výhody).....	112
Tab. 34: Četnost odpovědí mužů na 4. otázku.....	113
Tab. 35: Četnost odpovědí žen na 4. otázku	114
Tab. 36: Četnost odpovědí mužů na otázku č. 5	115
Tab. 37: Četnost odpovědí žen na otázku č. 5	116

Seznam grafů:

Graf 1: Alokace finančních prostředků.....	57
Graf 2: Alokace fondů EU mezi tematické OP v letech 2007 – 2013.....	63
Graf 3: Rozdělení finančních prostředků mezi regiony NUTS II v programovém období 2007 - 2013	68
Graf 4: Porovnání uskutečněných výdajů za SROP – předpoklad vs. Skutečnost	76
Graf 5: Porovnání uskutečněných výdajů za OP RLZ - předpoklad vs. Skutečnost	76
Graf 6: Porovnání uskutečněných výdajů za OP PP - předpoklad vs. skutečnost	77
Graf 7: Porovnání uskutečněných výdajů za OPI - předpoklad vs. skutečnost	77
Graf 8: Porovnání uskutečněných výdajů za OP RVMZ - předpoklad vs. skutečnost.....	78
Graf 9: Velikost firem dle počtu zaměstnanců v %	79
Graf 10: Hlavní činnosti firmy v %	79
Graf 11: Výsledky otázky č. 1 v procentech.....	80
Graf 12: Výsledky otázky č. 2 v procentech.....	80
Graf 13: Výsledky otázky č. 3 (první část) v procentech	81
Graf 14: Výsledky otázky č. 3 (druhá část) v procentech.....	81
Graf 15: Výsledky otázky č. 4 v procentech.....	82
Graf 16: Výsledky otázky č. 5 v procentech.....	82
Graf 17: Výsledky otázky č. 6 v procentech.....	83
Graf 18: Výsledky otázky č. 7 v procentech.....	83
Graf 19: Výsledky otázky č. 8 v procentech.....	84
Graf 20: Výsledky otázky č. 9 v procentech.....	84
Graf 21: Výsledky otázky č. 10 v procentech.....	85
Graf 22: Výsledky otázky č. 11 v procentech.....	85

Graf 23: Výsledky otázky č. 12 v procentech.....	86
Graf 24: Výsledky otázky č. 13 v procentech.....	86
Graf 25: Výsledky otázky č. 14 v procentech.....	87
Graf 26: Charakteristika vzorku	104
Graf 27: Věkové skupiny muži.....	105
Graf 28: Věkové skupiny ženy	105
Graf 29: Odpověď na otázku č. 1 – muži.....	106
Graf 30: Odpověď na otázku č. 1 – ženy	107
Graf 31: Odpověď na otázku č. 2 – muži (VÝHODY).....	108
Graf 32: Odpověď na otázku č. 2 - muži (NEVÝHODY).....	109
Graf 33: Odpověď na otázku č. 2 - ženy (VÝHODY).....	110
Graf 34: Odpověď na otázku č. 2 - ženy (NEVÝHODY)	111
Graf 35: Odpověď na otázku č. 3 - muži (VÝHODY)	112
Graf 36: Odpověď na otázku č. 3 - ženy (VÝHODY).....	113
Graf 37: Odpověď na otázku č. 4 – muži.....	114
Graf 38: Odpověď na otázku č. 4 – ženy	114
Graf 39: Odpověď na otázku č. 5 – muži.....	115
Graf 40: Odpověď na otázku č. 5 - ženy.....	116

Použité zkratky

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
BBC	British Broadcasting Corporation
NATO	Severoatlantická aliance
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
SRN	Spolková republika Německo
Benelux	Belgie, Lucembursko, Nizozemí
EHS	Evropské hospodářské společenství
Euratom	Evropské společenství pro atomovou energii
ESVO	Evropské společenství volného obchodu
EMS	Evropský měnový systém
ECU	Evropská měnová jednotka
ERM	Mechanismus měnových kurzů
JEA	Jednotný evropský akt
ES	Evropské společenství
DPH	Daň z přidané hodnoty
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
PHARE	Poland and Hungary Aid for Reconstruction of the Economy

HDP	Hrubý domácí produkt
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci
USD	Americký dolar
ODS	Občanská demokratická strana
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – ČS strana lidová
SZ	Strana zelených
USA	Spojené státy americké
MMF	Mezinárodní měnový fond
ECB	Evropská centrální banka
EK	Evropská komise
COREPER	Výbor stálých zástupců
SF	Strukturální fond
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
FIFG	Finanční nástroj pro usměrňování rybolovu
CF	Kohezní fond
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession

INTERREG	Nástroj na zlepšení efektivnosti politik
LEADER +	Nástroj na podporu rozvoje venkova
EQUAL	Nástroj na dosažení cílů Evropské strategie zaměstnanosti
URBAN II	Nástroj na hospodářskou a sociální obnovu měst postižených krizí
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
NUTS	Územní statistické jednotky
LAU	Místní administrativní jednotky
OP	Operační program
ESPN	Monitorovací síť pro evropské územní plánování
OP PI	Operační program podnikání a inovace
OP D	Operační program doprava
TEN	Transevropské dopravní sítě
OP ŽP	Operační program životní prostředí
OP LZZ	Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
OP VK	Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VVI	Operační program výzkum a vývoj pro inovace
SROP	Společný regionální operační program
ROP	Regionální operační program
Sb.	Sbírka
ROP SV	Regionální operační program severovýchod
DSO	Dobrovolný svazek obcí
KÚ	Krajský úřad
RDA	Regional Development Agency
Kč	Koruna česká
NPV	Čistá současná hodnota
CF _t	Cash flow v období t
r	Diskontní sazba
t	Období od 0 do n
NPV/I	Čistá současná hodnota investice
PV	Současná hodnota
I	Investiční výdaje
IRR	Vnitřní výnosové procento
ERR	Ekonomické vnitřní výnosové procento

OBSAH

1	TEORIE EVROPSKÉ INTEGRACE	18
1.1	TEORIE REALISMU	19
1.2	LIBERÁLNĚ-IDEALISTICKÉ PŘÍSTUPY	19
2	VÝVOJ EU	21
2.1	POVÁLEČNÉ POČÁTKY	21
2.2	ČTYŘICÁTÁ, PADESÁTÁ A ŠEDESÁTÁ LÉTA	22
2.2.1	<i>ESUO</i>	22
2.2.2	<i>EHS, Euratom, Římské smlouvy</i>	23
2.2.3	<i>Evropské sdružení volného obchodu</i>	24
2.3	SEDMDESÁTÁ, OSMDESÁTÁ LÉTA	25
2.3.1	<i>Evropský měnový systém (EMS), společná měna ECU, ERM</i>	25
2.3.2	<i>Jednotný evropský akt (JEA)</i>	27
2.3.3	<i>Rozšíření a výstup z ES</i>	27
2.3.4	<i>Schengenské dohody – První Schengenská dohoda, Schengenská</i>	28
2.4	DEVADESÁTÁ LÉTA	30
2.4.1	<i>Maastrichtská smlouva</i>	30
2.4.2	<i>Důležité smlouvy v 90. letech</i>	33
2.4.3	<i>Postupné rozšiřování EU, možní budoucí členové</i>	35
2.4.4	<i>Euro</i>	38
2.5	AKTUÁLNÍ VÝVOJ	39
2.5.1	<i>Ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu</i>	39
2.5.2	<i>Pakt stability a růstu a jeho revize</i>	42
2.5.3	<i>Reforma rozpočtu EU</i>	44
2.6	PŘEHLED VÝVOJE, SMLUV A STRUKTURY	45
3	ZAČLENĚNÍ ČR DO EU	46
3.1	OBDOBÍ 1991 – 1996	46
3.1.1	<i>Dohoda o přidružení – asociační dohoda</i>	46
3.1.2	<i>Kodaňská kritéria</i>	47
3.2	OBDOBÍ 1996 – 2004	48
3.2.1	<i>Oficiální žádost o vstup ČR do EU a zahájení jednání o přistoupení</i>	48
3.2.2	<i>Agenda 2000</i>	48
3.2.3	<i>Smlouva o přistoupení ČR k EU</i>	49
3.2.4	<i>Květen 2004 – ČR se stává členem EU</i>	49
4	FONDY EU	51
4.1	HOSPODÁŘSKÁ SOUDRŽNOST	51
4.1.1	<i>Strukturální fondy</i>	52
4.1.2	<i>Fond soudržnosti – Kohezní fond (CF – Cohesion Fund)</i>	54
4.1.3	<i>Iniciativy společenství v období 2000 – 2006</i>	54
4.1.4	<i>Vzájemné vztahy mezi strukturálními fondy, cíli a iniciativami Společenství</i>	56
4.2	PŘEDVSTUPNÍ FONDY EU V ČR	57
4.2.1	<i>Phare</i>	58
4.2.2	<i>ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)</i>	59
4.2.3	<i>SAPARD – (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development)</i>	60

4.3	REGIONY SOUDRŽNOSTI ČR.....	60
4.4	PROGRAMY 2007 -2013	61
4.4.1	<i>Tematické operační programy</i>	63
4.4.2	<i>Společný regionální operační program</i>	67
5	DOTACE Z EU – PROBLEMATIKA ZÍSKÁVÁNÍ FIN. PROSTŘEDKŮ	70
5.1	PŘÍPRAVA PROJEKTU	71
5.2	POSTUP PŘI ZÍSKÁVÁNÍ DOTACE	74
5.3	POROVNÁNÍ USKUTEČNĚNÝCH VÝDAJŮ ZA JEDNOTLIVÉ OPERAČNÍ PROGRAMY PŘEDPOKLAD / SKUTEČNOST (ÚNOR 2007 – LEDEN 2008)	76
5.4	PRŮZKUM NA TÉMA „FONDY A PROGRAMY EU“	78
6	PROJEKT „NA POTŠTEJNSKÝ HRAD“	89
6.1	ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŽADATELI.....	89
6.2	VÝCHOZÍ STAV PŘED REALIZACÍ PROJEKTU, ODŮVODNĚNÍ REALIZACE PROJEKTU	90
6.3	POPIS PROJEKTU A JEHO AKTIVIT, ANALÝZA CÍLOVÝCH SKUPIN, ETAPY, HARMONOGRAM	91
6.3.1	<i>Popis projektu a jeho aktivit</i>	91
6.3.2	<i>Cílové skupiny</i>	91
6.3.3	<i>Etapy projektu</i>	91
6.3.4	<i>Fáze projektu</i>	92
6.3.5	<i>Harmonogram realizace projektu</i>	93
6.4	VEŠKERÉ OČEKÁVANÉ PŘÍNOSY PROJEKTY (V ČÍSELNÉM NEBO SLOVNÍM VYJÁDŘENÍ) PRO ŽADATELE, CÍLOVÉ SKUPINY, OBEC, REGION, STÁT.	93
6.5	ANALÝZA TRHU, NABÍDKA, POPTÁVKA, MARKETINGOVÝ MIX	94
6.5.1	<i>Analýza trhu a odhad poptávky</i>	94
6.5.2	<i>Marketingový mix</i>	94
6.6	ZPRACOVATEL PROJEKTU A REALIZAČNÍ TÝM	94
6.7	TECHNICKÉ A TECHNOLOGICKÉ ŘEŠENÍ PROJEKTU, ODŮVODNĚNÍ ZVOLENÉ TECHNOLOGIE A INVESTIC PLÁNOVANÝCH V PROJEKTU	95
6.8	POTŘEBA A ZAJIŠTĚNÍ OBĚŽNÉHO A INVESTIČNÍHO MAJETKU.....	96
6.9	FINANČNÍ PLÁN A ANALÝZA PROJEKTU	97
6.9.1	<i>Kalkulace provozních nákladů</i>	97
6.9.2	<i>Kalkulace provozních výnosů</i>	97
6.9.3	<i>Celospolečenské ekonomické přínosy</i>	98
6.9.4	<i>Finanční plán – plán průběhu cash flow (příjmů a výdajů)</i>	98
6.9.5	<i>Popis metodiky výpočtu</i>	98
6.9.6	<i>Výpočet a výsledky analýzy</i>	99
6.10	UDRŽITELNOST PROJEKTU.....	101
6.11	ANALÝZA RIZIK A JEJICH PŘEDCHÁZENÍ.....	102
7	PRŮZKUM NA TÉMA: „DOTACE Z EU VZTAŽENÉ NA KONKRÉTNÍ PŘÍKLAD“	103
7.1	CÍLE VÝZKUMU	103
7.2	CHARAKTERISTIKA VZORKU	104
7.3	DOTAZNÍKOVÉ OTÁZKY	106
7.4	VÝSLEDKY PRŮZKUMU	117
7.5	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	117

ÚVOD

1. květen 2004 se stal dnem přístupu České republiky a dalších devíti kandidátů k Evropské unii. Češi začali spolupracovat s ostatními evropskými zeměmi ihned po revoluci v roce 1989. Stáli jsme před složitým úkolem – museli jsme se vyrovnat v oblasti politiky a ekonomiky státům vyspělé západní Evropy.

Členstvím v Evropské unii se České republice otevřely nové možnosti spolufinancování plánovaných projektů. Již před samotným vstupem jsme měli možnost využít tzv. předstupních nástrojů finanční podpory.

Čerpání finančních prostředků však není snadné a dovést projekt do zdárného konce vyžaduje značné úsilí. Žadatel se nevyhne nejednou kritizované byrokracii, která získání dotace provází, ani častým kontrolám.

Svoji práci jsem zaměřila převážně na čerpání finančních prostředků z evropských fondů, podložené konkrétním projektem.

Cíle práce:

Jedním z cílů mé práce je popsat teorii evropské integrace a objasnit základní historické mezníky ve vývoji EU. Postupné rozšiřování je zde graficky zobrazeno, pro co největší přehlednost. Část je věnována přistoupení ČR.

Hlavním cílem teoretické části je seznámení s možnostmi čerpání z evropských fondů prostřednictvím získávání dotací.

Stěžejním cílem je analýza projektu „Na potštejský hrad“ doplněná o dotazníkové šetření prováděné v obci Potštejn. Pro zpracování jsem využila interní materiály poskytnuté místním obecním úřadem, zejména pak Studii proveditelnosti, ze které jsem čerpala konkrétní data s projektem spojená.

Teorie se v první části věnuje historii Evropské unie a jejímu postupnému rozšiřování. Stručně a přehledně jsou zde popsány etapy vývoje včetně důležitých organizací, dokumentů a smluv. Podstatnější část se týká přiblížení jednotlivých typů fondů a popisu kroků, které musí být žadatelem dodrženy, aby byl projekt úspěšně realizován. Na závěr jsem uvedla průzkum na téma: „Fondy a programy EU“, který se uskutečnil v průběhu září

a října 2005. Zúčastnilo se 333 českých firem, které odpovídaly na otázky týkající se získávání dotací, potřebnosti fondů a programů, identifikace překážek čerpání, nejlepší možnosti formy podpory a určení hlavních informačních zdrojů, ze kterých české firmy čerpají.

Praktická část je zaměřena na projekt s názvem „Na potštejnský hrad“. Cílem je představení teoretických poznatků na konkrétního příkladu. Rekonstrukce hradu byla realizována od dubna do září 2006 a financována z 75% ze strukturálních fondů, 15% z obecního rozpočtu a 10% poskytl kraj. Celková investice dosáhla téměř 4,8 mil. korun. Závěr praktické části je věnován průzkumu na téma Dotace z EU vztažené na konkrétní příklad. Na základě dotazníkového šetření jsem oslovila 200 obyvatelů obce Potštejn. Snažila jsem se, aby byly zastoupeny všechny věkové kategorie a obě pohlaví. Zajímalo mne názor obyvatel na EU, na možnost získání dotací popřípadě pozitiva a negativa, která jim osobně nebo obci členství v EU přináší. Výsledky průzkumu jsou zpracované v závěrečné kapitole.

1 Teorie evropské integrace

Slovo integrace je chápáno jako spojování původně samostatných jednotek v jeden celek. V případě evropské integrace se jedná o vznik a vývoj Evropských společenství a později EU.

Evropská integrace je chápána jako prohlubující a rozšiřující se proces spolupráce jednotlivých evropských států, počínaje Schumanovým plánem pro vytvoření ESUO a konče vznikem Evropské unie, jak ji známe dnes. Je jedinečná svoji koncepcí supranacionality, což znamená přenášení části svých suverénních pravomocí na orgány EU. ČR byla dlouhou dobu z integračního procesu zcela vyloučena. Zpočátku proto, že byla členem východního bloku a později v důsledku nedostatečné připravenosti na spolupráci s rozvinutými západoevropskými státy.

„Mluvíme-li o evropské integraci, měli bychom rozlišovat mezi cíli a způsobem, jak vyjednat jejich dosažení. Pokud jde o způsoby vyjednávání, vyvíjely se vedle sebe dva základní. První způsob dával přednost volnějším vazbám mezi vyjednávajícími státy a soustředil se na zahrnutí co největšího počtu účastníků. Tomuto způsobu vyjednávání říkáme mezivládní spolupráce. Příkladem je Evropské sdružení volného obchodu (ESVO, 1960) založené na popud Velké Británie. Druhý způsob vyjednávání naopak prosazoval těsnější a hlubší propojení členských států. Šlo mu o to, aby se rozhodování např. v ekonomických oblastech přeneslo ze států a jejich vlád do roviny nadnárodních institucí. Označuje se jako nadnárodní spolupráce. Příkladem je Evropské hospodářské společenství (EHS, 1957), respektive Evropská unie (EU, 1993), založené na popud Francie a Německa.

Cíle evropské integrace se formovaly postupně, lišily se svou naléhavostí a také ochotou zúčastněných států dohodnout se. Na základě vytyčených cílů vznikaly postupně organizace s různými úkoly a směřování, záběrem i stupněm propojení. Většina cílů se neprojednávala jednotlivě, ale současně s jinými.

V zásadě můžeme hovořit o cílech:

- Ekonomických
- Politických

- Vojensko-bezpečnostních“¹

Teoretické debaty o evropské integraci se řídí dvěma dominantními přístupy. První z nich zdůrazňuje úlohu evropských institucí v integračním procesu (neofunkcionalismus, federalismus a navazující směry), druhý roli svrchovaných států (realismus a některé liberální přístupy).

1.1 Teorie realismu

Teorie realismu říká, že jediným aktérem v oblasti politických vztahů by měl být svrchovaný stát, který se snaží o zachování či posílení vlastní moci a suverenity. Evropská integrace představuje proces, ke kterému by podle realistů nemělo nikdy dojít. Přesto, že se obecnými otázkami mezinárodní spolupráce příliš nezabývají, můžeme v literatuře najít pokusy o její vysvětlení.

- Hegemonistická teorie (Morgenthau) – rozhodující v politických vztazích je moc. Morgenthau udává jako příklad Schumannův plán na založení ESUO, kde se podle jeho názoru Francie snaží ekonomicky ovládnout, kontrolovat a rozhodovat o sektorové politice Německa či zavedení Evropské měnové unie, kterou hodnotí jako boj o hegemonii (nadvládu, vůdčí postavení) v Evropě.
- Koncepce mocenské rovnováhy je druhou teorií – Waltz poukazuje na to, že integrace začíná v okamžiku, kdy evropské státy pozbývají svého postavení a dostávají se do stínu velmocí. Ty se snaží prosazováním svého vlivu udržet rovnováhu mezinárodního systému. Jako konkrétní příklad uvádí americkou politiku zadržování, jejíž součástí je sjednocení západní Evropy pro vyvážení vlivu Sovětského svazu.

1.2 Liberálně-idealistické přístupy

Mezi klasické liberálně-idealistické směry patří federalismus, funkcionalismus a neofunkcionalismus.

¹ Dostupné z: <<http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/cile.htm>.> [2009-02-18]

Federalisté svět hodnotí podobně jako realisté, ale na rozdíl od nich nepovažují tento stav za uspokojivý. Vidí jedinou možnost jak dosáhnout míru, demokracie a blahobytu v odstranění svrchovanosti států a její nahrazení mezinárodní federací. Za hlavního představitele je považován Altiero Spinelli a jeho spis z roku 1941 Manifest z Ventotene.

Východiskem teorie funkcionalismu, kterou sepsal David Mitrany ve své práci *A Working Peace System* (Londýn 1944), je tradiční liberální myšlení. Nesouhlasí s myšlenkou vytvoření evropské federace pouze na základě mezinárodní smlouvy nebo evropské ústavy, ale prosazuje aktivní vývoj. Evropská integrace si sama volí vyhovující formu vývoje v jednotlivých oblastech. Základem je tzv. větvení, kdy úspěšná sektorová spolupráce se dále rozšiřuje do ostatních sektorů, naopak špatný způsob je vyloučen v rámci přirozeného výběru.

Neofunkcionalismus, rozpracovaný především Ernstem Haasem v práci „*The Uniting of Europe. Political, social, and economic forces*“ (1950-1957), plnil až do 70. let funkci oficiální teorie evropské integrace. Poznatky vychází z praktických zkušeností, získaných studiem ESUO.

2 Vývoj EU

2.1 Poválečné počátky

První myšlenky sjednocení se v Evropě objevují po skončení druhé světové války. Státy se musely vypořádat s řadou problémů, které s sebou válka přinesla. Hlavním úkolem bylo zajištění všech základních potřeb veškerého obyvatelstva. Je samozřejmé, že po otřesných zkušenostech se hlavním motivem integrace stala snaha zajistit mír a bezpečnost na celém evropském kontinentě. Rostoucí Sovětský svaz vyvolával v západní Evropě pocit nebezpečí a ohrožení demokracie, což vedlo k názoru, že mír nemohou zajistit jednotlivé státy, ale spojená Evropa jako celek. Evropané zároveň toužili po volném pohybu, který byl v meziválečném období značně omezen, a svobodném podnikání na společném trhu, nesoucí stabilitu a zabezpečení dlouhodobého hospodářského růstu.

Evropským státům v první polovině 20. století selhala stěžejní funkce – nedokázaly ochránit životy a bezpečnost svých obyvatel. Myšlenka sjednocené Evropy jako nástroj míru se již po staletí objevovala v pracích politiků a myslitelů, teď však měla reálnou naději na uplatnění. Již během války vznikaly iniciativy, které se snažily zajistit obyvatelům Evropy důstojné životní podmínky. Návrhy na sjednocení, které se po válce objevovaly, vyžadovaly změny v ekonomické i politické sféře. Hospodářská krize z 30. let byla chápána jako jeden z důvodů vzniku extremistických nacionalistických hnutí.

Pohled na uspořádání poválečné Evropy významně ovlivnil projev Winstona Churchilla v březnu 1943, vysílaný na BBC. Churchill navrhl ustavení Rady Evropy jako organizace, která by chránila kultury před barbarstvím. Otázkou sjednocení se zabýval i Altiero Spinelli ve svém manifestu z Ventotene (1941). Jako Ital, dlouhá léta vězněný fašisty, vyzývá evropské národy ke sjednocení pod jednu organizaci. Tyto iniciativy vedly po válce ke vzniku řady proudů. Lišily se však představami o formě politického uspořádání i politické orientaci. Myšlenka evropské jednoty nebyla zapomenuta ani v době studené války. V září 1946 W. Churchill vyzývá k ustavení Spojených států evropských. Jádrem projektu mělo být Francouzsko – německé partnerství. Na kongresu v Montreux byly předneseny návrhy konkrétních projektů zahrnující společný trh uhlí a oceli, celní unii, společnou zemědělskou politiku, řešení výzkumu a využití atomové energie, hospodářskou a měnovou unii. Na květen 1948 byl svolán Evropský kongres v Haagu. Jednání se týkala

možnosti ustavení evropské organizace, ve které by členské země spolupracovaly v oblasti politické, kulturní i hospodářské. Na kongresu byly stanoveny konkrétní podmínky členství, členem se nemohla stát nedemokratická země. Byla to reakce na únorový převrat v Československu, který ukázal jak křehká je demokracie v podmínkách studené války.

Výsledkem hnutí za evropskou jednotu byla Rada Evropy, která vznikla v květnu 1949. Jako první evropská organizace získala parlamentní orgán a Poradní shromáždění. V dubnu 1949 byla podepsána Washingtonská smlouva zakládající Severoatlantickou alianci (NATO). Stala se tak garantem bezpečnosti západní Evropy. Hlavním cílem bylo zachování demokracie, nástrojem se stala Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, přijatá roku 1950 Radou Evropy.

2.2 Čtyřicátá, padesátá a šedesátá léta

2.2.1 ESUO

NATO se zaměřovalo na otázky poválečného uspořádání Evropy, neřešilo však zásadní problém – postavení Německa a zabránění další agresí z jeho strany. Prvním krokem byl vznik Spolkové republiky Německo v září 1949. Stále však zbývala otázka kontroly německé ekonomiky, zvláště pak těžkého průmyslu. Německé Porúří, těžiště černého uhlí a základna ocelářského průmyslu, se stalo klíčem k řešení. Kapacity, které tato oblast poskytovala, by umožnily další vyzbrojení Německa, což vzbuzovalo v Evropě velké obavy. Navíc francouzský ocelářský a železářský průmysl, který představoval oporu poválečné hospodářské rekonstrukce, potřeboval porúřské koksovateľné uhlí. Otázkou ovšem bylo, jakým způsobem zajistit francouzský podíl na vytěženém uhlí, aniž by byla závislá na německé vládě. Z toho důvodu Francie požadovala, aby Porúří zůstalo po válce mimo kontrolu Německa. Jednání byla dlouhá a obtížná, řešení bylo nakonec nalezeno v projektu Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), založeném na Schumanově plánu. Vláda SRN, v čele s kancléřem Konradem Adenauerem, navrhovaný plán okamžitě přijala. Německu se tak otevřela cesta k rovnoprávnosti. Členství bylo nabídnuto i dalším evropským zemím.

Vzniklo jako organizace šesti států a lze ho považovat za počátky moderní Evropské unie. Je první organizací, která byla založena na principu supranacionality – rozhodovací proces na mezinárodní úrovni, v jehož rámci jsou určité pravomoci delegovány na nadnárodní

nezávislé těleso. 5. března 1950 byl podán návrh francouzským ministrem zahraničí Robertem Schumanem na vznik společenství. Členskými státy se staly země Beneluxu, Francie, Německo a Itálie. Cílem jejich spolupráce bylo vytvoření společného trhu pro obchodování s uhlím a ocelí. Mezi státy byla zrušena cla a vývozní kvóty, nastal volný pohyb určité pracovní síly, byla odstraněna diskriminace, sjednoceny ceny i dopravní tarify. Snahou bylo zvýšení zaměstnanosti a zlepšení životní úrovně členských států. Organizační struktura byla složena z Komise s výkonnými pravomocemi, Rady ministrů, jako legislativního orgánu a Parlamentního shromáždění. Součástí byl rovněž Soudní dvůr. Smlouva byla podepsána v Paříži 18. dubna 1951 na 50 let. Předsedou vysokého úřadu se stal Jean Monnet, který byl skutečným autorem Schumanova plánu a vedl jednání o smlouvě. V roce 2002 vypršela platnost, čímž byla existence společenství definitivně ukončena.

2.2.2 EHS, Euratom, Římské smlouvy

V 50. letech, kdy došlo k uvolnění politické situace, se integrační zájmy začaly orientovat na ekonomickou oblast, což vedlo k podepsání Římských smluv v roce 1957. Ratifikace proběhla bez větších problémů a smlouvy vstoupily v platnost roku 1958. Staly se zakládajícím dokumentem Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom). Úkolem EHS bylo vytvoření společného trhu, zatímco Euratom spolupracoval na využití jaderné energie, pouze však na mírovém poli. Vzhledem k tomu, že zakládající země se shodovaly se zeměmi patřícími do Sdružení uhlí a oceli a organizační struktura všech tří společenství byla totožná, došlo v roce 1967 ke spojení orgánů zmíněných organizací a dále byly známy spíše pod společným názvem Evropské společenství.

Projekt **Euratom** navázal na Bayenův plán celní unie. Na jeho základě přijaly členské země rozhodnutí o vytvoření společného trhu a rozšířily svoji spolupráci na oblast jaderné energetiky. Ze složitých jednání, která se uskutečnila v listopadu roku 1955, vypracoval Spaakův výbor zprávu, která již byla konkrétním návrhem obou organizací – Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom). Obě smlouvy byly podepsány 25. března 1957 v Římě a je třeba je chápat jako celek. Hlavním důvodem vzniku Euratomu byl zájem Francie na vytvoření nástroje pro kontrolu jaderného programu SRN. Orgány společenství měly právo uzavírat smlouvy na

dodávky štěpných materiálů a následně provádět namátkové kontroly, zda byly materiály užity k účelům, na které byly objednávány. Další funkcí Euratomu byla harmonizace a koordinace mírového výzkumu jaderné energie. Tyto činnosti samozřejmě neomezovaly možnosti členů budovat vlastní národní programy.

Smlouva o EHS vycházela rovněž z kompromisů, vznikajících na základě přirozené odlišnosti členů a jejich zájmů. Francie, která měla obavy z nedostatečné konkurenceschopnosti své ekonomiky, si vynutila možnost ponechání ochranných opatření v případě, že určitému jejímu odvětví hrozila újma. Opatření však byla pouze na omezenou dobu. Rozpory způsobovala i celní unie a konečné tarify pro jednotlivé druhy zboží. Na jedné straně stála Francie s ochranářskou politikou, proti ní však liberální Nizozemí. Zároveň bylo rozhodnuto o společné zemědělské politice. Rozdíly ale byly tak velké, že výběr konkrétních nástrojů byl odložen na pozdější dobu. Přechodné období, během něhož měl být ustaven společný trh, bylo stanoveno na dvanáct let. EHS si vyžádalo změnu v oblasti institucí. Komisi, jakož to nadnárodnímu orgánu, byla ponechána pravomoc legislativní iniciativy, rozhodování však bylo přesunuto na vlády členských států – Radu ministrů.

2.2.3 Evropské sdružení volného obchodu

ESVO vzniklo jako reakce Spojeného království na vznik ESUO. Británii zaujala myšlenka volného obchodu, obávala se však ztráty národní suverenity a přenášení svých pravomocí na mezinárodní úroveň. Snažila se najít kompromis, kterým se stalo Evropské sdružení volného obchodu. Spolu s Dánskem, Švédskem, Norskem, Švýcarskem, Rakouskem, Portugalskem a Finskem, které bylo přidruženou zemí, založila společenství fungující od roku 1960, které sice umožňovalo volný obchod, avšak bez společných institucí. Pásmo volného obchodu bylo omezeno pouze na průmyslové výrobky a nebyl zaveden žádný společný celní tarif vůči třetím státům. Postupem času měnily členské země názor na pojetí integrace, ze sdružení vystoupily a přešli na stranu EHS (EU). Dnes se mezi členy řadí Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko, přičemž s výjimkou posledního zmíněného státu se účastní Evropského hospodářského prostoru. Společenství má sídlo v Ženevě.

2.3 Sedmdesátá, osmdesátá léta

2.3.1 Evropský měnový systém (EMS), společná měna ECU, ERM

„Sedmdesátá léta minulého století byla v zemích Evropského hospodářského společenství poznamenána fragmentací kurzových režimů. Řada členských států v čele s Německem se účastnila kurzového uspořádání „hada“, Francie, Itálie i Velká Británie ponechávaly své měny volnému plování. Toto období se vyznačovalo značnou kurzovou nestabilitou, která vytvářela ohniska napětí ve vzájemném obchodu. Četné pokusy o obnovení užší měnové spolupráce selhávaly. Teprve ke konci sedmdesátých let se díky iniciativě vrcholných politiků Francie a Německa podařilo dát společné kurzové politice nový mocný impuls tím, že byl ustaven Evropský měnový systém.“²

EMS vznikl roku 1979 na základě dohody zemí Evropského společenství a byl reakcí na neúspěch Brettonwoodského měnového systému. Smyslem bylo vzájemné navázání jednotlivých druhů měn a následné předcházení kurzovým fluktuacím. Snahou bylo vytvořit spolehlivý mechanismus směnných kurzů měn členských států k podpoře jejich vzájemných vztahů v oblasti obchodu a zároveň k prohloubení procesu integrace. Země se musely zavázat, že kurzy svých měn budou udržovat v rozmezí +/- 2,25%. Později se ukázalo, že stanovené rozmezí je pro některé země velmi nízké a roku 1993 bylo změněno na +/- 15%. Pro EMS byly charakteristické tři základní prvky:

- Evropská měnová jednotka ECU, která byla zavedena současně se vznikem systému jako jednotná košová měnová jednotka
- Mechanismus měnových kurzů ERM (Exchange Rate Mechanism)
- Úvěrové nástroje Evropského fondu pro měnovou spolupráci

² Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html>

ECU

ECU je konstruovaná jako koš členských měn. Její název vznikl spojením výrazu pro staré francouzské zlaté mince *écu-d'or* a anglické zkratky evropské měnové jednotky *European Currency Unit*. Měna vznikla 13. března 1979 a váhy byly upravovány každých pět let. Odrážely ekonomickou sílu členských států z hlediska národního důchodu a zbožívé výměny v rámci EU. Již roku 1985 se stalo pátou nejpoužívanější měnou, její emisí byl pověřen Evropský fond měnové spolupráce. 1. ledna 1999 byla nahrazena Eurem.

Tab. 1: Složení ECU v době vzniku

Měna	Podíl národní měny v 1 ECU (%)	Počet jednotek národní měny v 1 ECU
Belgický a lucemburský frank	9,5	0,828
Britská libra	13,6	1,15
Dánská koruna	3,0	0,286
Francouzský frank	19,8	3,80
Irská libra	1,1	109,0
Italská lira	9,5	0,217
Německá marka	33	0,00759
Nizozemský gulden	10,5	0,0885

Dostupné z: <<http://www.zavedenieura.cz/>> [2008–10-24]

ERM – mechanismus směnných kurzů (Exchange Rate Mechanism)

Mechanismus směnných kurzů stanovil každé zúčastněné měně střední kurs vůči ECU. Pro všechny země EHS, i ty které se mechanismu neúčastnily, vznikla paritní mřížka dvoustranných směnných kurzů. Pokud kurz měny určitého státu dosáhl ke stropu či dolnímu limitu povoleného flukтуаčního pásma (2,25%, později 15%), byla centrální banka povinna intervenovat na devizových trzích. Např. nacházela – li se německá marka na horním okraji povoleného pásma a francouzský frank na dolním, musela německá centrální banka nakoupit na devizovém trhu franky a marky tak, aby zabránila dalšímu pohybu marky směrem nahoru. Naopak francouzská centrální banka nakupovala franky a prodávala marky tak, aby čelila dalšímu poklesu francouzské měny. Tyto odchylky kurzu se stanovovaly pomocí ukazatele divergence, který dává signál v případě, že se určitá měna

vyvíjí odlišným způsobem než ostatní měny, čímž by byly narušeny vztahy celého mechanismu. Do roku 1995 byly centrální parity měn změněny celkem dvacet pět krát. Evropský měnový systém a Mechanismus směnných kurzů přestaly fakticky plnit svoji funkci v květnu roku 1998 poté, co byly zúčastněné měny orientačně zafixovány na Euro.

2.3.2 Jednotný evropský akt (JEA)

Jednotný evropský akt je právním vyjádřením překonání období stagnace přechodem od společného trhu na jednotný vnitřní trh. Akt vstoupil v platnost v roce 1987 a představoval zatím největší zásah do Římských smluv, jejich prohloubení, zpřesnění a rozšíření o nové oblasti. Byl podepsán na zasedání Evropské rady v Lucemburku a jeho hlavním cílem bylo dokončení jednotného vnitřního trhu do roku 1992 a stanovení překážek, které tomu brání. Jednalo se o překážky fyzické (odstranění kontrol pro osoby, služby, zboží i kapitál na vnitřních hranicích Evropského společenství), technické (omezení netarifních překážek obchodu v podobě rozdílů v předpisech a normách) a daňové (jedná se zejména o daňovou harmonizaci). Základem byla tzv. Bílá kniha Komise, která určila přibližně 300 opatření, které měly být realizovány do konce roku 1992. To však znamenalo značné změny primárního práva, které spočívaly převážně v:

- Rozšíření počtu případů, kdy Rada nerozhoduje jednomyslně, nýbrž kvalifikovanou většinou zejména v oblasti budoucího vnitřního trhu, výzkumu a vývoje,
- Větší roli Evropského parlamentu v legislativním procesu a zavedení tzv. kooperačního procesu, který umožňuje změnu většinového rozhodování Rady na jednomyslné.
- Posílení spolupráce v měnové oblasti vedoucí ke vzniku měnové unie

2.3.3 Rozšíření a výstup z ES

V průběhu 70. a 80. let se Evropské společenství rozšířilo z původních šesti zakládajících států, čítajících Itálii, Benelux, Německou spolkovou republiku (ve své původní podobě, čili bez Německé demokratické republiky) a Francii na konečný počet 25 členů. Roku 1973 přistoupily Dánsko, Irsko a Velká Británie. Norsko, se kterým se rovněž počítalo, neschválilo svůj vstup v referendu a členem ES se nestalo. O čtyři roky později se připojilo Řecko a roku 1986 Španělsko a Portugalsko. Počet členů se rozšířil na 15 s přístupem

Rakouska, Švédsko a Finsko roku 1995. Přistoupení Norska bylo na základě referenda opět odmítnuto. Za devět let přibývá dalších deset členů. Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr a Malta), a to k 1. 5. 2004. Německo se sjednocením zvětšilo o původní Východní Německo v roce 1990. Jediný stát, který ES opustit bylo Grónsko. Rozhodlo se tak na základě referenda z roku 1985.

2.3.4 Schengenské dohody – První Schengenská dohoda, Schengenská

prováděcí úmluva

Základním cílem obou dohod je maximální liberalizace pohybu osob přes vnitřní hranice zúčastněných států. Tato dohoda však s sebou přináší přijetí opatření, která by zabránila případnému ohrožení vnitřní bezpečnosti a zneužívání volného pohybu ke kriminálním aktivitám.

Schengenská dohoda byla roku 1985 podepsána představiteli pěti zemí – Francie, Německo a Beneluxu, za účelem odstranění kontrol na vnitřních hranicích a spolupráce při ochraně vnějších hranic. Dohoda nevyžadovala ratifikaci a byla prováděna na prozatímním základě. Skládá se z 33 článků a obsahuje opatření jak krátkodobá, tak dlouhodobá. Mezi krátkodobá patřilo zrušení veškerých kontrol na hranicích členských států, pohyb osob a vozidel byla sledován pouze vizuálně, aniž by byli zastavováni. Důkladné kontroly byly prováděny pouze namátkově. Dále se jednalo o zaměření na příhraniční oblasti, na sblížení vízových politik, boj proti černému obchodu s drogami a zbraněmi, podvodům na celnicích apod. U dlouhodobých opatření šlo zejména o přesunutí kontrol na vnější hranice, sladění příslušných právních předpisů a dalších opatření, která byla promítnuta do Schengenské prováděcí úmluvy. Byla sjednána roku 1990, obsahovala podrobnou úpravu všech zásadních otázek a již vyžadovala ratifikaci parlamenty států smluvních stran.

Schengenský prostor se postupně rozšiřoval, nakonec byly zapojeny všechny členské státy tehdejší „patnáctky“ s výjimkou Velké Británie a Irsko, které se na spolupráci podílejí pouze částečně.

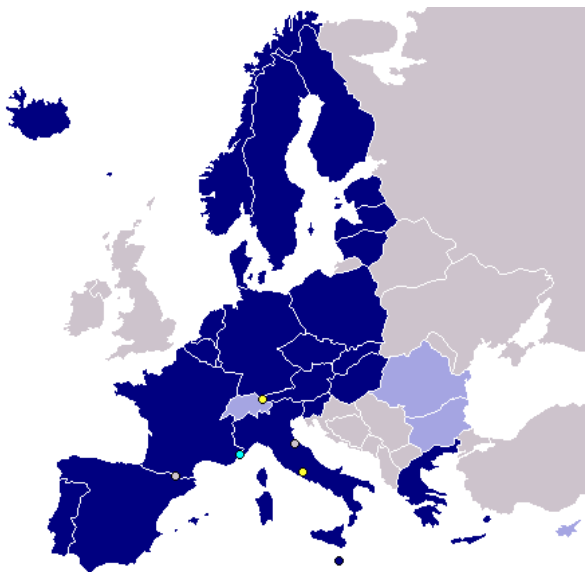
21. prosince 2007 se připojilo devět nových zemí včetně České republiky (Kypr se zatím do schengenské spolupráce nezapojil). Naopak součástí prostoru se staly i nečlenské země, Norsko a Island. Rozšíření o dalších 10 států bylo komplikované. Proti stála Velká Británie, která nesouhlasila z finančních důvodů a jako možný odpůrce se jevilo také

Rakousko, kterému se nelíbily nekvalitní systémy na ochranu hranic nakoupené Slovenskem. Devět nových států, s výjimkou Kypru, se staly členy s určitým zpožděním, s menším však, než se původně očekávalo. Na plné spolupráci se tedy v současnosti podílí 24 států.

Schengenský prostor s sebou přinesl do České republiky spoustu změn. Již na Silvestra 2007 bylo možné opustit naše území bez čekání na hranicích, pasových kontrol či celních prohlídek. Zhruba 7 000 policistů cizinecké a pohraniční policie čekala změna náplně práce, na hranicích již nebyli potřební. Jsou rozeseti po celém území republiky a starají se o kontrolu občanů třetích zemí, které nejsou členy schengenského prostoru. Změnou je také dvojitý režim pro cestující, kteří užívají leteckou dopravu. Cestování na linkách uvnitř „Schengenu“ probíhá bez celních a pasových kontrol. Došlo také ke zrychlení přepravy zboží, což ocenili čeští vývozci a dovozci. Zjednodušila se nákladní a kamionová doprava, mohou užívat všech hraničních přechodů, aniž by byly omezovány hmotností. To jsou výhody, které s sebou Schengen přináší v oblasti obchodování a cestování.

Jako nový členský stát jsme však nuceni přijmout pravidla mnohem těsnější policejní spolupráce na takové úrovni, že v případě naléhavého pronásledování mohou policejní jednotky jiného členského státu vstoupit na naše území. Museli jsme vybudovat informační systém, který je jedním ze základních nástrojů pro zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Jedná se převážně o přístup k zásadním souborům dat i informací, sloužící k rychlému vyhledávání údajů o osobách či předmětech. Volnější pohyb výměny zboží si také vyžádal úpravu předpisů spojených s obchodováním, např. sladění podmínek pro výběr DPH.

Vstup do Schengenského prostoru s sebou přináší výhody i nevýhody. Jistě jsou spokojeni lidé, kteří hodně cestují – přechod přes hranice je bez jakýchkoliv komplikací. Otevřely se možnosti pro svobodné podnikání, avšak zde lze očekávat rozpačité výsledky. Některé členské státy se obávají konkurence z Česka a vybavily se bariérou ochranných opatření, která pohyb českých pracovních sil značně komplikují. Sporná je i podmínka úzké spolupráce v oblasti justice a policie. Narážíme zde na ochranu intimních osobních dat, které mohou být zneužity. Zároveň budou do našeho prostoru proudit vnější vlivy, které mohou působit cizorodě až nevhodně.

Obr. 1: Mapa schengenského prostoru

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/>> [2008–10-26]

Na obr. 1 je znázorněna mapa schengenského prostoru. Tmavě modrá barva označuje plně členy, světle modrá signatáře, kteří se dosud plně neúčastní. Žluté tečky jsou malé státy, které nejsou členy EU, ale mají zájem o vstup do schengenského prostoru. Monako (tyrkysová tečka) není signatářem Schengenské dohody, ale fakticky se stalo součástí schengenského prostoru díky bilaterálním úmluvám s Francií.

2.4 Devadesátá léta

2.4.1 Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva, podepsaná roku 1992 vrcholnými představiteli, se stala výraznou reformou zakládajících smluv. Novinkou se stala spolupráce v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a justičních záležitostí. Smlouva s sebou přinesla změnu názvu z Evropského hospodářského společenství pouze na Evropské společenství, jelikož aktivity již dávno přesáhli původně zamýšlené ekonomické záměry. Hlavní však bylo, že podpisem vzniká Evropská unie, která zastřešuje všechny existující integrační aktivity. Ty se začínají dělit do třech hlavních kategorií – pilířů, znázorněných na obrázku 2.

Obr. 2: Pilíře Evropské unie

Dostupné z: <<http://janamurova.blog.cz/0804/pilire-eu>> [2008-10-27]

EU je někdy přirovnávána k velkému domu, ve kterém evropské národy žijí pod jednou střechou. Struktura se připodobňuje k antickému chrámu a jako každá stavba, která musí přežít tisíce let, musí mít i EU pevné základy v podobě společných hodnot a cílů.

První pilíř: Evropská společnost

Evropská společnost představují nejstarší a hlavně nejsilnější pilíř EU. Jejich cílem je podpora vyváženého a trvale udržitelného rozvoje hospodářství, zachování vysoké úrovně zaměstnanosti, rovnoprávnosti mezi ženou a mužem. Snaží se dosáhnout trvale udržitelného a neinflačního růstu, konkurenceschopnosti. Důležitá je vysoká úroveň ochrany kvality životního prostředí, životní úrovně, hospodářské a sociální soudržnosti a solidarity mezi členskými státy.

Nástrojem pro dosažení vytyčených cílů je převážně vytvoření jednotného vnitřního trhu s volným pohybem osob, zboží, služeb a kapitálu. S trhem velmi úzce souvisí i vytvoření hospodářské a měnové unie. Od roku 1999 se v členských zemích začíná užívat euro

v bezhotovostní podobě, od roku 2002 se jím platí i hotově a to nejen ve 13 státech eurozóny, ale i v některých státech mimo území EU.

Pod první pilíř také spadá společná politika v oblasti zahraničního obchodu, zemědělství a dopravy a řada dalších tzv. podpůrných politik.

Když vstoupila v platnost Amsterdamská smlouva (1999) došlo k přesunu záležitostí, týkajících se azylové a přistěhovalecké politiky a spolupráce v občanskoprávních věcech z třetího do prvního pilíře.

Některé členské státy delegují část své národní suverenity na ES (EU), proto má první pilíř nadnárodní (supranacionální) charakter. Společné zájmy členských zemí jsou poté uskutečňovány prostřednictvím orgánů ES (EU). Nejdůležitější z nich jsou Rada, Komise, Parlament a Soudní dvůr. Důležitá rozhodnutí musí být schválena jednomyslně, většina rozhodnutí je však přijímána kvalifikovanou většinou.

Druhý pilíř: Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Druhý pilíř zahrnuje všechny oblasti týkající se zahraniční a bezpečnostní politiky. Od 70. let spolupracovaly členské země ES prostřednictvím tzv. Evropské politické spolupráce. Od podepsání Maastrichtské smlouvy vytváří EU společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, jejímž cílem je zachování nezávislosti a integrity EU, posilování její bezpečnosti, zachování celosvětového míru, podporování spolupráce mezi národy a rozvíjení a upevňování demokracie, jakož i respektování lidských práv a základních svobod.

Druhý pilíř má mezivládní charakter, v rukou členských států zůstávají jak rozhodovací, tak výkonné pravomoci. O většině záležitostí je rozhodováno jednomyslně. Hlavním orgánem v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) je Rada, kde zasedají ministři zahraničí všech členských států. Strategická rozhodnutí jsou přijímána na summitech EU. V rámci posílení koordinace byla vytvořena funkce vysokého představitele pro SZBP, který pomáhá s koordinací a může EU zastupovat navenek. Tento post je od roku 1999 zastáván bývalým generálním tajemníkem NATO Javierem Solanou.

Třetí pilíř: Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech

Třetí pilíř pomáhá vytvářet prostor svobody, bezpečnosti a práva v rámci EU. Základem je policejní a soudní spolupráce jak v trestních věcech, tak rovněž při předcházení a potírání rasismu a xenofobie. Unie svoji pozornost soustředí na organizovanou i neorganizovanou kriminalitu, obchod s lidmi, trestné činy směřované proti dětem, obchod s drogami či zbraněmi, korupce a další.

Jelikož i třetí pilíř má mezivládní charakter, je v jeho rámci nejdůležitějším orgánem Rada ministrů. Svých cílů se snaží dosáhnout na základě spolupráce mezi policejními, celními a justičními orgány členských zemí, spolupracují prostřednictvím agentur Europol či Eurojust a postupně harmonizují trestní právo.

Po 11. září 2001 význam třetího pilíře značně vzrostl. Členské státy se nyní mnohem více soustředí na svoji vnitřní bezpečnost, které se snaží společnými silami dosáhnout.

2.4.2 Důležité smlouvy v 90. letech

Evropská unie dodnes funguje na základě smluv podepsaných v 90. letech. Přesto, že všechny přijaté smlouvy se nedají považovat za stoprocentně úspěšné, určitě stojí za zmínku Amsterdamská smlouva, Smlouva v Nice a Eurodohody.

Amsterdamská smlouva

„V polovině devadesátých let byli lidé plně přesvědčeni, že evropská integrace se ubírá správným směrem, což vedlo k zahájení příprav na změnách, kterých by měla dosáhnout.

Mezi hlavní cíle bylo zařazeno:

- pružnější přizpůsobování se změněným mezinárodním a ekonomickým podmínkám
- zvýšení efektivity jednotlivých institucí EU
- přiblížení společenství jeho občanům
- systém umožňující rozšíření unie východním i jižním směrem

- prohlubování integrace za účasti jen některých států bez ohrožení soudržnosti zemí společenství“³

Amsterdamská smlouva byla navržena na základě konference konané roku 1996 v Turíně. Byla dokončena o rok později a v platnost vstoupila 1. května 1999, čímž změnila a přečíslovala smlouvu o EU a ES. K její ratifikaci docházelo v jednotlivých členských státech. Schválení vedlo ke změně v systému obsazování Komise, a to ve prospěch menších států. Došlo také k úpravě velikosti kvót při váženém hlasování v Radě EU a počtu všech poslanců Evropského parlamentu, který nepřesáhne 700. Právo hlasovat v Radě může být, na základě smlouvy, pozastaveno státu, který hrubě porušuje základní pravidla unie (demokracii, právní stát, lidská práva). V některých otázkách justice může Rada rozhodnout upravenou kvalifikovanou většinou, čímž jsou posíleny její možnosti bojovat proti kriminalitě v oblasti financí. Objevují se však i negativní dopady přijetí nových justičních opatření. Existují zde dva protokoly, které omezují teritoriální platnost právních dokumentů, přijatých na jejich základě. První je zaměřen na Velkou Británii a Irsko a druhý na Dánsko. Důvodem, proč tyto státy nechtěly být plně vázány na provedené změny, byla obava ze ztráty kontroly nad otázkou imigrace a neochota spolupracovat v oblasti soukromého práva.

Smlouva v Nice

26. února 2001 byla na zasedání Evropské rady ve francouzském městě Nice podepsána Niceská smlouva, která pozměňovala či doplňovala Smlouvu o EU a Římské smlouvy. V platnost vstoupila 1. 2. 2003 po ratifikaci v členských zemích. V Irsku byla schvalována na základě referenda. Prvotním účelem smlouvy byla reforma institucionální struktury a snaha připravit se na připojení nových členských států. Výsledkem dlouhých jednání je však jen jaká si „mini-smlouva“. Charta základních práv je k ní pouze připojena jako dodatek, který ani nemá závazný charakter. Změna v systému většinového hlasování, která měla odstranit zvýhodnění větších států, se neuskutečnila v takovém měřítku, jak bylo menšími státy očekáváno. Systém byl pouze přepočítán, což neustále vedlo k určitému protěžování větších členů. Ti však na oplátku souhlasili, že v rozšířené unii budou mít pouze jednoho komisaře. Výsledkem bylo, že smlouva v Nice situaci ještě více

³ Dostupné z: <<http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/historie-eu/amsterdamska-smlouva/>> [2008-10-27]

zkomplikovala, než usnadnila, což vyvolalo vlnu zklamání mezi evropskými poslanci. Unii se nepodařilo posílit akceschopnost, ani snížit deficit v oblasti demokracie. Hlavní význam tedy nespočíval ani tak ve smlouvě, která byla přijata, jako spíše v poznání, že pomocí mezivládních jednání situaci řešit nelze a je tedy potřeba provádět hlubší reformu prostřednictvím jiných metod.

Eurodohody

Po rozpadu sovětského bloku začaly státy střední a východní Evropy měnit své ekonomiky z centrálně plánovaných na tržní. Tato transformace byla podpořena Evropskou unií prostřednictvím tzv. Eurodohod. Jako nástroj pomoci ve finanční oblasti byl vytvořen první fond PHARE (Poland and Hungary Aid for Reconstruction of the Economy), původně pouze na pomoc Maďarsku a Polsku, jak vyplývá z názvu. Krátce však po jeho vzniku byla pomoc poskytnuta i ostatním 11 státům. Působnost fondu byla poměrně široká, zahrnovala podporu vzdělávání, dopravy, veřejných institucí, energetiky, zemědělství, sociální a hospodářské soudržnosti nebo harmonizaci s evropským právem. Eurodohody však nelze chápat jako přístupové smlouvy. Měly za úkol pouze transformaci a vzájemnou spolupráci institucí.

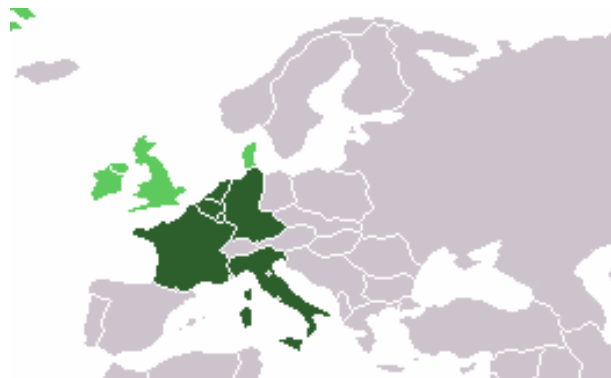
Detailnější popis zmíněného fondu i případné čerpání ČR je uvedeno v kapitole 3.2.1 má práce.

2.4.3 Postupné rozšiřování EU, možní budoucí členové

Obr. 3: Zakládající státy v letech 1952 - 1958 (Francie, Benelux, Itálie, Německo)

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

Obr. 4: 1973 - první rozšíření (Dánsko, Irsko a Spojené království)

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

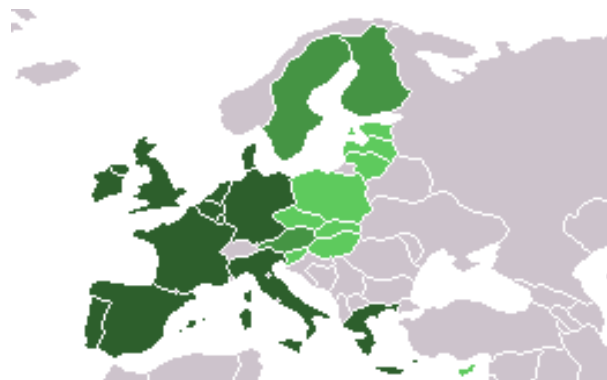
Obr. 5: 1986 - třetí rozšíření (Španělsko a Portugalsko)

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

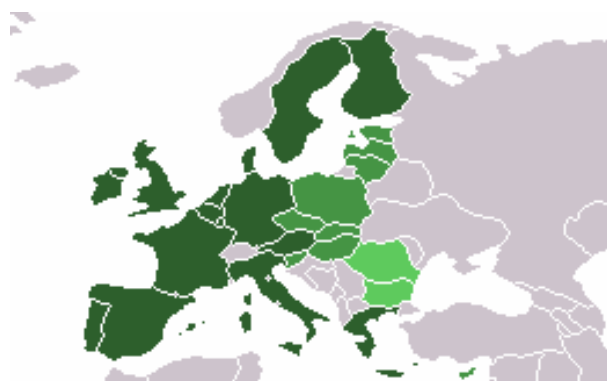
Obr. 6: 1995 - čtvrté rozšíření (Finsko, Rakousko a Švédsko)

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

Obr. 7: 2004 - páté rozšíření (Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko)

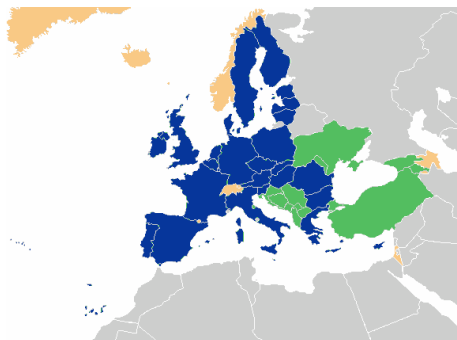
Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

Obr. 8: 2007 - šesté rozšíření (Bulharsko, Rumunsko)

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

V současnosti jsou tři země, které získaly oficiální statut kandidátů, Chorvatsko, Turecko a Makedonie. Jako potenciální kandidátské země jsou stanoveny Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Srbsko a Kosovo. Jsou vyznačeny na obrázku č. 10. Modře jsou označeni členové, zeleně státy, které vyjádřily zájem o členství a oranžově státy, v nichž se o členství uvažuje.

Obr. 9: Oficiální statut kandidátů a potenciální kandidátů

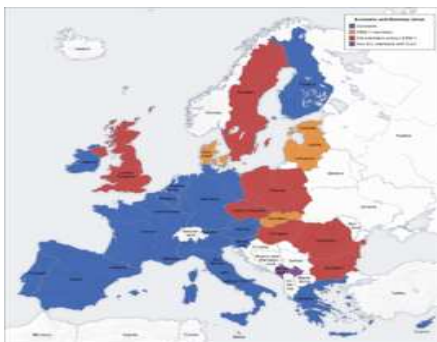
Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>> [2008-10-28]

V současné době má EU 27 členských států s celkovou rozlohou 4 314 000 km², přibližně 496 miliónů obyvateli a HDP stejně vysokým jako mají Spojené státy Americké.

V případě zájmu o bližší informace o členských a kandidátních zemích bych Vás ráda odkázala na internetovou stránku www.euroskop.cz, kde jsou podrobné a velmi přehledné články týkající se této problematiky.

2.4.4 Euro

Euro, se svým symbolem € a měnovým kódem ISO 4217: EUR, je měnou eurozóny a hned po americkém dolaru je nejvýznamnější reprezentant světového měnového systému. Měnovou politiku provádí Evropská centrální banka se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem. Euro je oficiálním platidlem v patnácti členských státech, které tvoří eurozónu. Zároveň je platidlem v šesti zemích, které nejsou součástí EU. Eurozóna je nyní aktuální pro sousední Slovensko, které se stane jejím členem počátkem roku 2009.

Obr. 10: Evropské země používající euro jako svoji měnu

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/>> [2008-10-28]

Modře jsou znázorněny členské státy eurozóny, oranžově země EU zapojené do ERM II, červeně země EU mimo ERM II a fialově státy mimo EU používající euro.

„Bezhotovostní forma Eura je platná od 1. 1. 1999, jako hotovostní peníze bylo zavedeno 1. 1. 2002, čímž nahradilo původní měny členských států. V poslední době roste trend využívání eura jako rezervní měny v mezinárodním měnovém systému a to na úkor amerického dolaru. Zatímco v roce 1999 držely centrální banky 18 % svých devizových rezerv v eurech a 71 % v USD, do roku 2007 narostl podíl eura v devizových rezervách na 26,5 %, kdežto podíl amerického dolaru poklesl na 64 %.“⁴

Evropská měna se skládá z euromincí a eurobankovek, kde jedno euro dělíme na 100 centů. Euromince mají osm nominálních hodnot - 1 c, 2 c, 5 c, 10 c, 20 c, 50 c, 1 € a 2 €, přičemž například ve Finsku se jedno a dvou centové mince běžně nepoužívají a jsou raženy pouze pro sběratelské účely. Všechny mince se shodují lícovou stranou svým vyobrazením mapy Evropy jako symbolem sjednocení. Naopak rubová strana má národní povahu a každý členský stát si symbol volí sám. Bez ohledu na zobrazení rubové strany mohou být mince využívány ve všech státech eurozóny.

Eurobankovky jsou tvořeny sedmi nominálními hodnotami - 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € a 500 € a vyobrazení lícové i rubové strany jsou společné pro všechny členy.

2.5 Aktuální vývoj

2.5.1 Ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu

Smlouva o Ústavě pro Evropu (též Euroústava, Evropská ústava, Evropská ústavní smlouva) měla být hlavním a základním dokumentem Evropské unie. Během ratifikace se však ukázalo, že je šlo o velmi ambiciózní myšlenku, snažit se nahradit dosavadní systém více smluv pouze jednou smlouvou. Základem pro Euroústavu měly být Římské smlouvy a Maastrichtské smlouvy, doplněné Amsterdamskou smlouvou a Smlouvou z Nice. Zároveň měla být zdrojem reform, souvisejících s blížícím se rozšířením o dalších deset států.

⁴ Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki>> [2008-10-28]

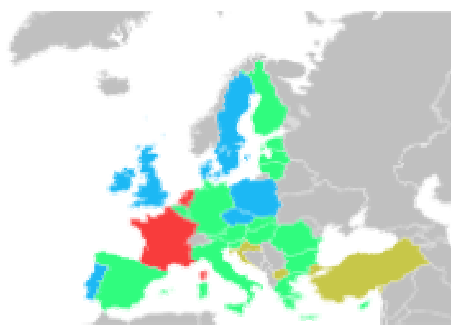
Proto bylo důležité, aby se stávající členové znovu sešli, dořešili potřebné otázky a provedli nezbytnou revizi smluv, která již nemohla být odkládána.

O další budoucnosti EU se začalo jednat v prosinci 2001 při jednání Evropské rady v Laekenu. Výsledkem byla tzv. Laekenská deklarace, která členské státy zavazovala k větší demokratičnosti a k zahájení potřebných kroků k vytvoření evropské ústavy.

Členské státy se shodly, že jednání budou probíhat na půdě Konventu, což je shromáždění se širokým spektrem účastníků. Jednání se účastnili představitelé vlád všech 15 členských států i 13 kandidátských zemí, ale zároveň i zástupci Evropského parlamentu i parlamentů národních, vybraní členové Evropské komise, pozorovatelé z Výborů, zástupci sociálních partnerů i evropského ombudsmana. Konventu, konanému od února 2002 do července 2003, předsedal tehdejší francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing. Zároveň ohlásil i konec Konventu, neboť došlo ke shodě na návrhu ústavy.

Konečná podoba ústavy byla stanovena na mezivládní konferenci v červnu 2004 a následně přijata. Slavnostního podpisu v Římě (29. 10. 2004) se účastnilo všech 25 členských států a tři kandidáti na členství – Bulharsko, Rumunsko a Turecko. Ústava se skládá z preambule a čtyř částí - Úvod, Listina základních práv Unie, Politiky a fungování Unie, Obecná a závěrečná ustanovení. Jsou k ní rovněž přiloženy protokoly, přílohy a prohlášení.

Přesto, že měla ústava vejít v platnost 1. listopadu 2006, byl proces ratifikace po dvou zamítavých referendech ve Francii a Nizozemsku prozatím odložen.

Obr. 11: Mapa evropských zemí s výsledky hlasování o Evropské ústavě

Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/> [2008-10-28]

Zeleně jsou označeny země, ve kterých došlo k ratifikaci, červeně státy, které přijetí smlouvy odmítly, v modře označených zemích se o smlouvě nejednalo a žluté jsou kandidátské země.

Ústava byla ratifikována v 16 členských zemích, z toho v 14 případech parlamentem (Belgie, Estonsko, Finsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Německo, Rakousko, Slovensko, Slovinsko, Řecko) a ve dvou případech v referendu (Lucembursko, Španělsko).

V ČR dokument ratifikován nebyl. Vládnoucí strany ODS, KDU – ČSL a Strana zelených s podobou ústavy nesouhlasily. Mezi velké kritiky patřil také prezident Václav Klaus. Negativní postoj k euroústavě však neměla pouze ČR, dokument se setkal s řadou kritických ohlasů, týkajících se převážně:

- „Její délky a zbytečné složitosti, což vede ke zkreslení informací občanů, kteří se jen velmi obtížně dokážou v dokumentu orientovat
- Rovněž zrušila princip jednomyslnosti, když zavedla 26 oblastí, ve kterých se rozhoduje kvalifikovanou většinou
- Získala přednost před právem jednotlivých zemí, což vede k omezení suverenity členských států
- Přeměny na „evropský stát“ (někdy uváděn „superstát“) tím, že se věnuje určitým oblastem typickým pro suverénní státy – vlajka, motto, čímž se blíží vytvoření jakéhosi evropského státu, což je pro velké množství lidí jen stěží akceptovatelné
- Objevuje se demokratický deficit - velká moc je v rukou institucí, které nejsou přímo voleny
- Exekutiva, legislativa a jurisdikce by se měly navzájem doplňovat a kontrolovat, což podle kritiků v případě evropských orgánů neplatí a ústava nepřináší žádný posun k lepšímu
- Obranná politika je některými chápána jako snaha omezit vliv NATO, potažmo USA
- Zahrnutí některých otázek ekonomické politiky do ústavy se zdá být nevhodné, např. podle článku I. 3. 3 má být hospodářství EU založeno na sociálně tržním

hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku, což je pro některé pravicové politiky nepřijatelně socialistická formulace.“⁵

Jednání byla obnovena v průběhu německého předsednictví. Německá kancléřka Angela Merkelová se snažila nalézt řešení patové situace, ve které se ústava nacházela po neúspěšné ratifikaci. Snaha oživit ústavu vyvrcholila na červnovém summitu. Státy se shodly na vypracování a znění dohody, která se měla stát podkladem pro vytvoření Reformní smlouvy.

2.5.2 Pakt stability a růstu a jeho revize

Pakt stability a růstu (*The Stability and Growth Pact*), který byl přijat členskými zeměmi roku 1997, upřesnil rozpočtové politiky po vytvoření měnové unie.

„Skládá se ze tří částí:

- Definice nadměrného deficitu
- Ochranné ruky, projektované na povzbuzení vlád, aby se vyhnuly nadměrným deficitům
- Opravné ruky, která předepisuje, jak by měly vlády reagovat na nedodržení maximální výše deficitu, a zahrnuje použití sankcí (použití je možné jen na země eurozóny)“⁶

Jeho sepsání je považováno za důsledek iniciativy Německa, které mělo obavy, zda bude dodržována bezpečnostní politika nejen v období příprav na měnovou unii, ale i po jejím vytvoření. Od členských států se požadoval roční rozpočtový deficit do 3% HDP a veřejný dluh nižší než 60% HDP. Hlavním smyslem ujednání je zamezení vzniku vysokých schodků veřejných rozpočtů. Se zeměmi, které pravidla poruší je zahájena procedura nadměrného schodku. Země poté musí předložit smysluplný plán na odstranění schodku. Pokud je provinilá země zároveň členem eurozóny, může být postihnuta finančními sankcemi (mohou tvořit až 0,2% HDP), o kterých rozhodnou ministři Rady EU

⁵ Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Smlouva_o_%C3%9Astav%C4%9B_pro_Evropu> [2008-11-3]

⁶ Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/pakt-stability-a-rustu/>> [2008-11-3]

kvalifikovanou většinou. Všichni členové eurozóny jsou povinny každoročně zpracovávat stabilizační programy (státy mimo zónu vytváří programy konvergenční), ve kterých stanovují střednědobé cíle a způsob jejich dosažení. Vypracované programy předkládají Evropské komisi, která je následně vyhodnocuje.

„Pakt je již od svého vzniku příčinou mnoha rozepří, které vyvrcholily roku 2002, kdy bylo Německo a Francie pokutovány za vysoké deficity svých rozpočtů. Důsledkem bylo rozdělení členských zemí na dva tábory – jedni striktně dodržující pravidla, druzí liberálnější, podporující pružnější interpretaci. Důsledkem byla revize paktu z roku 2005. Hlavní změnou bylo vytvoření určité skupiny výjimečných okolností, na které se bral ohled při rozhodnutí, zda zahájit proceduru nadměrného schodku či nikoliv. Deficit převyšující 3 % hranici HDP je chápán jako výjimečný, jestliže se HDP daného státu propadl v daném roce nejméně o 2 %. Pakt rozeznává také krizi méně závažného charakteru, kdy reálný HDP poklesl o méně než 2 %, ale více než 0,75 %. V takovém případě musí dotčená země prokázat, že se jedná o výjimečnou recesi v tom smyslu, že přišla náhle anebo v rozporu s očekávanými trendy; poté je situace rovněž chápána jako výjimečná. V případě snížení produkce o méně než 0,75 % nemůže být požadavek na uznání výjimečného stavu nárokován.“⁷

Změnou bylo také prodloužení lhůt, během kterých měly být uskutečněny nápravná opatření.

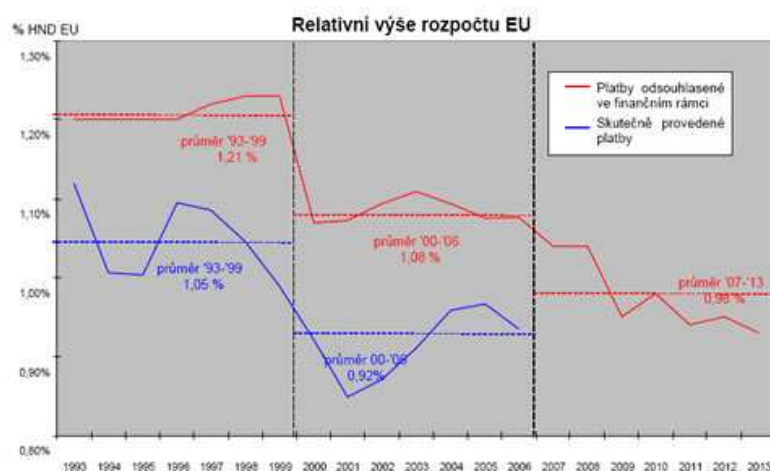
Objevují se však i kritici výše zmíněných změn, kteří upozorňují na skutečnost, že s novými pravidly je obtížné dosáhnout sankcí vůči kterémukoli členskému státu, jehož nadměrný deficit netrvá několik let. Skeptici v podobě Dánska a Švédska „zneužívají“ pozměnění paktu jako důvod pro nepřijetí Eura.

Nicméně podstatné je, že důležité instituce jako MMF a ECB uznávají prospěšnost a fungování pozměněného paktu.

⁷ [32]Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/pakt-stability-a-rustu/1000521/47666/>>
[2008-11-3]

2.5.3 Reforma rozpočtu EU

V květnu 2006 byla Komise vyzvána ke komplexnímu a hloubkovému přezkumu všech výdajů EU, neboť kvalitní rozpočet je důležitý pro dosažení společných cílů. Sestavit odpovídající rozpočet, který by přispěl k plnění politik EU, je však obtížnou a časově náročnou záležitostí. Problémem je také všeobecné chápání rozpočtu, který sice působí obrovsky (přes 100 mld. € ročně) pokud je chápán v absolutních číslech, pokud ho však bereme jako procento celkových veřejných výdajů, je tvořen poměrně nepatrnou částkou, méně než 2,5%.

Obr. 12: Relativní výše rozpočtu EU

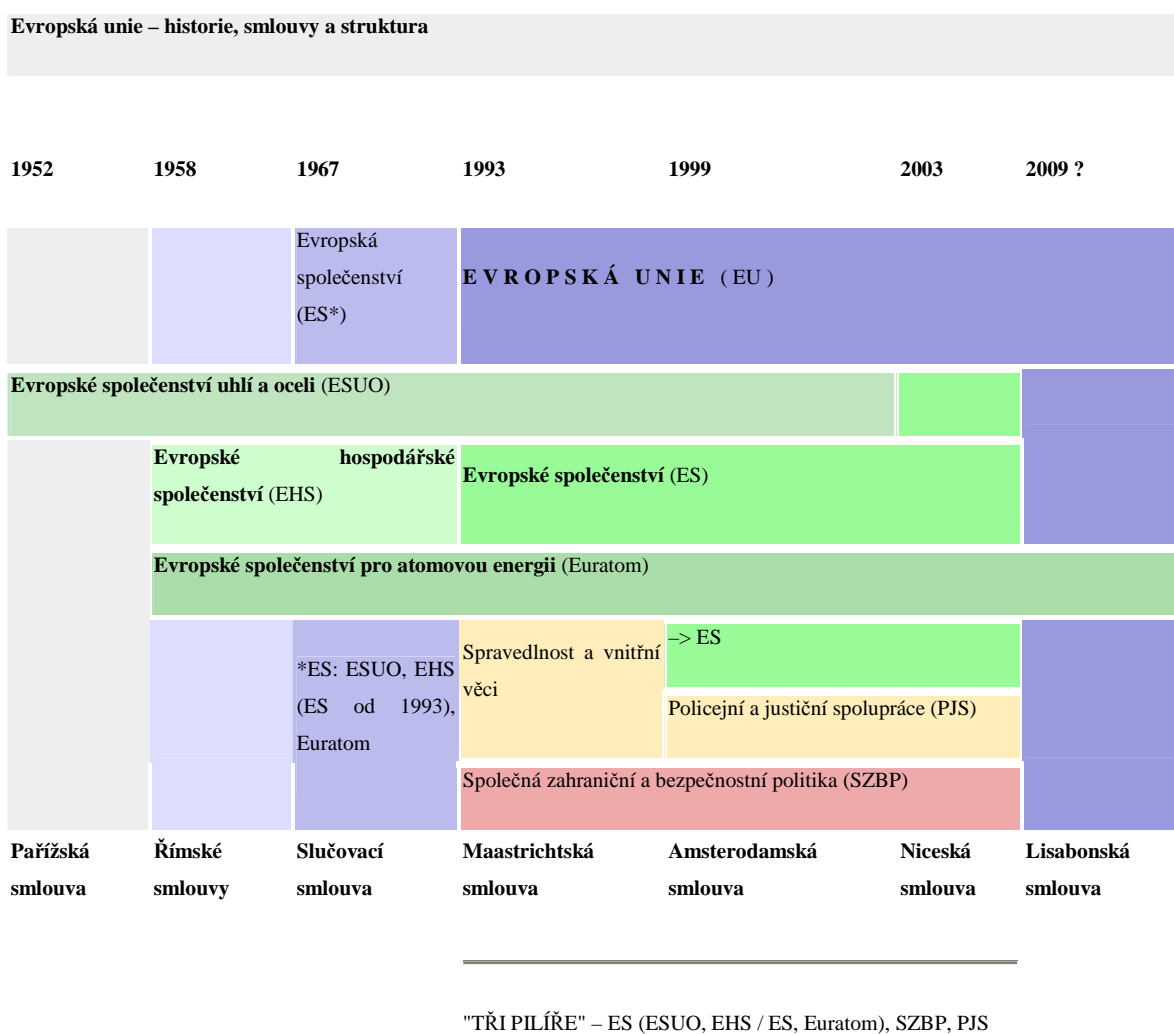
Dostupné z: <<http://ec.europa.eu/budget/reform/issues/>>[2008-11-14]

Cílem reformy by mělo být dosažení co největší využitelnosti finančních prostředků. Rozpočet by měl být flexibilní, měl by snadno a rychle reagovat na změnu priorit a udržet krok s evropskou integrací.

28. listopadu 2007 se uskutečnil, za spolupráce úřadu vlády a sdružení Ano pro Evropu, tzv. „kulatý stůl“ k otázce budoucí reformy rozpočtu EU. Šlo o jednu z otázek v kontextu s přípravou na české předsednictví v EU. Debaty se zúčastnila celá řada odborníků jak z řad státních, tak soukromých institucí. Hlavním řečníkem se stal Johan Ureel, zástupce Evropské komise. Že jde o velmi důležitou otázku, dokládala velmi živá debata všech přítomných. Nejčastěji se hovořilo o potřebě navýšení finančních prostředků v oblasti vědy, výzkumu a vývoje. Objevily se také hlasy pro reformu Společné zemědělské politiky a úpravu příjmové části rozpočtu.

Evropský parlament přijal rozpočet na rok 2009, již teď je však jisté, že se ještě bude měnit. Došlo totiž k výraznému zvýšení finančních prostředků a to nad rámec, na kterém se dohodly členské státy. Zástupci členských států musí vytvořit finální podobu do prosincového zasedání parlamentu ve Štrasburku. Navýšení o 136 miliard €, které Parlament schválil, představuje 1,04% HDP celé unie. Struktura rozpočtu se nijak podstatně neliší od podoby pro rok 2008. Nejvíce finančních prostředků poputuje na podporu hospodářského růstu, naopak klesne podpora určená zemědělcům.

2.6 Přehled vývoje, smluv a struktury

Obr. 13: Historie EU zobrazená na časové ose

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/>> [2008-11-11]

3 Začlenění ČR do EU

3.1 Období 1991 – 1996

3.1.1 Dohoda o přidružení – asociační dohoda

Dohoda o přidružení byla sjednána roku 1991 Československou federativní republikou. Jednání trvala téměř 12 měsíců (od 20. 12. 1990), nebyla snadná a výsledkem byl kompromis pro obě strany. Dohoda však nebyla ratifikována a nikdy nevstoupila v platnost z důvodu následného rozpadu republiky. Nově vzniklé státy byly nuceny sjednat dohody nové. Přidružení České republiky bylo sepsáno roku 1993, její právní úprava byla uplatňována od února 1995. Po vzájemné dohodě došlo k odstranění cel, uvolnění kapitálu a možnosti volné úhrady plateb. Nedošlo k zavedení volného pohybu osob, byly však stanoveny rovné podmínky pro zacházení s pracovníky, kteří mají pracovní povolení.

Změnou bylo přiblížení Evropského práva České republice přijetím tzv. *acquis communautaire*, což je souhrnný termín, používaný bez překladu ve všech jazycích, pro právní úpravy, kterých bylo v rámci Evropského společenství dosaženo. Zahrnuje primární a sekundární právo ES, judikaturu soudních orgánů ES, mezinárodní smlouvy uzavírané společenstvím se třetími státy, smlouvy uzavírané mezi členskými státy, týkající-li se společenství (subsidiární smlouvy) a v neposlední řadě také prohlášení a rezoluce přijaté orgány ES. S tímto termínem se nejčastěji setkávají státy ucházející se o členství. Aby byli přijati, musí akceptovat celé *acquis*. Jakékoliv výjimky musí být výslovně dohodnuty. Dnes se používá spíše termín *acquis EU*, které obsahuje právní úpravu celé EU. Jeho obsah je širší, zahrnuje právní úpravu druhého i třetího pilíře.

Evropskou dohodou bylo zřízeno několik společných orgánů. Rada přidružení, nejvyšší orgán, má rozhodovací pravomoc a dohlíží na provádění dohody a řeší případné spory z ní vyplývající. Její rozhodnutí jsou závazná pro všechny zúčastněné subjekty. Dalším orgánem je Výbor přidružení. Je tvořen vyššími státními úředníky a schází se minimálně jednou ročně. Detailnější otázky jsou projednávány Podvýbory přidružení. Zároveň došlo k vytvoření Parlamentního výboru přidružení, kde dochází k výměně názorů mezi Parlamentem ČR a poslanci Evropského Parlamentu.

Česko požádalo o vstup do EU v roce 1996, k vyjednávání bylo přizváno v roce 1998. Výsledkem jednání byla Smlouva o přístupu z roku 2003. 1. května 2004, v den přistoupení České republiky k EU, pozbývá smlouva platnosti a je nahrazena Smlouvou ES, Smlouvou EU a dalšími dokumenty.

3.1.2 Kodaňská kritéria

Aby mohly státy střední a východní Evropy přistoupit k EU, musely splnit předem stanovená kritéria, která byla uznána Evropskou radou na zasedání v Kodani roku 1993. Kritéria byla potvrzena na zasedání v Madridu 1995, které zdůraznilo, jak je důležité přizpůsobení administrativy jednotlivých kandidátů, aby integrace proběhla hladce a harmonicky.

Kodaňská kritéria, jako měřítko pro hodnocení připravenosti země ke členství v Unii, byla rozdělena do tří skupin:

- Politická kritéria – kandidát musí být právním státem, který dodržuje demokracii, lidská práva, respektuje menšiny a je institucionálně stabilní
- Ekonomická kritéria – tržní hospodářství státu musí být na takové úrovni, aby odolalo tlaku konkurence na vnitřním trhu EU
- Kritérium *acquis* – stát musí převzít legislativu EU (více ve 2.1.1 – dohoda o přidružení)

První dvě kritéria jsou pravidelně analyzována v ročních zprávách EK. Totéž hodnocení proběhlo v minulosti i v případě ČR.

Analyzovány byly zejména následující skutečnosti:

- Rovnováhy mezi poptávkou a nabídkou musí být dosaženo volnou soutěží tržních sil
- Musí existovat plná liberalizace cen a obchodních toků;
- Podmínkou je existence rozvinutého finančního sektoru bez jakýchkoliv překážek vstupu na trh (zakládání nových firem) i výstupu z trhu (bankroty);
- Právní systém musí být vynutitelný, včetně vlastnických práv;

- Důležitá je makroekonomická stabilita, včetně odpovídající stability cen, trvale udržitelných veřejných financí a finančních účtů se zahraničím;
- Základem je existence široké shody v názorech na zásady hospodářské politiky;
- Dostatečně rozvinutý finanční sektor, schopný směřovat úspory do produktivních investic, je podmínkou

3.2 Období 1996 – 2004

3.2.1 Oficiální žádost o vstup ČR do EU a zahájení jednání o přistoupení

Hlavní prioritu zahraniční politiky 90. let představovala Evropská integrace. 23. 1. 1996 Václav Klaus, tehdejší předseda vlády, předal v Římě oficiální žádost o členství v EU premiérovi předsednické země Lambertu Dinimu. V souvislosti s podáním žádosti byl vytvořen vyjednávací tým, vedený Pavlem Teličkou, českým politikem, diplomatem a lobbistou. Tým byl odstartován vyjednávací proces, který skončil úspěchem – vstupem ČR do EU. 26. dubna 1996 převzal Josef Zieleniec, v té době ministr zahraničí, dotazník Evropské komise, který byl vyplněný odevzdán v prosinci téhož roku. Na jeho základě byl vypracován posudek k naší žádosti o členství.

Oficiální rozhovory byly zahájeny 31. 3. 1998. Prvním krokem bylo porovnání české legislativy s právem EU, tzv. screening. Zhodnocení všech 31 kapitol českého právního systému bylo dokončeno roku 1999.

3.2.2 Agenda 2000

15. července 1997 přijala Evropská komise program s názvem Agenda 2000, jako oficiální odpověď na požadavky, předložené Evropské radě v Madridu v prosinci 1995. Dotýká se všech otázek, před kterými Unie stojí na počátku 21. století – reformy společenských politik, finančního rámce unie.

Dokument se skládá ze tří částí:

- Otázka vnitřního mechanismu EU, reforma zemědělské, sociální a hospodářské politiky

- Návrh posílení předvstupní strategie o přístupová partnerství, posílení účasti kandidátských zemí v programech Společenství a vytvoření mechanismu pro lepší uplatnění práva EU
- Studie o vlivu dalšího rozšíření na politiku unie

Agenda byla podkladem pro zahájení jednání o přístupu ČR, a ostatních kandidátů, do EU. S každou zemí byl sepsán dokument s názvem Přístupové partnerství, obsahující oblasti, na které by se měl budoucí člen více zaměřit, před samotným vstupem.

3.2.3 Smlouva o přistoupení ČR k EU

Veškerá jednání o členství, a s ním spojenými podmínkami, byla dovršena přípravou Smlouvy o přistoupení. Smlouva v anglickém znění byla připravena začátkem února 2003. Souběžně s originální verzí jsou dokončeny i překlady do ostatních jazyků členských států, nových i stávajících. Smlouva byla sjednána se všemi deseti kandidáty, kteří měli přistoupit v květnu 2004.

13. února 2003 se česká strana souhlasně vyjádřila k předloženému textu smlouvy. Následovalo schvalování jak ze strany EU, tak ostatních přistupujících států. Text smlouvy byl schválen COREPERem (Výborem stálých zástupců), návrh byl předán Evropskému parlamentu, který rovněž vyjádřil souhlas. Schvalovací proces před podpisem se uskutečnil 14. dubna 2003. O dva dny později byla smlouva slavnostně podepsána v Aténách. Podmínkou přijetí smlouvy je ratifikace, která proběhla 30. dubna, v platnost vstoupila 1. května 2004.

3.2.4 Květen 2004 – ČR se stává členem EU

Vstup ČR do Evropské unie znamená poslední tečku za rozdělením Evropy po druhé světové válce. Unie se rozrůstá na 25 států, počet oficiálních jazyků se zvyšuje na 20. Českým prezidentem Václavem Klausem byl vstup do EU označen jako jedna z nejdůležitějších událostí české historie, přesto, že je jeho pohled na unii poměrně skeptický. Český lid se naopak projevil souhlasně v konaném referendu, kde byl vstup podpořen 77% voličů, přičemž účast voličů tvořila nadpoloviční většinu. Vstup do EU byl však složitou a náročnou otázkou a byla potřeba se nad ní důkladně zamyslet, aby se

člověk rozhodl, zda je pro nebo proti. Bylo důležité ujasnit si kladné ale i záporné dopady, které s sebou členství přinese. Ze svého pohledu bych jako výhodu zmínila:

- Volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu,
- Možnost pracovat za výhodnějších podmínek v zahraničí (i když se později ukázalo, že to nebude tak jednoduché, jak jsme předpokládali)
- Lepší vymahatelnost práva
- Vyšší bezpečnost občanů
- Větší trh pro drobné podnikatele
- Relativně vyšší kvalitu zboží a služeb v důsledku větší konkurence na trhu
- Více finančních prostředků, plynoucích z dotací
- Zlepšení stavu životního prostředí

Naopak negativní stránku našeho členství vidím v:

- Velké finanční investici, která byla poskytnuta pro splnění podmínek členství
- Opětný únik inteligence do zahraničí, tentokrát však pouze za lepšími podmínkami, nikoliv v důsledku politické situace
- Zvýšení cen, především potravin
- Další rozrůstání už tak nepřehledné byrokracie
- Obava českého obyvatelstva ze záplavy cizinců
- Odkup našich nemovitostí, půdy a lesů cizinci
- Nutné investice podnikatelů za účelem splnění předepsaných norem, což může znamenat krach drobných podniků
- Se vstupem ztrácíme jako stát část své suverenity
- Může dojít ke zvýšení nezaměstnanosti

Přijetí společné měny, jsem nedokázala zařadit ani do jedné ze skupin. Jako většina obyvatel se nemohu rozhodnout, zda převažují klady či zápory. Odpověď možné získáme ze zkušeností Slovenska, kdy budeme moci posoudit jednotlivé dopady eurozóny.

4 Fondy EU

4.1 Hospodářská soudržnost

Rozvoj politiky soudržnosti jde ruku v ruce s rozšiřováním a prohlubováním Unie. Přesto, že je EU považována za jednu z nejlépe prosperujících oblastí světa, potýká se s výrazným nepoměrem v příjmech i možnostech svých obyvatel. Na principu solidarity a soudržnosti je založena celé regionální politika EU.

Solidarita znamená prospěch pro občany regionů, kteří jsou hospodářsky či sociálně znevýhodněni, v porovnání s průměrem EU.

Soudržnost je založena na myšlence zmenšování rozdílů bohatství jednotlivých států, neboť si uvědomují skutečnost, že minimální rozdíly jsou výhodné pro všechny.

Hospodářská a sociální soudržnost se v letech 2002 – 2006 zabývá třemi strategickými cíly:

- Podporou rozvoje zaostávajících orgánů – zaměřeno na oblasti s HDP pod hranicí 75% průměru EU
- Podpora oblastí potýkající se s restrukturalizací – orientace na venkov a oblasti závislé na rybolovu
- Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání – hlavním úkolem je modernizace vzdělávání, zaměstnanosti a odborné přípravy

Pozn. U cílů 1 a 2 musí být splněna podmínka, že zvolené oblasti jsou způsobilé k čerpání finančních prostředků pouze na základě jednoho z cílů.

„Cíle regionální politiky a jejich vazba na strukturální fondy:

CÍL 1

- Evropský fond regionálního rozvoje
- Evropský sociální fond
- Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
- Finanční nástroj pro podporu rybolovu

CÍL 2

- Evropský fond regionálního rozvoje
- Evropský sociální fond
- Finanční nástroj pro podporu rybolovu

CÍL 3

- Evropský sociální fond“⁸

4.1.1 Strukturální fondy

Hlavním smyslem strukturálních fondů je zaměření na znevýhodněné, zaostalé regiony a venkov a snaha snižovat rozdíly mezi členskými státy v této oblasti. Fondy operují pomocí přímých investic, které poskytují nové příležitosti, umožňují kvalitnější výzkum a vývoj, snaží se dosáhnout zlepšení v oblasti infrastruktury, chrání životní prostředí, obnovují městské oblasti postižené krizí či pomáhají rozvíjet kulturní hodnoty.

Tab. 2: Vynaložení finančních prostředků na strukturální fondy v letech 2000 - 2006 (v mil. €)

Období	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
SF	29 430	28 840	28 250	27 670	27 080	27 080	26 660	195 000

Dostupné z: VILAMOVÁ, Šárka. Jak získat finanční zdroje Evropské unie 1. Vydání Praha: GRADA Publishing, a .s., 2004. 196 stran. ISBN 80-247-0828-0

ERDF - Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund)

Fond byl založen roku 1975 a projekty jím financované spadají do 1. a 2. Cíle. Převážná většina investic směřuje jak na oblast infrastruktury a podpory malého a středního podnikání, tak i na tvorbu nových pracovních míst. Objemem finančních prostředků představuje největší ze strukturálních fondů. Prostředky z něho čerpané jsou v programovém období 2007 – 2013 určeny pro všechny tři cíle, mají tedy široký záběr a zasahují do mnoha oblastí.

⁸ Dostupné z: VILAMOVÁ, Šárka. Jak získat finanční zdroje Evropské unie 1. Vydání Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 stran. ISBN 80-247-0828-0

ESF – Evropský sociální fond (European Social Fund)

Fond, založený roku 1960, pomáhá svými investicemi podporovat všechny tři cíle. Soustředuje se převážně na oblast zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů (rekvalifikace, vzdělávání). Svých cílů dosahuje prostřednictvím posilování sociálních programů členských států EU. Je zaměřen především na dlouhodobé programy, zahrnující aktivní podporu zaměstnanosti nebo snahu začlenit dlouhodobě nezaměstnané zpět do pracovního procesu. Zároveň napomáhá rizikovým skupinám obyvatel, především zdravotně postiženým, či mladým nezaměstnaným, snaží se docílit rovnosti příležitostí na trhu práce a zlepšit mobilitu pracovních sil v rámci celé EU.

EAGGF – Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

Fond začal fungovat roku 1962 a je určen pro 1. a 2. cíl.

Je rozdělen do dvou částí:

- Záruční, do které spadá 95% všech výdajů fondu, slouží převážně k financování Společné zemědělské politiky
- Podpůrná disponuje zhruba dvacetinou celkových financí fondu, zaměřuje se převážně na podporu zemědělství v horských oblastech, pomoc mladým farmářům, rozvoj venkovské infrastruktury,...

FIFG – Finanční nástroj pro usměrňování rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance)

FIFG byl založen roku 1993 a soustředuje se jak na podporu rybolovu jako takového, tak zároveň na jeho modernizaci. Finanční prostředky jsou opět použitelné pro 1. i 2. cíl. Mezi strukturální fondy byl zařazen až roku 2000.

Z fondu jsou financovány změny rybářského sektoru, modernizace lodí, podpora rozvoje chovu ryb, výroby a obchodu s rybími výrobky či ochrana přímořských oblastí.

4.1.2 Fond soudržnosti – Kohezní fond (CF – Cohesion Fund)

Fond byl založen roku 1993 Maastrichtskou smlouvou a funguje na principu solidarity s nejméně rozvinutými členskými státy. Poskytuje investice v oblasti životního prostředí a infrastruktury. Z fondu mohou čerpat státy s HDP nižším, než je 90% průměru v EU, kteří mají sestavený program vedoucí ke splnění stanovených podmínek pro vstup do Hospodářské a měnové unie. Kritéria jsou přísná především v oblasti deficitu a státního dluhu. Pomoc poskytovaná CF se pohybuje v rozmezí 80 – 85% veřejných výdajů.

Oproti strukturálním fondům se jeho pomoc soustřeďuje na přímé financování konkrétních, většinou velkých, projektů.

Pomoc z fondu soudržnosti České republiky plyně navazuje na před vstupní pomoc prostřednictvím nástroje ISPA (viz. 3.2.2)

V období 2000 – 2006 bylo pro Kohezní fond uvolněno 18 miliard €. Rozdělení financí je znázorněno v následující tabulce č. 3.

Tab. 3: Finanční prostředky uvolněné pro KF

Období	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
CF	2 615	2 615	2 615	2 615	2 515	2 515	2 510	18 000

Dostupné z: VILAMOVÁ, Šárka. Jak získat finanční zdroje Evropské unie 1. Vydání Praha: GRADA Publishing, a .s., 2004. 196 stran. ISBN 80-247-0828-0

Důležité je zmínit, že Kohezní fond je doplňkovým fondem, nikoli strukturálním. Jeho cílem je však posílit hospodářskou a sociální soudržnost.

4.1.3 Iniciativy společenství v období 2000 – 2006

V tomto období byly stanoveny čtyři iniciativy, zaměřené na hledání společných řešení problémů celé EU, pro které se vyčlenily 10,44 miliardy €, což je přibližně 5,35% prostředků strukturálních fondů. Každá z iniciativ je financována jedním fondem. Koordinací aktivit bylo pověřeno generální ředitelství Evropské komise.

Jedná se o následující čtyři iniciativy:

INTERREG III (A, B, C)

Smyslem této iniciativy je docílení vyváženého rozvoje celého území EU, na který bylo v programovém období 0 – 6 vyčleněno přibližně 4, 875 mld. €. Označení A představuje přeshraniční, B nadnárodní a C mezinárodní spolupráci – přeshraniční partnerství. Finanční prostředky plynou z ERDF.

Příkladem je zaměření programu Interreg III A Česká republika – Polská republika:

„Základním cílem je pozvednout celkovou socioekonomickou úroveň příhraničních regionů s ohledem na obchodní, hospodářské, turistické a kulturní vztahy mezi sousedními regiony.

- Zvyšování ekonomické integrace česko-polské hranice
- Zlepšování podmínek pro hospodářský růst přeshraniční oblasti
- Zlepšování podmínek pro udržitelný rozvoj životního prostředí a/nebo regeneraci přeshraničních oblastí
- Další sociální integrace česko-polské hranice“⁹

LEADER +

Podporuje spolupráci ve venkovských oblastech prostřednictvím strategií udržitelného rozvoje, které jsou společně posuzovány aktivními činiteli, působícími ve venkovských oblastech. Prostředky jsou získávány z EAGGF. V minulém programovém období bylo poskytnuto 2,02 mil. €.

EQUAL

Snaží se podporovat spolupráci mezi národy a omezovat veškeré projevy diskriminace a nerovnosti na trhu práce, prostřednictvím rozvoje nových metod. Pro tuto iniciativu bylo vyčleněno 2,847 mld. € a je financována z ESF.

⁹ Dostupné z: <<http://www.interreg3a.cz>> [2008-10-19]

URBAN II

Iniciativa je spojena se snahou o podporu obnovy měst a oblastí postižených krizí. Finanční prostředky jsou získávány z ERDF, vyčleněno bylo 0,7 mld. €. EU se na financování podílí maximálně 75% v oblastech spadajících pod 1. cíl, v ostatních případech pak nejvýše 50%.

4.1.4 Vzájemné vztahy mezi strukturálními fondy, cíli a iniciativami Společenství

Vzájemné vztahy a alokaci finančních prostředků znázorňují následující dvě tabulky.

Tab. 4: Vztahy mezi strukturálními fondy, cíli a iniciativami Společenství

	Cíl 1	Regiony nespádající pod Cíl 1	Cíl 2	Cíl 3	Ingerreg III	Urban II	Leaders+	Equal
ERDF	X		X		X	X		
ESF	X		X	X				X
EAGGF	X	X	X				X	
FIFA	X	X						

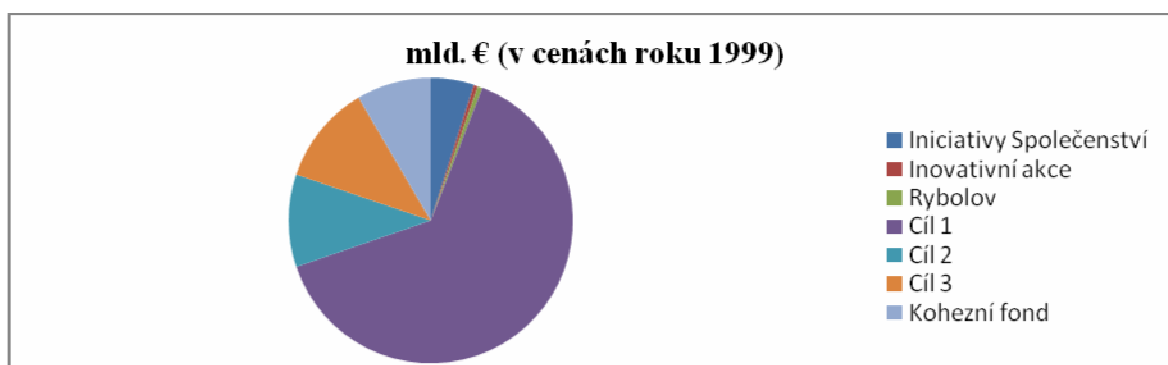
Dostupné z: <http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/> [2008-10-28]

Tab. 5: Alokace prostředků na strukturální fondy a Kohezní fond pro období 2000 - 2006

	mld. € (v cenách roku 1999)
Iniciativy Společenství	10,44
Inovativní akce	1,00
Rybolov	1,11
Cíl 1	135,95
Cíl 2	22,45
Cíl 3	24,05
Kohezní fond	18,00

Dostupné z: <www.europa.eu.int/comm/regional_policy/> [2008-10-28]

Z výše zmíněné tabulky vychází následující graf, kde je barevně vyznačeno množství finančních prostředků, poskytnutých jednotlivým složkám.

Graf 1: Alokace finančních prostředků

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

4.2 Předvstupní fondy EU v ČR

Předvstupní fondy byly určeny pro kandidátské země, přičemž projekty z nich financované pokračovaly až do roku 2006. Finanční pomoc nám byla poskytována jednak programem Phare od roku 1996, od roku 2000 rovněž programy ISPA a SAPARD. Kromě toho jsme také přijímali prostředky z komunitárních programů. Přibližný objem finančních prostředků, které byly do České republiky v rámci těchto programů směřovány, ukazuje následující tabulka, poskytnuta ministerstvem financí.

Tab. 6: Objem finančních toků pro ČR

PROGRAM	OBDOBÍ	ROČNÍ FIN. OBJEM V €
Phare	1996 – 2000	70 mil.
Phare, ISPA, SAPARD	Od roku 2000	200 mil.
Strukturální politika	Po vstupu do EU	2328 mil.
		Celkově pro období
Zemědělství	Po vstupu do EU do r. 06	1120 mil. Celkem pro dané období
Vnitřní politika		419 mil.
Kompenzace do státního rozpočtu		747 mil.

Dostupné z: Interní materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice

Po vstupu do EU přestávají předvstupní programy existovat a jejich úkoly jsou převzaty strukturálními a kohezními fondy.

4.2.1 Phare

Program je určen na pomoc střední a východní Evropě, je nástrojem finančním i technickým a ČR využívá jeho pomoc již od roku 1990. Hlavním cílem je umožnit zapojeným subjektům, včetně konečných příjemců, získat zkušenosti s procedurami používanými při čerpání prostředků ze strukturálních fondů a docílit tak zlepšení připravenosti ČR na jejich budoucí využívání. Zároveň také přispívají ke zkvalitnění socioekonomické situace v jednotlivých regionech.

Příkladem využití finančních prostředků z programu Phare může být Národní program Phare 2001 – Grantové schéma na podporu odstraňování povodňových škod. Podporovanými regiony se stal Jihočeský, Plzeňský, Středočeský a Ústecký kraj. Program trval od října 2002 do dubna 2004 a byl vytvořen jako reakce na srpnové ničivé povodně, které zasáhly naší republiku. Cílem byla podpora povodněmi poškozenému území, směřující do dvou oblastí:

- Dopravní infrastruktura – rekonstrukce místních komunikací a silnic (kromě dálnic a silnic 1. třídy), mostů, přístupových komunikací k veřejným zařízením
- Infrastruktura pro ochranu životního prostředí – obnova a rekonstrukce čističek odpadních vod, kanalizací, vodovodů, rozvodů elektrické energie

Příjemcem podpory se staly zejména obce a města, která byla výrazně poškozena ničivými povodněmi. Následující tabulka udává rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé kraje.

Tab. 7: Rozdělení financí mezi kraje (období 2002 - 2004)

Kraj	Počet projektů	Celková výše podpory
Jihočeský	26	4 048 680,80
Středočeský	16	2 771 968,00
Ústecký	16	2 263 584,70
Plzeňský	14	1 315 766,50
Celkem	72	10 400 000,00

Dostupné z: Interní materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice

4.2.2 ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)

ISPA je finanční nástroj, jehož cílem je pomoci kandidátským zemím ke splnění standardů EU jak v oblasti životního prostředí, tak infrastruktury. Zaměřuje se převážně na financování velkých projektů, jejichž celkové náklady nejsou zpravidla nižší než 5 mil. €. Snahou je rovněž vytvořit podmínky pro snadnější přijetí *acquis communautaire* kandidátskými zeměmi v těchto oblastech. Program byl ČR využíván od roku 2000. Financování z tohoto zdroje je pro kandidátské země schváleno v určitém rozmezí, aby bylo docíleno co nejkvalitněji zpracovaných projektů. ČR měla k dispozici 57,2 – 83,2 mil. € ročně. Pro úspěšné přijetí podané žádosti je nutné, aby dokumenty k projektu byly kompletní a projekt byl kvalitně připraven, po všech stránkách. Důležitou podmínkou je rovněž spolufinancování ze strany země, která o finanční prostředky žádá.

V ČR je koordinátorem programu ISPA Ministerstvo pro místní rozvoj. Žádosti jsou podávány státními nebo místními orgány na příslušná ministerstva, v případě životního prostředí se žadatelé musí obrátit na Státní fond životního prostředí.

Tab. 8: Schválené projekty v letech 2000 - 2002 v mil. €

Oblast	2000		2001		2002		0 - 2
	Počet projektů	Grant ISPA	Počet projektů	Grant ISPA	Počet projektů	Grant ISPA	Grant ISPA
Doprava	32	65,6	2	36,9	1+0,5 [°]	87,8	21 projektů
ŽP	23	34,5	3	32,6	3+0,5 [°]	89,9	
Tech. pomoc	31	0,9	3	1,0	0	0	
celkem	86	101,0	8	70,5	5	177,7	349,2

[°] projekt na řešení povodňových škod je rovnoměrně rozdělen mezi sektory dopravy a životního prostředí

Dostupné z: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Průvodce fondy Evropské unie*. 1. vydání Praha: Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2004. 145 stran. ISBN 80-239-3285-3

Pro projekty České republiky se podařilo v letech 2000 – 2002 získat více než 349 mil. €
Celkové náklady těchto projektů činily 627,7 mil. €.

4.2.3 SAPARD – (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development)

Program se soustřeďuje na oblast zemědělské politiky EU, kde se pomocí investic snaží docílit rozvoje venkova. Napomáhá kandidátským zemím při řešení konkrétních úkolů při zavádění *acquis communautaire*, vztahujícího se ke společné zemědělské politice. Program může být využívat v časovém rozmezí 2000 – 2006, maximálně však do konkrétního data vstupu do EU.

Hlavním cílem programu je snaha přispět k zavedení práva Evropského společenství v oblasti společné zemědělské politiky. Zároveň řeší prioritní a specifické problémy spojené se změnami v sektoru zemědělství a ve venkovských oblastech. Ročně je pro tento program uvolněna částka 520 mil. €, pro všech deset kandidátů. Stane-li se stát oficiálním členem EU, jsou finanční prostředky, které mu měly být poskytnuty, rozděleny mezi zbývající kandidátské země. Na ČR připadlo ročně 22 mil. €. Hlavním úkolem pro Českou republiku bylo posílení konkurenceschopnosti celého odvětví, snaha o dosažení co nejvyšší kvality zemědělských produktů a dokončení restrukturalizace.

Přínos programu SAPARD je také vnímán v možnosti osvojit si poměrně komplikovaná pravidla strukturálních fondů EU.

4.3 Regiony soudržnosti ČR

Regionální politika EU, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je založena na principu solidarity bohatších států vůči státům chudším, za účelem zkvalitnění života obyvatel Unie jako celku. Každý členský stát, ČR nevyjímaje, má svůj vlastní systém správního členění, který vyhovuje přirozeným potřebám státní správy a obyvatel. Z tohoto důvodu existuje 27 odlišných správního členění. Vzhledem k tomu, že každý stát má svůj vlastní systém, dochází k omezení možnosti vzájemného statistického a ekonomického členění. Proto byla v roce 1988 zavedena jednotná nomenklatura (soustava) územních statistických jednotek (NUTS). Dle počtu obyvatel jsou definovány 3 hlavní

úrovně regionálního členění viz. tabulka číslo 8. Hodnoty maximálního a minimálního počtu obyvatel jsou pouze doporučením.

Tab. 9: Úrovně regionálního členění

Úroveň	Min. počet obyvatel	Max. počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Dostupné z: <www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika> [2008-11-2]

Vytvoření úrovně NUTS III nebyl pro Českou republiku problém, odpovídá totiž tradičnímu rozdělení našeho území na kraje. Kvůli vstupu do EU však byla potřeba vytvořit členění, odpovídající úrovni NUTS II – regiony soudržnosti. Právě tam je totiž směřována podpora z fondů EU v cíli Konvergence a částečně též Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Kromě tří-úrovňového NUTS existují ještě dvě nižší úrovně územně-správního členění. Jedná se o místní administrativní jednotky (LAU), které však nejsou určující pro rozdělení finančních prostředků z EU.

Tab. 10: Členění území ČR

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76+15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6 249

Dostupné z: <www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika> [2008-11-2]

4.4 Programy 2007 -2013

Finanční prostředky ze zdrojů Evropské unie mohou být získávány pouze na základě vypracovaného a schváleného operačního programu, který se vždy nově připravuje pro každé následující programové období. Odpovědnost za finance následně přechází na členský stát, který o dotace požádal. Ten následně musí zřídit další potřebné instituce a orgány, které se jednotlivými činnostmi, nezbytnými k dosažení dotací z fondů, zabývají.

Operační program je základním strategickým dokumentem finanční a technické podpory pro konkrétní tematickou oblast nebo konkrétní region soudržnosti.

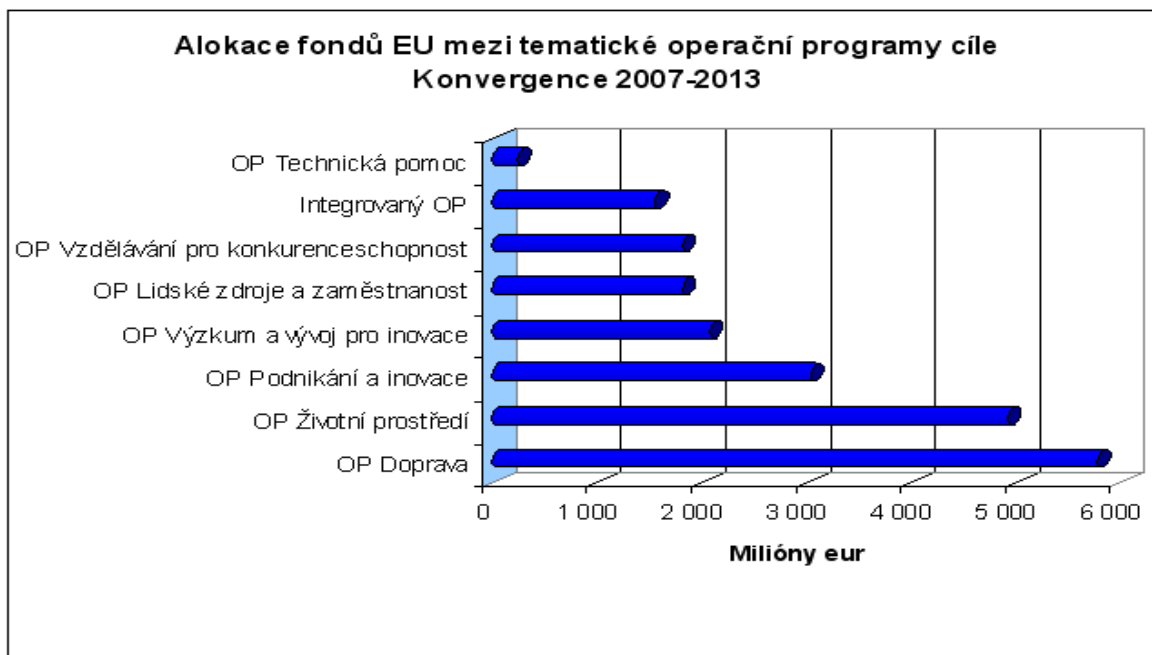
V letech 2007 – 2013 je pro ČR určeno celkem 24 operačních programů, které se dělí na tematické, regionální (Cíl 1), programy pro Prahu (Cíl 2) a programy spadající pod Cíl 3 – Evropská územní spolupráce.

Tab. 11: Operační programy na období 2007 - 2013

Operační programy na období 2007 – 2013		Přidělená finanční
Tematické OP	OP Podnikání a inovace	21 300,3 mil. €
	OP Doprava	
	OP Životní prostředí	
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	
	OP Výzkum a vývoj pro inovace	
	Integrovaný OP	
	OP Technická pomoc	
Regionální OP	ROP NUTS II Jihovýchod	4 659 mil. €
	ROP NUTS II Jihozápad	
	ROP NUTS II Moravskoslezsko	
	ROP NUTS II Severovýchod	
	ROP NUTS II Severozápad	
	ROP NUTS II Střední Čechy	
	ROP NUTS II Střední Morava	
OP- Praha	OP Praha Konkurenceschopnost	343,3 mil. €
	OP Praha Adaptabilita	
Evropská územní spolupráce	OP Meziregionální spolupráce	1 442,4 mil. €
	OP Nadnárodní spolupráce	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR-Rakousko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR-Slovensko	
	INTERACT II	
	ESPON 2013	

Dostupné z: Materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice

4.4.1 Tematické operační programy

Graf 2: Alokace fondů EU mezi tematické OP v letech 2007 – 2013

Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/sektorove-op>>[2008-11-14]

OP Podnikání a inovace (OP PI)

Operační program Podnikání a inovace je zaměřen na podporu průmyslu a malého a středního podnikání. Jeho cílem je zkvalitnění infrastruktury, zvýšení inovační činnosti, snaha o zintenzivnění zavádění nových technologií, služeb a výrobků. Snaží se povzbudit malé a střední podniky k pronikání na zahraniční trhy a posílit spolupráci mezi sektory průmysl, výzkum a vývoj.

Jako typický příklad aktivit, které je možno z tohoto programu financovat, bych uvedla:

- Podporu nově vznikajících firem a mladých podnikatelů prostřednictvím zlepšení přístupu k finančním prostředkům a následně jim poskytnutá pomoc v průběhu podnikání, pokud se nacházejí v problémových regionech a je potřeba posílit jejich konkurenceschopnost
- Efektivní využívání energie průmyslovými podniky pomocí zavádění efektivnějších způsobů výroby energie, využívání obnovitelných zdrojů či rekonstrukcí stávajících spaloven

- Zlepšování podnikatelského prostředí, inovace, podpora ochrany práv průmyslového vlastnictví a spolupráce mezi podniky z různých oborů

Žadatelem o finanční prostředky mohou být podnikatelské subjekty či jejich sdružení, výzkumné instituce, vysoké školy, příspěvkové organizace, územní samosprávné celky a další. Pro programové období 07 – 13 je k dispozici 3 041 mil. € ze zdrojů Společenství a 537 mil. € z národních zdrojů.

OP Doprava (OP D)

Operační program Doprava směřuje své finanční prostředky do všech typů dopravy a její infrastruktury, aby docílil zlepšení dopravní dostupnosti na území ČR. Důležité je, aby prováděné změny byly v souladu s ochranou životního prostředí. Velká pozornost je věnována dálnicím a modernizaci železniční dopravy. Podpora se soustředí také na metro v hlavním městě a na možnou kombinaci nákladní dopravy s vnitrozemskou lodní dopravou.

Z programu je možné financovat:

- Modernizaci železniční sítě, což se týká především TEN – T (Transevropské dopravní sítě). Prostředky jsou využívány především na výstavbu nových úseků, či úpravu již nevyhovujících.
- Modernizace dálnic a silnic 1. třídy podporuje výstavbu plánovaných úseků, rekonstrukci stávajících a zlepšení technických parametrů rychlostních silnic. Značně podporovány jsou projekty zaměřené na snížení zátěže dopravy na životní prostředí a využití kombinované dopravy ke snížení počtu nákladních automobilů na našich silnicích.
- Zlepšení dopravní situace v Praze, převážně výstavbou dalších stanic metra a vyřešení neúnosné situace, která panuje v pražském silničním provozu.
- Rozvoj kombinované nákladní a vodní dopravy za účelem snížení negativního dopadu na životní prostředí.

Žadatelé se mohou stát vlastníci či správci zmíněné infrastruktury, organizace vytvořené Ministerstvem dopravy, Magistrát hl. m. Prahy, atd. K dispozici je 5 774 mil. € ze Společenství a 1 019 mil. € z národních zdrojů.

OP Životní prostředí (OP ŽP)

Program je zaměřen na zkvalitnění životního prostředí České republiky, které je základním předpokladem pro zdraví obyvatelstva a zatraktivnění území pro investory i cestovní ruch. Snaží se podporovat domácí ekologické organizace a informuje širokou veřejnost o problémech životního prostředí.

Z tohoto programu je možné financovat:

- Podporu vodohospodářství a snižování rizika povodní prostřednictvím protipovodňových plánů. Investice jsou poskytovány na rekonstrukce čističek odpadních vod, stokových systémů a zdrojů pitné vody.
- Zlepšení kvality ovzduší docílené snížením produkce nebezpečných emisí a omezením spotřeby energie.
- Efektivnější využívání energie pomocí výstavby nových (či rekonstrukce stávajících) zařízení k výrobě tepla a elektřiny, kde jsou využívány obnovitelné zdroje – biomasa. Prostředky jsou rovněž využívány na zateplování budov. Objevují se snahy přesvědčit obyvatelstvo, aby využívalo šetrnější formy výroby tepla.
- Budování sběrných dvorů a skladů je základem pro lepší nakládání s odpady. Důležitá v této oblasti je také recyklace a třídění odpadů. Velký objem finančních prostředků plyne na rekultivace starých či odstraňování nepovolených skládek.

Žadatelé dotací mohou být územní samosprávné celky, správci povodí a vodních toků, podnikové subjekty, nadace a nadační fondy, občanská sdružení, ale samozřejmě také Ministerstvo životního prostředí ČR, Státní fond životního prostředí či Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

Pro programové období 07 – 13 je připraveno 4 918 mil. € poskytnuté Společenským a přibližně 868 mil. € z národních zdrojů.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)

Program se zaměřuje na zvýšení zaměstnanosti českého obyvatelstva a rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím pořádání školení či různých forem vzdělávání. Hlavním cílem je začlenit dlouhodobě nezaměstnané zpět do pracovního procesu.

Z programu jsou financovány aktivity typu:

- Vzdělávání zaměstnanců na základě projektů předložených zaměstnavateli. Finance plynou na přípravu vzdělávacích podnikových programů a na snahu udržet pracovní místa, která jsou nějakým způsobem ohrožená.
- Dochází k posilování politik zaměstnanosti prostřednictvím nástrojů aktivní politiky. Podpora může být čerpána prostřednictvím poradenských aktivit, odborné praxe, apod. Podporovány jsou instituce, které se podílí na podpoře nezaměstnaných – poradenská centra, školící střediska, úřady práce,...
- Finanční prostředky plynou subjektům, které pracují s ohroženými skupinami obyvatelstva a snaží se je integrovat zpět do společnosti (etnické menšiny, bezdomovce,...). Důraz je kladen na poskytnutí rovných příležitostí mužům i ženám a odstranit diskriminaci na trhu práce.

Žadatelem jsou většinou zaměstnavatelé, podniky procházející změnami, vzdělávací instituce, správní úřady či poskytovatelé veřejných služeb.

Pro toho programové období je 1 837 mil. € poskytnuto ze Společenství a 324 mil. € z národních zdrojů.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)

Program je zaměřen na zlepšení kvality vzdělání od základních škol po školy vysoké.

Nejčastěji jsou financovány aktivity:

- Rozvoj základního a středního vzdělávání, kde o podporu žádají školy, zavádějící nové vyučující metody či rozšiřující nabídku výuky cizích jazyků či informatiky.
- Dochází ke zkvalitnění vysokoškolského vzdělání prostřednictvím zavádění nových oborů a podporování odborných stáží.
- Velké finanční prostředky plynou do oblasti výzkumu a vývoje, za účelem zkvalitnění týmů nebo pracovních podmínek. Podporován je přesun pracovníků mezi jednotlivými výzkumnými pracovišti pro zlepšení přenosu znalostí.

Nejčastějšími žadateli jsou kraje, města a obce jejich školy a školská zařízení. O dotaci však žádají rovněž výzkumná a vývojová centra, neziskové organizace a instituce.

Ze zdrojů Společenství je poskytnuto 1 829 mil. €, z národních zdrojů 330 mil. €.

OP Výzkum a vývoj pro inovace (OP VVI)

Prostředky poskytnuté z tohoto programu se snaží posílit konkurenceschopnost ČR na základě lépe stanovených podmínek pro působení vývojových center, výzkumných institucí a vysokých škol. Snahou je urychlit proces přenosu nových informací a výsledků výzkumů do praxe, průmyslu a na trh.

Finance jsou směřovány na:

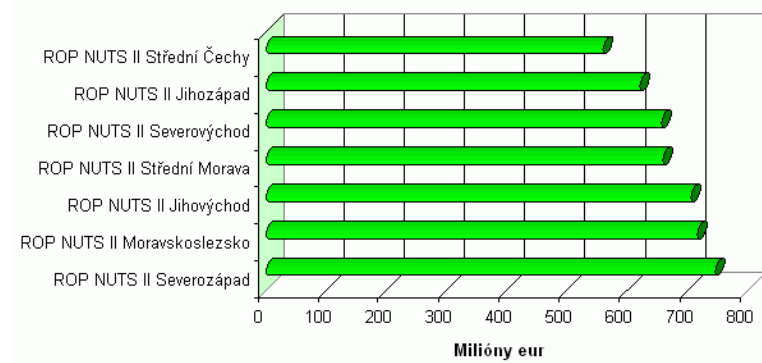
- Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje rozšiřováním sítí výzkumných center i do menších regionů. Dochází k výstavbě či rekonstrukci laboratoří a jejich vybavení novou moderní technikou.
- Cílem je dospět ke spolupráci center výzkumu a vývoje se soukromým sektorem zlepšením komunikace.
- VŠ mohou podat žádost o prostředky na zlepšení pracovních podmínek v laboratořích, které již vybavením neodpovídají potřebám. Moderní pracovní prostředí studenty motivuje k setrvání v této oblasti.
- Kapacity vysokých škol jsou navyšovány, dochází k rozšiřování nabízených oborů, rekonstrukci vysokoškolských kampusů a dovybavení stávajících studijních prostor.

O dotace žádají státní i soukromé vysoké školy, výzkumné instituce veřejné i resortní, neziskové organizace.

Prostředky jsou poskytnuty ve výši 2 071 mil. € plynoucí ze Společenství a 365 mil. € z národních zdrojů.

4.4.2 Společný regionální operační program

SROP je souhrnný dokument, který pro období 2007 – 2013 připravil celkem sedm regionálních operačních programů (ROP), které jsou určeny pro celé území České republiky, kromě hlavního města Prahy.

Graf 3: Rozdělení finančních prostředků mezi regiony NUTS II v programovém období 2007 - 2013

Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-op>> [2008-11-14]

Ze SROP je možné financovat oblasti dopravní dostupnosti a obslužnosti, rozvoje území, regionálního rozvoje podnikání, rozvoje cestovního ruchu. Výčet aktivit se však může region od regionu měnit, proto je důležité se s podmínkami ROP dobře seznámit. Jelikož jsou všechny aktivity spolufinancovány Evropským fondem pro regionální rozvoj, jedná se o investiční projekty. O finanční pomoc mohou žádat obce, svazky obcí, kraje, profesní a zájmové sdružení, nestátní neziskové organizace, podnikatelé a další.

Řídícím orgánem celého programu je Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, která sídlí v Hradci Králové. Jedná se o právnickou osobu, která byla zřízena 1. 7. 2006 na základě zákona č. 138/2006 Sb.

Více bych se chtěla zabývat ROP NUTS II Severovýchod, neboť praktická část mé práce spadá do tohoto regionu.

Obr. 14: NUTS II - Severovýchod

Dostupné z: <<http://www.rada-severovychod.cz/>> [2008-11-14]

ROP NUTS II Severovýchod je určen pro Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj. Hlavním zaměřením je zkvalitnění dopravní dostupnosti a propojení regionu, včetně modernizace veřejné dopravy a služeb cestovního ruchu. Snaží se zlepšit životní podmínky v obcích a na venkově kvalitnějším vzděláváním, sociální a zdravotní infrastrukturou. Pro tento regionální operační program je vyčleněno 656,46 mil. €, což představuje přibližně 2,46% všech finančních prostředků poskytnutých ČR z EU. Republika by se měla na financování podílet dalšími 115,85 mil. €.

Operační program spolufinancuje výše zmíněné oblasti, já bych se však ráda soustředila na rozvoj cestovního ruchu a rozvoj městských a venkovských oblastí, které jsou v mé práci prioritní. Na první oblast bylo vyčleněno 144,4 mil. €, tj. 22,0 % ROP SV. Podpora je směřována na rekonstrukci stravovacích zařízení, budování cyklotras a turistických tras. Pro druhou oblast jsou připraveny finanční prostředky ve výši 223,2 mil. €, což představuje 34% financí ROP SV. Tato oblast mne zajímá nejvíce, jelikož se soustředí na rekonstrukci historických, kulturních a technických památek, což je hlavním tématem mé práce. Konkrétnější informace naleznete v praktické části bakalářské práce.

5 Dotace z EU – problematika získávání fin. prostředků

Obecné informace

„Hlavním předpokladem pro získání finančních prostředků z fondů Evropské unie je vypracování kvalitního projektu. Projekt můžeme definovat jako řadu aktivit se stanovenými cíli, které vedou ke konkrétnímu výsledku v daném časovém rámci, nebo např. jako časově omezené úsilí, jehož cílem je vytvořit jedinečný produkt či službu. Projekt, jenž musí naplnit stanovené cíle a záměry pomocí dostupných zdrojů během vymezeného období, je připraven tak, aby se vypořádal s problémy, jejichž řešení je požadováno. Programem naopak rozumíme řadu projektů, jejichž cíle přispívají ke společnému celkovému cíli na úrovni regionu, sektoru, země, nebo i více zemí.“¹⁰

Abychom mohli získat finanční prostředky, musíme respektovat následující nařízení a vazby:

- Nařízení Evropského společenství, která tvoří základ pro tvorbu všech nových programových dokumentů
- Vazby na Národní rozvojový plán, Rámec podpory společenství pro strukturální fondy, Program rozvoje zemědělství a venkova,...které tvoří hranice pro obsah i rozsah projektu
- Vazby na rozvojové strategie, lokální úroveň hospodářské politiky

Nezbytná je komunikace se všemi partnery, kteří jakýmkoliv způsobem zasahují do projektu, podílejí se na něm, nebo se jich budou týkat konečné výsledky.

Projekty můžeme rozlišit podle různých kritérií. Nejčastěji podle věcné struktury, délky řešení, věcné orientace prostředků či výše podpory.

Dle věcné struktury dělíme projekty do dvou skupin:

- a) Jedno-tematické – svým zaměřením se soustřeďují pouze na jedno téma, řeší sourodý problém (životní prostředí)

¹⁰ Dostupná z: VILAMOVÁ, Šárka. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce. 1. vydání Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. 220 stran. ISBN 80-247-1194-X.

- b) Více-tematické – zahrnují více věcných témat současně, zabývá se jejich souhrnem (turistika)

Dle délky řešení:

- a) Krátkodobé – v intervalu jednoho roku
- b) Střednědobé – 2 až 4 roky
- c) Dlouhodobé – více než 4 roky (v případě strukturální fondů se jedná o sedmileté projekty)

Dle věcné orientace finančních prostředků

- a) Projekty hrazené z investičních prostředků, zaměřené na modernizaci technologií, staveb
- b) Projekty hrazené z neinvestičních prostředků, specializované především na zlepšení organizace hmotných a finančních toků

Dle výše finanční podpory

- a) Malé projekty v rozsahu od 0,5 mil. – 2 mil. Kč
- b) Velké projekty od 2 mil. – 20 mil. Kč

Aby byl projekt úspěšný, musí obsahovat srozumitelně formulovaný cíl a být součástí cílevědomého procesu, který kompletně řeší stanovené priority. Musí mít rozsáhlý záběr, od určení cíle, který je věcně i časově kontrolovatelný, až po jeho realizaci. Týká se celé akce, proto musí být jednoznačný, výstižný a konkrétní.

5.1 Příprava projektu

Příprava projektu je souhrn posloupných činností, které se dají shrnout do deseti bodů.

1. Vytipování cílové skupiny

Základním úkolem je určit si, koho všeho se projekt týká. Projekt je vždy zaměřen na určitou cílovou skupinu lidí, jejichž potřeby či problémy se snaží řešit. Právě tyto skupiny lidí by měly být motivovány pro začlenění do všech částí projektu. Nazýváme je příjemci, jelikož výsledek má pro ně pozitivní dopad. S nimi je důležité se na začátku poradit a vymezit problémy, abychom měli představu o stávající situaci.

2. Hledání partnerů

Hledání partnerů v případě Evropských programů není nic obtížného, existuje mnoho databází, které nabízejí dostačující informace pro kvalitní výběr, je to však velmi důležitý úkol a měla by se mu věnovat zvýšená pozornost. Při výběru nevhodného partnera dochází často ke komplikacím, převážně v implementační fázi projektu. Zároveň je důležité si uvědomit, že zodpovědnost neleží na našich partnerech, nýbrž na smluvní instituci, čili na nás. Je proto lepší vybírat na základě vlastních zkušeností, nebo radě uznávaného odborníka, který má s daným problémem zkušenosti a může nám dobře poradit.

3. Analýza problémů

Projekt ve své podstatě poukazuje na existenci určitého problému, který se svojí činností snaží řešit. Analýza problému je důležitým bodem na schůzce s partnery, kde se prostřednictvím prezentace poukazuje na negativní aspekty stávající situace.

4. Analýza cílů

Analýza cílů je protiklad k analýze problémů. Snaží se poukazovat na pozitivní aspekty v budoucnosti na základě přetvoření problémů do cílů, kterých chce dosáhnout.

Cíle musí být formulovány podle určitých pravidel. Musí být:

- Realistické – tzn., že jich máme šanci dosáhnout s finančními prostředky a materiálními zdroji, které máme k dispozici
- Konkrétní – všechny změny k lepšímu můžeme připsat projektu, není sporné, zda se nejedná o externí příčinu
- Měřitelné – musí existovat přijatelné náklady a úsilí, zajišťující efektivní fungování projektu

Je nereálné, aby projekt řešil veškeré problémy dané oblasti, proto je jich do cílů zahrnuto mnohem méně, než definuje analýza. Důležitou součástí analýzy je strategie vybírající skutečnosti, které se objeví v projektu a zároveň posuzuje jejich realizovatelnost. Z tohoto důvodu někdy dochází k posunutí hlavního zaměření celého projektu či ke změně celého ústředního tématu. Díky tomu jsou cíle definovány až po volbě vhodné strategie.

5. Výběr strategie

Stanovení cíle musí splňovat určitou předem danou posloupnost, aby byl nastaven realisticky a měřitelně. Základem je obecný cíl, ze kterého vychází cíl projektu. Veškeré následné výstupy by měly splňovat tento cíl. Posloupnost je následující:

Obecný cíl – cíl projektu – konkrétní cíle – výstupy

Určité pozitivní výsledky by se měly začít objevovat již v době trvání projektu.

6. Formulování ukazatelů

Důležitou oblastí, které by se měla věnovat pozornost, jsou způsoby měření dosahovaného pokroku. Kritéria, která zvolíme, by měla být kvalitativní, kvantitativní a časová. Základem je definování ukazatele a následné nastavení kvality, kvantity a času. Musíme dbát na to, aby mě ukazatel skutečně vypovídající schopnost a přesně ukázal, zda zvolený cíl je skutečně realizován.

7. Měření

Poté, co definujeme ukazatele, je třeba určit zdroje informací a způsob, jakým je budeme shromažďovat. Musíme zvolit formát, ve kterém budou informace zpřístupněny, kdo bude informace podávat a jak často. Jestliže se některý ukazatel postupem času projeví jako velmi nákladný nebo příliš složitý, měl by být nahrazen levnějším a jednodušším.

8. Předpoklady a rizika

I přes to, že svůj projekt připravíme svědomitě a kvalitně, obvykle se nevyhneme problémům, které jsou zcela mimo kontrolu projektu, ale přesto mají vliv na implementaci a dlouhodobou udržitelnost projektu.

9. Role předpokladů

V závislosti na předchozí bod je nutné, aby tvůrce projektu identifikoval rizikové faktory a snažil se do projektu zabudovat co možná nejvíce mechanismů na vypořádání se s nimi. Příkladem předpokladů, které by mohly nastat, je např. situace, kdy naši partneři nechtějí spolupracovat, nebylo možné najít kvalitní zaměstnance nebo byly z rozpočtu vyčleněny nedostatečné částky.

10. Plánování aktivit

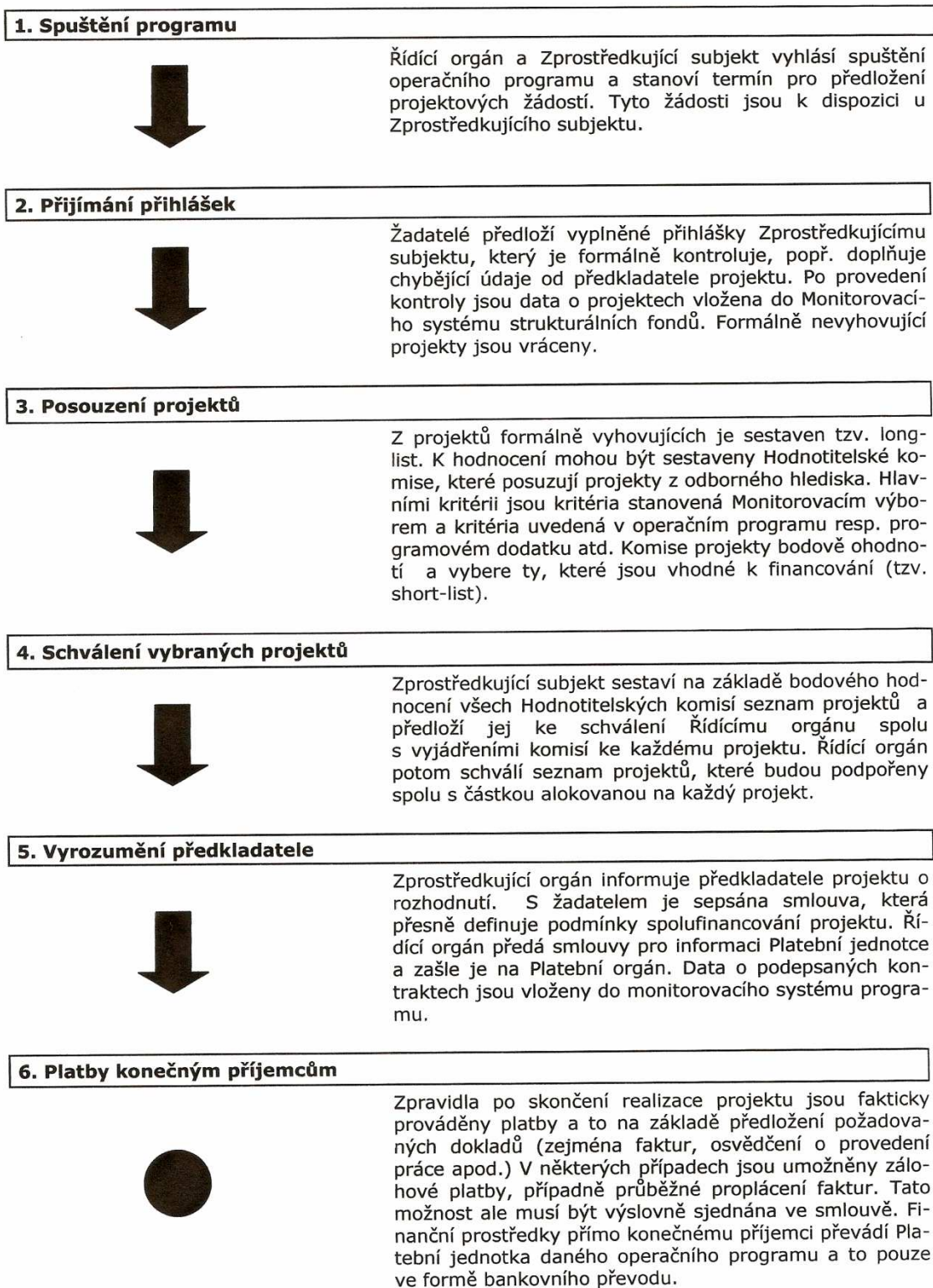
Vytvoření souboru aktivit je předpokladem každého výstupu, přičemž rozhodování o tom, která náleží do souboru, vychází ze dvou kritérií. Jedná se o schopnosti manažera a rizikovost projektového prostředí. Aktivity mají pevný časový rámec a jejich výsledkem jsou výstupy.

5.2 Postup při získávání dotace

Prvním a nejdůležitějším krokem je určení dotačních příležitostí, které nám naše postavení nabízí. Je třeba zvolit smysluplný cíl a sestavit kvalitní projekt, který má šanci na úspěch. Následuje zvolení vhodného operačního programu, ze kterého bychom případně mohli čerpat finanční prostředky. Programů je velké množství, a vzhledem k tomu, že jsou ještě děleny do podskupin, není lehké se v nich zorientovat. Dalším krokem je zpracování potřebné projektové dokumentace. Vytvořit projekt, který by splňoval všechny předepsané normy, položky a požadavky není jednoduchý úkol. Vždy jsou však vybrány jen ty nejlepší projekty, jejichž autoři jsou vyzváni k předložení dalších potřebných informací. Pokud jsou dokumenty kompletní a vše potřebné je dodáno, přistoupí se k podpisu smlouvy o poskytnutí dotace. Zde jsou uvedeny všechny podmínky, které musí být žadatelem splněny, aby měl naději dotaci opravdu získat a nepřišel o ni. Posledním krokem je udržení dotace. V rámci monitorování projektu musí být v určitých intervalech vyplňovány informace o nakládání s majetkem, pravidlech publicity či zprávy o udržitelnosti projektu, což tvoří podmínku pro získání dotace. Proto je nezbytné sledovat a neustále hlídat termíny, dodržovat závazné ukazatele a hlavně neudělat při papírování zbytečnou chybu, které by mohla žadatele připravit o slíbené finanční prostředky.

Následující schéma zobrazuje postup získání finančních prostředků od spuštění programu po platbu konečným příjemcům. Zdrojem mi byla brožura poskytnutá Eurocentrem v Pardubicích.

Schéma implementace operačního programu:

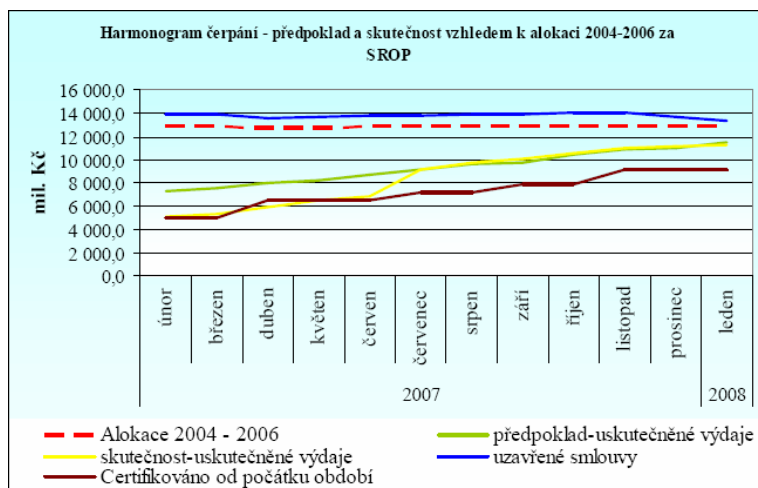

Obr. 15: Schéma implementace operačního programu

Dostupné z: Interní materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice

5.3 Porovnání uskutečněných výdajů za jednotlivé operační programy předpoklad / skutečnost (únor 2007 – leden 2008)

Společný regionální operační program

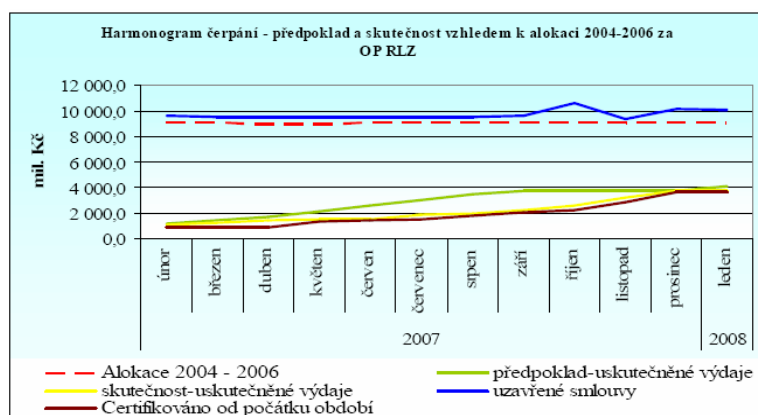

Graf 4: Porovnání uskutečněných výdajů za SROP – předpoklad vs. Skutečnost

Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/prubeh-cerpani-strukturalnich-fondu>> [2009-3-10]

Z grafu je patrné, že počet uzavřených smluv v rámci společného regionálního operačního programu se v celém sledovaném období únor 2007 – leden 2008 relativně nemění. Uskutečněné výdaje neustále rostou, v lednu 2008 téměř dosahují hranice 12 000 mil. Kč.

Operační program rozvoj lidských zdrojů

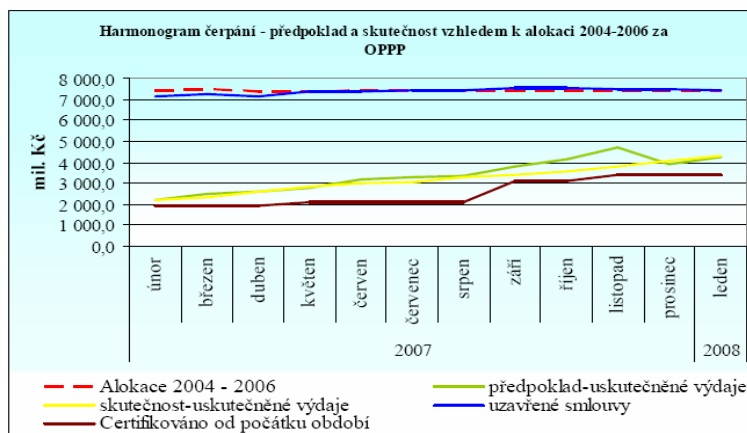

Graf 5: Porovnání uskutečněných výdajů za OP RLZ - předpoklad vs. Skutečnost

Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/prubeh-cerpani-strukturalnich-fondu>> [2009-3-10]

V rámci operačního programu rozvoj lidských zdrojů, překročily předpokládané výdaje skutečnost. V období září – listopad 2007 došlo ke skokovému nárůstu uzavřených smluv oproti alokaci v období 2004 - 2006. Skutečné výdaje dosáhly hranice 4 000 mil. Kč.

Operační program průmysl a podnikání

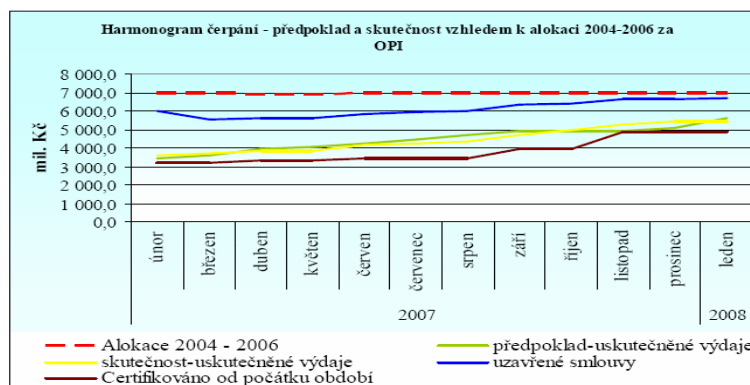

Graf 6: Porovnání uskutečněných výdajů za OPPP - předpoklad vs. skutečnost

Dostupné z: < <http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/prubeh-cerpani-strukturalnich-fondu> > [2009-3-10]

Skutečné výdaje poskytnuté operačním programem průmysl a podnikání se v období od února do srpna 2007 téměř shodují s očekávanými výdaji. Uzavřené smlouvy odpovídají alokaci z období 2004 – 2006.

Operační program infrastruktura

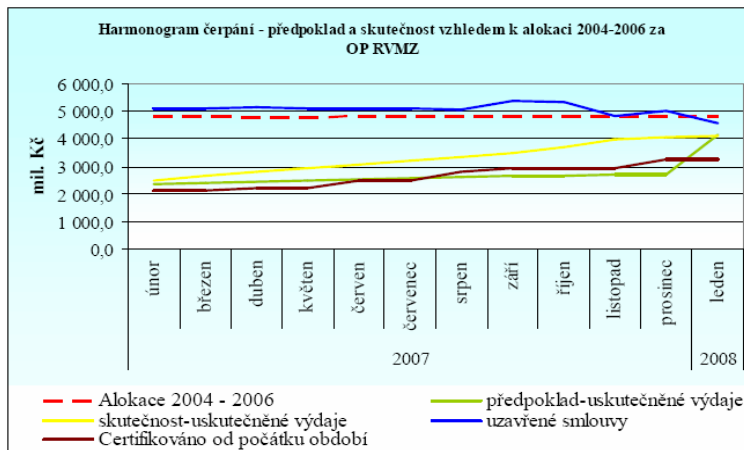

Graf 7: Porovnání uskutečněných výdajů za OPI - předpoklad vs. skutečnost

Dostupné z: < <http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/prubeh-cerpani-strukturalnich-fondu> > [2009-3-10]

Uzavřené smlouvy v rámci operačního programu infrastruktura jsou značně pod hodnotami alokace období 04 – 06. Předpokládané a uskutečněné výdaje se téměř shodují.

Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Graf 8: Porovnání uskutečněných výdajů za OP RVMZ - předpoklad vs. skutečnost

Dostupné z: < <http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/prubeh-cerpani-strukturalnich-fondu> > [2009-3-10]

V rámci operačního programu rozvoj venkova a multifunkční zemědělství přesáhly uzavřené smlouvy hodnotu alokace z období 2004 – 2006. Zároveň i uskutečněné výdaje byly ve skutečnosti po celé období vyšší, než se předpokládalo.

5.4 Průzkum na téma „Fondy a programy EU“

V průběhu září a října 2005 byl společností CEBRE (Česká podnikatelská reprezentace při Evropské unii) proveden průzkum mezi českými firmami na téma „Fondy a programy EU“. Zúčastnilo se 333 firem, které odpovídaly na otázky na portálu BusinessInfo.cz.

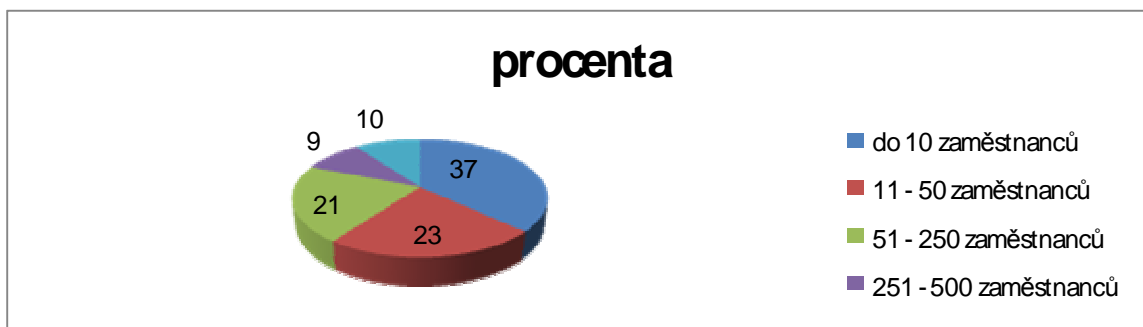
Cílem průzkumu bylo:

1. Zmapovat aktivity a znalosti českým firem v oblasti získávání dotací z fondů a programů Evropské unie
2. Zjistit názory firem na potřebnost fondů a programů EU včetně návrhů na jejich obsahové zaměření
3. Identifikovat překážky pro účast firem ve fondech a programech EU
4. Určit hlavní informační zdroje firem

5. Vymežit nejlepší možné formy podpory českých firem při zapojování se do fondů a programů EU

Charakteristika vzorku

Velikost firem dle počtu zaměstnanců

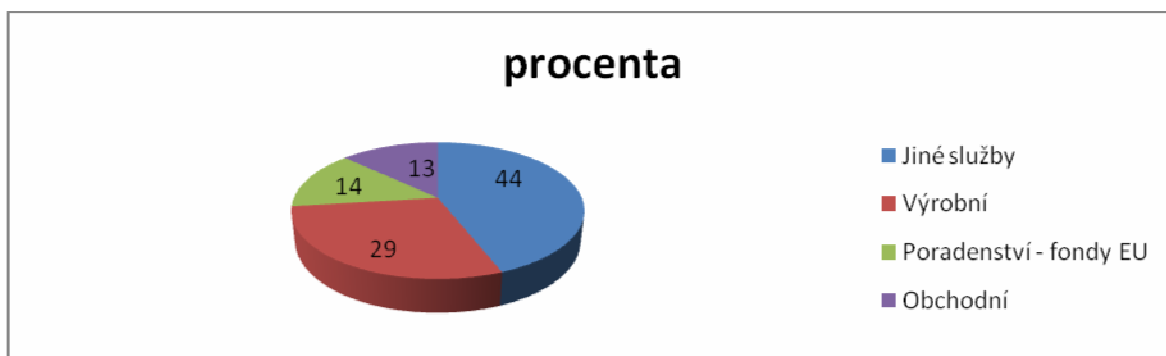

Graf 9: Velikost firem dle počtu zaměstnanců v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Průzkumu se zúčastnilo 333 firem, přičemž více než třetina byla tvořena firmami do 10 zaměstnanců.

Hlavní činnost firmy

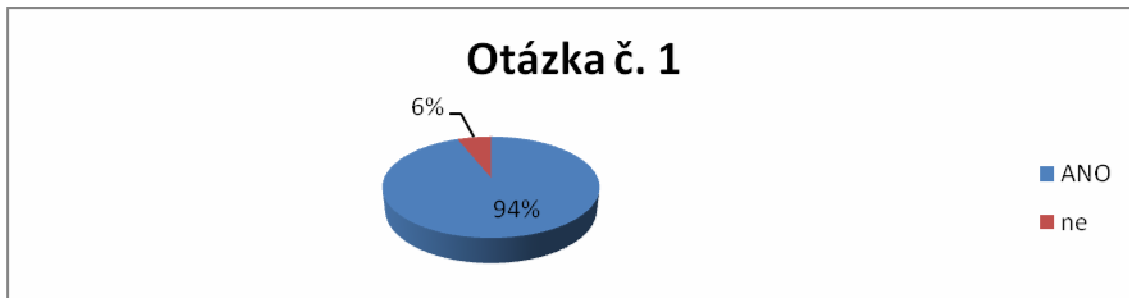
Graf 10: Hlavní činnosti firmy v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Průzkum byl zaměřen na služby, výrobu, poradenství a obchodní činnost. Nejčastěji se v průzkumu objevily firmy poskytující služby, které tvořily 44%. Následovaly společnosti zabývající se výrobou, které svoji četností dosáhly téměř 30%.

Otázky

Otázka č. 1 - Zajímá se Vaše firma o zapojení do fondů a programů EU?

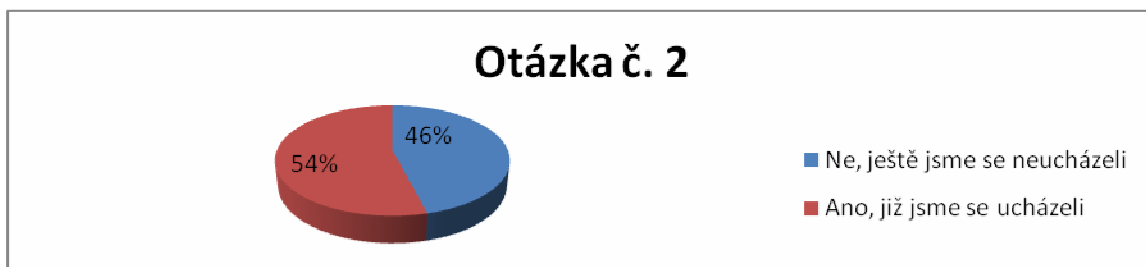

Graf 11: Výsledky otázky č. 1 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Z průzkumu je patrné, že většina zúčastněných firem má o fondy a programy EU projevil zájem. Pouze 6% odpovědělo na otázku záporně.

Otázka č. 2 - Máte již s některými fondy a programy EU osobní zkušenost?

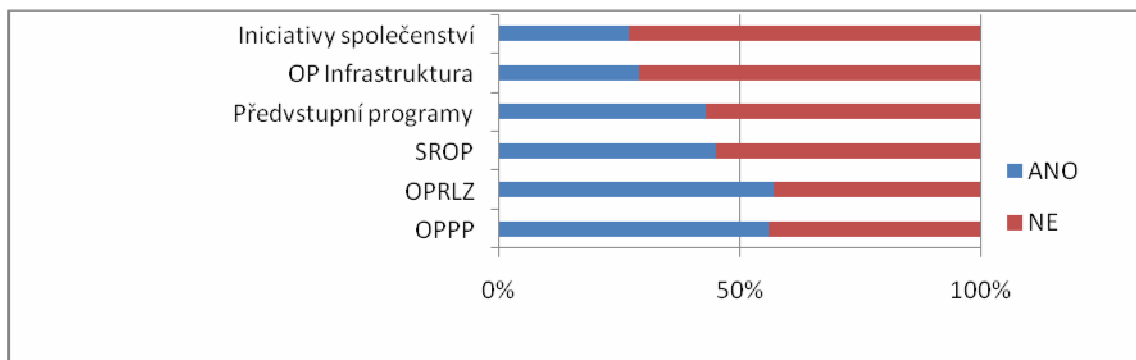
Graf 12: Výsledky otázky č. 2 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Více než polovina společností má s dotacemi osobní zkušenost, již se o ně ucházely, popřípadě dotaci získaly.

Otázka č. 3 - Které z následujících fondů nebo programů znáte?

Strukturální fondy

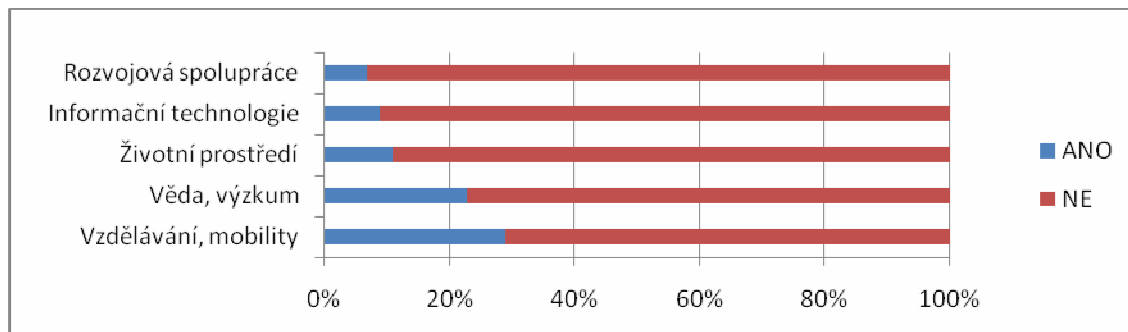

Graf 13: Výsledky otázky č. 3 (první část) v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Je zřejmé, že informovanost o všech dostupných programů či fondů, není dostatečná. Pouze čtvrtina dotázaných má povědomí o iniciativách společenství.

Komunitární programy

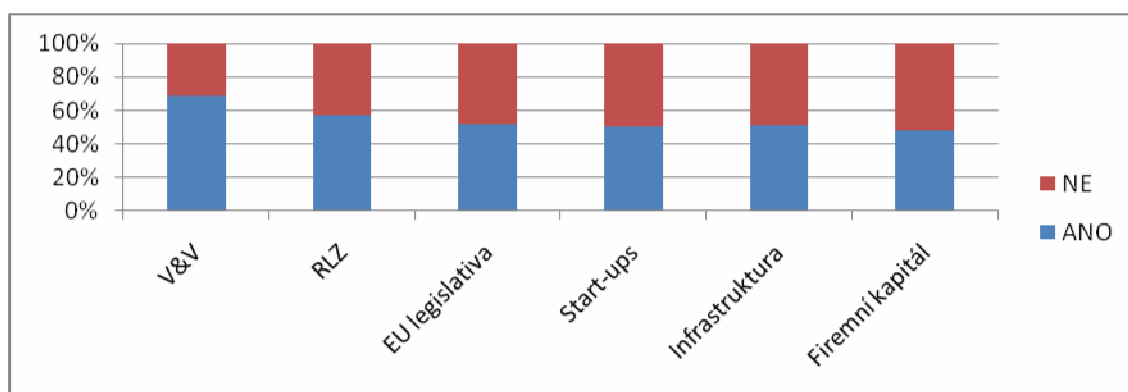

Graf 14: Výsledky otázky č. 3 (druhá část) v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Znalost či zkušenost s komunitárními programy je značně podprůměrná. Nejvíce v podvědomí je program vzdělávání, přesto ho znalo necelých 30% dotázaných.

Otázka č. 4 – Do jakých oblastí by měly být podle Vašeho názoru směřovány finance z fondů Evropské unie?

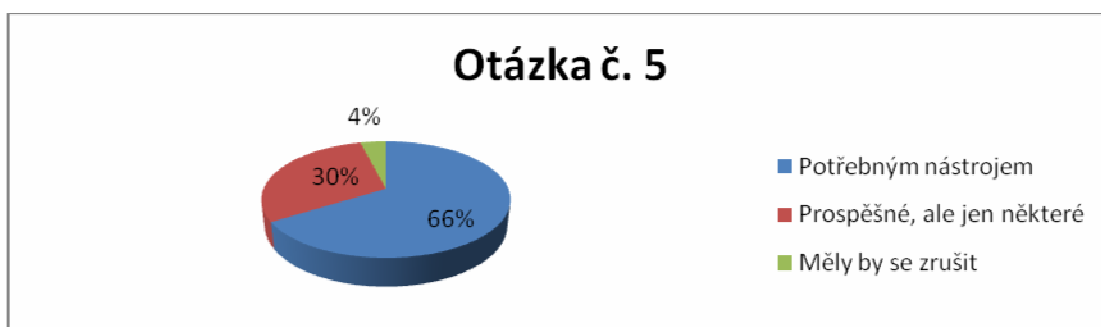

Graf 15: Výsledky otázky č. 4 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Většina dotázaných by upřednostnila směřování financí do oblastí výzkumu a vývoje.

Otázka č. 5 – Programy a fondy EU jsou podle Vašeho názoru:

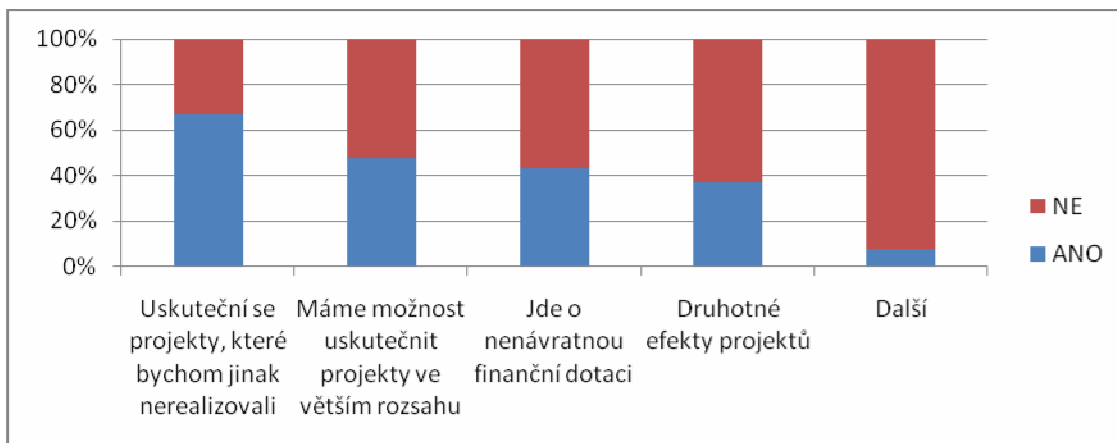

Graf 16: Výsledky otázky č. 5 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Většina dotázaných souhlasí s tím, že dotace jsou potřebným nástrojem. Pouze 4% považuje programy a fondy EU za zbytečné.

Otázka č. 6 – Čeho si nejvíce ceníte na podpůrných programech EU?

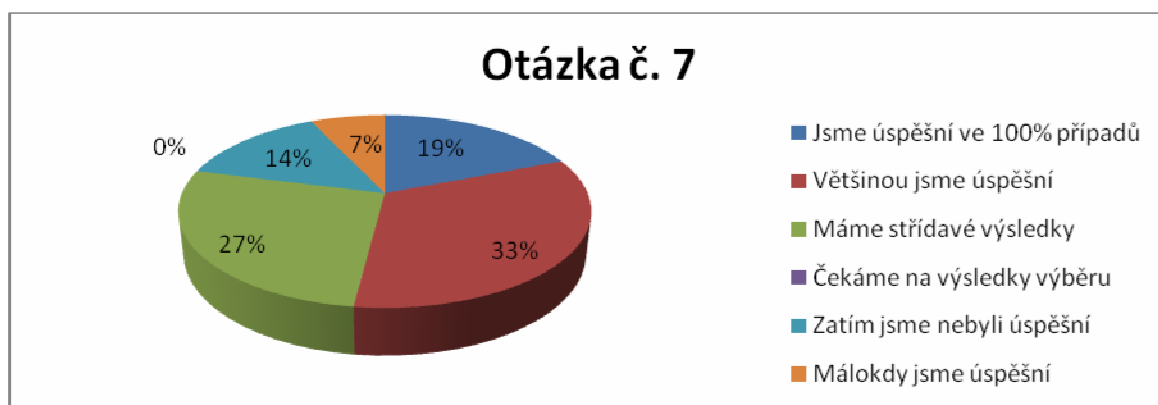

Graf 17: Výsledky otázky č. 6 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Téměř 70% dotázaných firem uvádí, že díky podpůrným programům EU se uskutečnily projekty, které by bez této pomoci neměli šanci na realizaci.

Otázka č. 7 – Jak byla Vaše firma úspěšná při ucházení se o finance z fondů a programů EU?

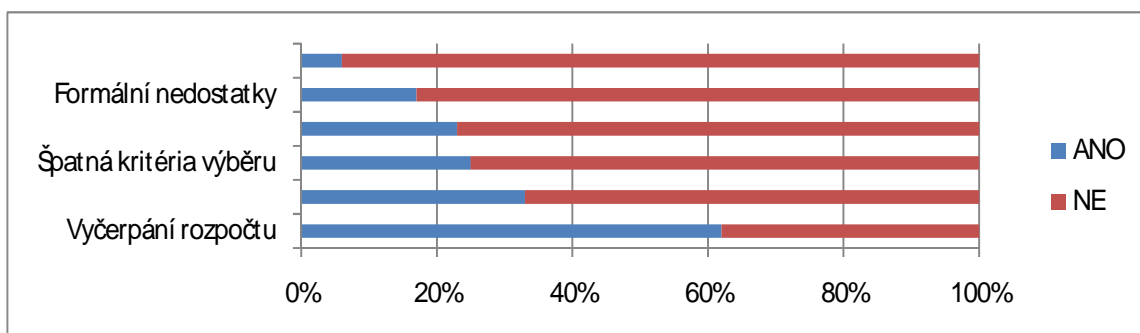

Graf 18: Výsledky otázky č. 7 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Více než 50% zúčastněných firem bylo vždy nebo alespoň většinou úspěšných při ucházení se o finance z fondů. Zbývající firmy uváděly střídavě výsledky, popřípadě stále čekaly na výsledky výběru. Pouze 14% zatím nebylo úspěšných.

Otázka č. 8 – Jaké jsou nejčastější důvody Vašeho neúspěchu při předkládání projektů financovaných z fondů a programů EU?

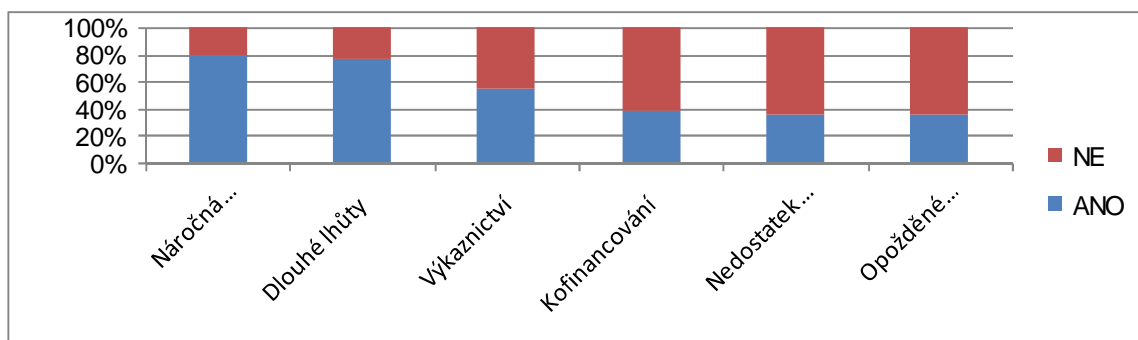

Graf 19: Výsledky otázky č. 8 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Jako nejčastější důvod neúspěšné žádosti bylo uváděno vyčerpání rozpočtu popřípadě netransparentní výběr.

Otázka č. 9 – S jakými největšími problémy jste se setkali při přípravě či realizaci projektu financovaného z programů EU?

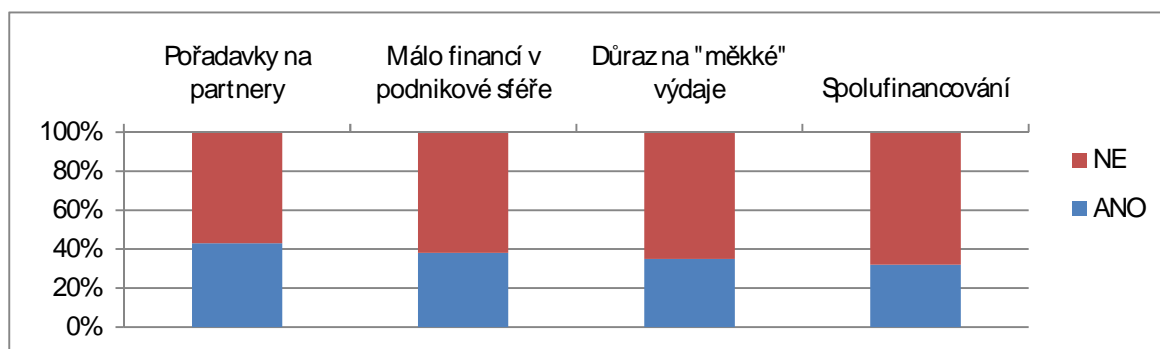

Graf 20: Výsledky otázky č. 9 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Hlavním problémem pro české firmy, v rámci přípravy a realizace projektu, je náročná příprava žádosti, spojená s velkou byrokracií.

Otázka č. 10 – V čem jsou podle Vás hlavní nedostatky současného vymezení podmínek programů EU?

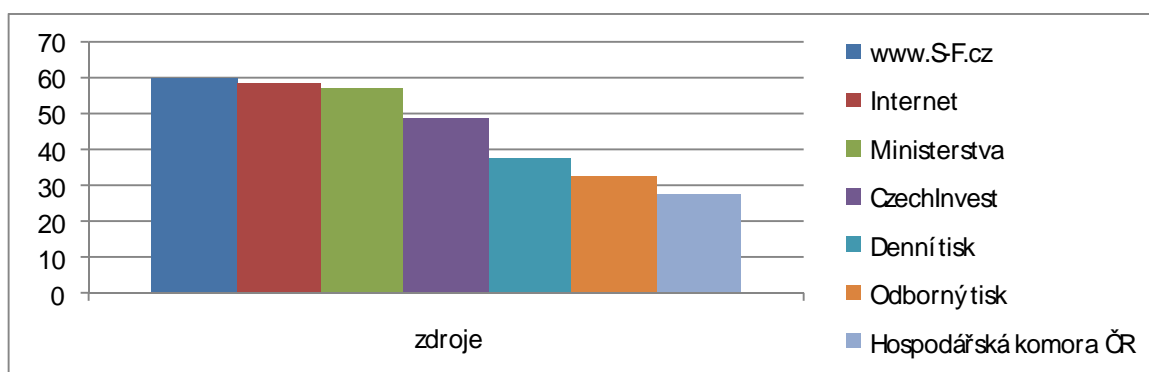

Graf 21: Výsledky otázky č. 10 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Jako hlavní nedostatky současného vymezení podmínek programů jsou podle zúčastněných společností považovány požadavky na partnery a málo financí v podnikatelské sféře.

Otázka č. 11 – Odkud čerpáte VŠEOBECNÉ INFORMACE o fondech a programech EU a jejich obsahu (v procentech)?

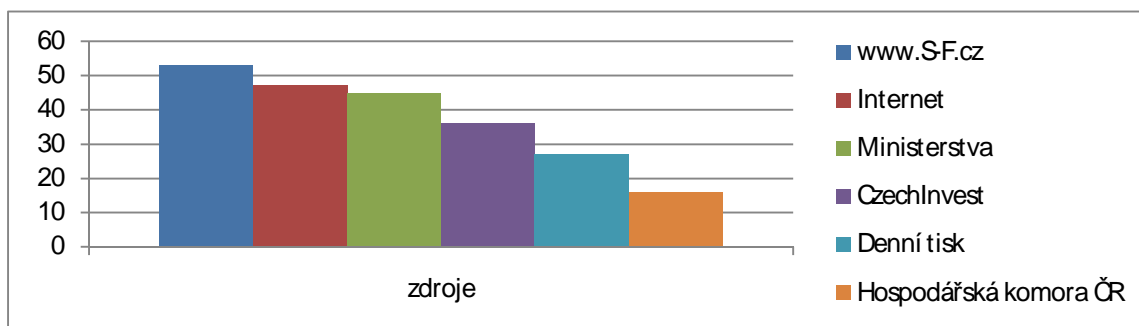

Graf 22: Výsledky otázky č. 11 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Nejvíce informací firmy získávají z internetové stránky www.strukturalni-fondy.cz, ze stránek ministerstva, popřípadě CzechInvestu. Z tištěných zdrojů je nejčastěji využíván denní a odborný tisk.

Otázka č. 12 – Odkud získáváte informace o KONKRÉTNÍCH VÝZVÁCH k předkládání projektů v rámci fondů a programů EU (v procentech)?

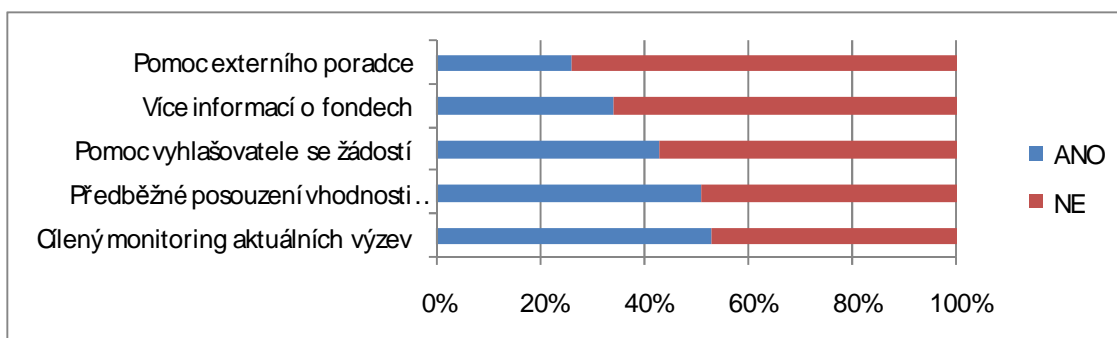

Graf 23: Výsledky otázky č. 12 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Konkrétní informace o výzvěch k předkládání projektů jsou získávány ze stejných zdrojů jako všeobecné informace o fondech a programech EU.

Otázka č. 13 – Jakou pomoc byste ocenili při zapojení se do fondů a programů EU?

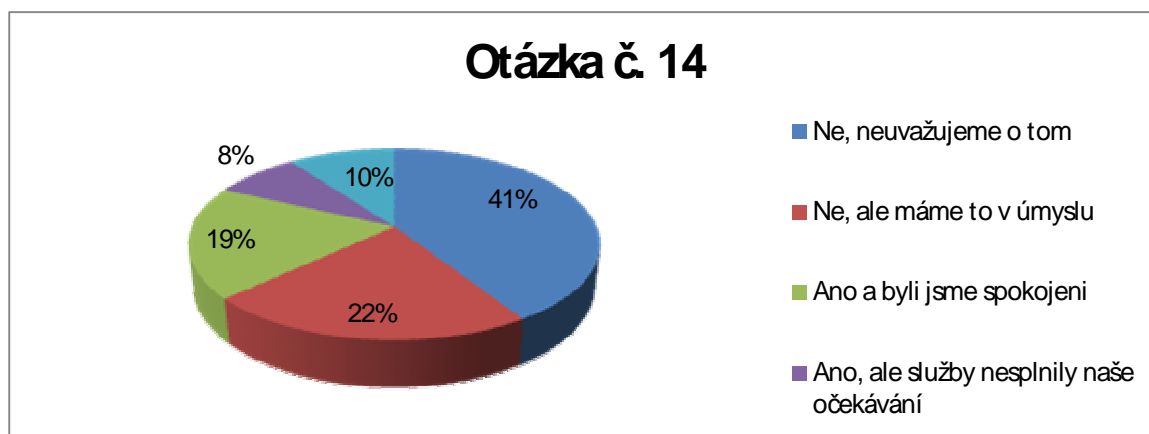

Graf 24: Výsledky otázky č. 13 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005), 2009

Žadatele o dotace by nejvíce ocenili cílený monitoring aktuálních výzev nebo předběžné posouzení vhodnosti programu.

Otázka č. 14 – Využili jste pro zpracování přihlášky projektu externí konzultantskou firmu?

Graf 25: Výsledky otázky č. 14 v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování (2009) na základě dat z výzkumu „Fondy a programy EU“ (2005)

Více než 40% dotázaných neuvažuje o tom, že by využili pomoci externí konzultantské firmy. 27% firem konzultaci využily, z toho více než 20% bylo spokojeno.

Závěry průzkumu

- Téměř všechny firmy se zajímají o možnost získat dotaci z fondů a programů EU, ale zatím jen zhruba polovina se o ni aktivně ucházela
- Znalost strukturálních fondů a operačních programů je velmi dobrá, v oblasti komunitárních programů jsou ale znalosti firem velmi malé
- České firmy se na fondy a programy EU dívají velice pozitivně a považují je za potřebný nástroj
- Firmy si na fondech váží především toho, že mohou uskutečnit projekty, které by jinak nerealizovaly, případně uskutečnit plánované projekty ve větším rozsahu
- Nejčastějším důvodem odmítnutí projektu bývá vyčerpání rozpočtu daného programu

Průzkumem byly zjištěny i rozdíly v závislosti na velikosti firmy:

Jako hlavní nedostatky současného systému fondů a programů vidí firmy do 50 zaměstnanců v nárocích na partnerech, existuje málo fondů určených pro podnikatele, popřípadě kofinancování. Naopak firmy nad 250 zaměstnanců poukazují na přílišný důraz na MSP a „měkké“ výdaje.

Rozdíl je rovněž v oblastech, kam jsou fondy a programy EU směřovány. Firmy do 50 zaměstnanců zvolily jako 4 hlavní oblasti výzkum a vývoj, podporu start-upů, rozvoj lidských zdrojů a firemní kapitál. Naopak firmy nad 250 zaměstnanců určily výzkum a vývoj, infrastrukturu, rozvoj lidských zdrojů a investice nucené legislativou EU.

6 Projekt „Na potštejnský hrad“

Obec Potštejn se rozhodla využít možnosti, získat finanční prostředky v rámci Společného regionální operačního programu Severovýchod. Rekonstrukce hradu byla realizována od dubna do září 2006. Překladačem projektu byla obec Potštejn, přičemž na financování se podílela 15%. Ze 75% byly využity prostředky poskytnuté EU a zbytek uhradil kraj. Celková investice do opravy kulturní památky byla necelých 4,8 milionů Kč. Fotogalerie hradu je k dispozici pod označením Příloha č. 1¹¹

6.1 Základní informace o žadateli

Předkladatel a investor projektu

Tab. 12: Překladač a investor projektu

Název	Obec Potštejn
Sídlo	Lázeňská 93, 517 43 Potštejn
Právní forma	Obec
IČO	275271
Statutární orgán	Petr Dostál – starosta obce
E-mail	ou.potstejn@tiscali.cz
Telefon	494 546 810
Fax	494 546 808

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů poskytnutých obcí Potštejn, 2009

Financování

Tab. 13: Financování

Statutární fondy	3 577 483,50	75%
Obecní rozpočet	715 496,70	15%
Krajský rozpočet	476 997,80	10%
Σ	4 769 978,00	100%

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů poskytnutých obcí Potštejn, 2009

¹¹ Příloha č. 1: Fotogalerie hradu

Lokalizace projektu

Tab. 14: Lokalizace projektu

NUTS II	Severovýchod
Kraj	Královéhradecký
Mikroregion	Dobrovolný svazek obcí Orlice
Obec	Potštejn

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů poskytnutých obcí Potštejn, 2009

Obec Potštejn se nachází v údolí Divoké Orlice na silnici č. I/14 v jihovýchodní části okresu Rychnov nad Kněžnou, na hranici mezi Královéhradeckým a Pardubickým krajem. Obec je členem Dobrovolného svazku obcí Orlice, který byl založen v létě roku 2003. V současné době má DSO Orlice 17 členů a jeho hlavním úkolem je řešit otázky v oblasti cestovního ruchu, cykloturistiky a navazující infrastruktury, zabezpečování veřejného pořádku, čištění odpadních vod, ochrana ovzduší, otázky týkající se inženýrských sítí či využití ekologicky vhodnějších zdrojů energie.

6.2 Výchozí stav před realizací projektu, odůvodnění realizace projektu

Realizace projektu „Na potštejnský hrad“ se řadí do skupiny veřejných projektů, přičemž s ohledem na celkové náklady, potřebné na jeho realizaci, bylo nutné vypracovat a předložit studii proveditelnosti. Důvodů, které vedly obec k realizaci projektu, je více. Jmenovat mohou například nutnost opravy historického hradu ze 13. století, který je hlavní náplní praktické části mé práce. Potřebné bylo však také zvýšení a plné využití rekreačního a historického potenciálu celého regionu, snaha o poskytnutí co nejvyššího standardu služeb návštěvníkům a turistům, či rozšíření cyklotras, neboť tato oblast je pro cyklisty i turisty velmi zajímavá a často vyhledávaná.

Záměr projektu byl schválen Zastupitelstvem obce, s hradním komplexem ani pozemky nebyl žádný problém, neboť jsou v majetku obce (hrad od roku 1999). Veškeré akce byly povoleny stavebním úřadem a zároveň byl sestaven pětičlenný realizační tým.

Projekt má celoregionální dopad, splňoval podmínky pro zařazení do SROP a měl šanci získat dotaci čítající 85% celkových nákladů. Dotace byla pro projekt životně důležitá, byl

na ni přímo vázán. Pokud by projekt nebyl vybrán, musel by být realizován pouze v omezené míře.

6.3 Popis projektu a jeho aktivit, analýza cílových skupin, etapy, harmonogram

6.3.1 Popis projektu a jeho aktivit

Potštejnský hrad, jeden z nejvýznamnějších gotických hradů podorlického regionu, se tyčí nad obcí Potštejn a tvoří dominantu celého regionu. Záchrané práce probíhají nepřetržitě od roku 1971. Před tímto projektem činila finanční podpora, poskytnutá obcí a Fondem na záchranu architektonického dědictví, přibližně 5 321 000 Kč. Situace před realizací projektu byla z hlediska využití turistického potenciálu památky nedostatečná, dalo by se říci přímo provizorní. K hradnímu komplexu nenáležela žádná parkovací místa, návštěvníci parkovali doslova „kdokoliv“, čímž komplikovali dopravní situaci v celé obci. Globálním cílem celého projektu byla snaha o zvýšení podílu cestovního ruchu na celkové ekonomické prosperitě regionu, zvýšení objemu přímých investic a v neposlední řadě také vytváření nových pracovních příležitostí. Obec si od projektu slibovala prohloubení a rozšíření spolupráce mezi samosprávou, občanskými iniciativami a podnikatelskými subjekty a rozvoj cestovního ruchu jako celku.

6.3.2 Cílové skupiny

Celý projekt byl zaměřen převážně na turisty, ti jsou nejpočetnější cílovou skupinou. Rovněž měla být výsledkem podpora místních podnikatelů, především vlastníků ubytovacích a stravovacích zařízení. Projekt má pozitivní dopad i na místní obyvatelstvo, jehož hrdost a sounáležitost s obcí byla posílena.

6.3.3 Etapy projektu

Celý projekt byl řešen v jedné etapě. Celková realizace neměla přesáhnout 6 měsíců, byla plánována od dubna 2006 do září 2006. Jednalo se tedy o poměrně krátký časový úsek, který umožnil rychlé čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů.

6.3.4 Fáze projektu

Projekt „Na potštejnský hrad“ lze rozdělit do třech základních fází:

- **Fáze předinvestiční**

V této fázi byla vypracována studie proveditelnosti. Byl navrhnut projekt, prohlédnuta lokalita a formulováno zadání studie. Poté došlo ke konzultaci se starostou obce, navrholo se technické řešení a stanovil se rozpočet projektu, provozní náklady a výnosy a v neposlední řadě došlo také ke stanovení celospolečenských ekonomických přínosů a jejich vyčíslení.

Důležitou částí bylo zpracování dokumentace k žádosti do programu SROP – určení logického rámce projektu, vypracování studie proveditelnosti a elektronické žádosti do programu SROP a zajištění povinných příloh, které naleznete v závěru mé BP pod označením [Příloha č. 2].¹²

Potřební dodavatelé byli voleni na základě vyhlášeného výběrového řízení a následně s nimi byla sepsána potřebná smlouva.

- **Fáze investiční**

Po potřebné analýze a výběru různých variant byl stanoven cíl a návrh projektu. Celý projekt nezahrnoval pouze opravu a zastřešení hradu, což je hlavním tématem praktické části mé praxe, neboť je finančně i fyzicky nejnáročnější, ale financována bude rovněž instalace stojanů veřejného osvětlení (8 ks stojanů), osazení mobiliáře (10 laviček, 10 odpadkových košů, 4 stojany na kola a 2 informační tabule), úprava „Křížové cesty“, výstavba potřebného parkoviště a naučná stezka.

Celkové náklady, zahrnující projektovou přípravu a realizaci projektu činily 4 769 978 Kč včetně DPH. Překladačem a současně investorem projektu byla obec Potštejn, která převážnou většinu nákladů hradila z úvěru, avšak za předpokladu, že po realizaci projektu bude částka uhrazena z dotačního programu SROP. Dotace z programu činí 85% výdajů na projekt, přičemž 75% pocházelo od ERDF a 10% od KÚ Královéhradeckého kraje. Zbylých 15% hradila obec.

¹² Příloha č. 2: Povinné přílohy

- **Fáze provozu**

Provozní výdaje jsou v převážné většině tvořeny náklady na údržbu hradu, cesty, zeleně podlé cest, pravidelnou péčí o odpadky. Jelikož se však jedná o neziskový projekt, je rozdíl mezi příjmy a výdaji hrazen z rozpočtu obce.

6.3.5 Harmonogram realizace projektu

Harmonogram slouží k přehledu vykonaných činnosti na přípravě projektu a postupných krocích, vedoucích k úspěšné realizaci.

Tab. 15: Harmonogram realizace projektu

Příprava záměru, zadání, studie	Únor 2005
Zpracování dokumentace potřebné pro předložení projektu	Březen 2005
Podání žádosti o finanční pomoc z programu SROP	Březen 2005
Výsledek výběru projektu v programu SROP	Červen 2005
Výběr dodavatelů pro realizaci projektu	Srpen – říjen 2005
Realizace projektu	Duben – září 2006
Předložení žádosti o proplacení v programu SROP	Červenec 2006

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dokumentů poskytnutých obcí Potštejn, 2009

6.4 Veškeré očekávané přínosy projekty (v číselném nebo slovním vyjádření) pro žadatele, cílové skupiny, obec, region, stát.

Projekt „Na potštejnský hrad“ byl dobře připraven k realizaci. Byly vytvořeny všechny potřebné dokumenty pro předložení žádosti do SROP. Projekt vycházel z reálné poptávky turistů, a proto lze předpokládat, že návštěvnost hradu bude naplněna.

Pro obec Potštejn, jako **žadatele**, znamená realizace projektu růst atraktivity celého území obce a zvýšení příjmu v oblasti cestovního ruchu (ze vstupného, ubytování, stravování). Jako **cílovou skupinu** můžeme jmenovat turisty, kterým se rozšíří působiště pro relaxaci, revitalizaci sil a odpočinek v přírodě, zároveň si však rozšíří svůj všeobecný přehled. Cílovou skupinou jsou však také podnikatelé a místní obyvatelé. Pro **region** jako celek, znamená investice růst návštěvnosti oblasti východních Čech, růst prosperity a zvýšení povědomí o dané lokalitě. Projekt má dopad i na **stát**, neboť zaručuje růst ekonomiky prostřednictvím podpory podnikatelů a růstu spotřeby obyvatel.

6.5 Analýza trhu, nabídka, poptávka, marketingový mix

6.5.1 Analýza trhu a odhad poptávky

V rámci připravovaných prací byl proveden marketingový průzkum, ve kterém byl zjišťován zájem obyvatel o rekonstrukci hradu a s tím souvisejících aktivit. Výsledkem byla silná podpora místního obyvatelstva. Feasibility study (analýza trhu a odhad poptávky) je k nahlédnutí pod označením [Příloha č. 3].¹³

6.5.2 Marketingový mix

Tab. 16: Marketingový mix

Oprava historického hradu	
Produkt	Zachování hodnotné památky i pro budoucí generace
Cena	25 – 35 Kč vstupné na hrad
Propagace	Propagace bude realizována pomocí tisku, rozhlasu, v regionálních turistických informačních centrech, v cestovních kancelářích, na internetových stránkách obce a mikroregionu Orlice
Místo	Území mikroregionu Orlice

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

6.6 Zpracovatel projektu a realizační tým

Zpracováním projektu byla pověřena Regional Development Agency se sídlem v Rychnově nad Kněžnou, neboť má s projekční činností dlouholeté zkušenosti. Smluvně se zavázala vytvořit potřebnou dokumentaci pro realizaci projektu, a to včetně dokumentace nutné pro předložení projektu do SROP.

RDA působí v současné době jako poradenská firma nejen pro DSO Orlice, ale také DSO Region Orlické hory, DSO Region Novoměstsko, DSO Mikroregion Bělá, DSO Mikroregion Brodec, Svaz měst a obcí Krkonoše, Svazek Horní Labe, Mikroregion Žacléřsko, Svaz měst a obcí Polička či 4 mikroregiony na Jesenicku.

¹³ Příloha č. 3: Feasibility study 2005 – analýza trhu a odhad poptávky

Realizační tým zahrnoval:

- Vedoucí projektu: Petr Dostál, starosta obce Potštejn
- Technický dozor: Ing. Havlík, Potštejn
- Účetní záležitosti: p. Kalousová – OÚ Potštejn
- Technika stavby: Ing. Starý, projektant
- Památková péče: Ing. Rais, projektant
- Za RDA: Ing. Arch. Holmová, Bc. Kytlík, Ing. Štiková – projektoví manažeři

6.7 Technické a technologické řešení projektu, odůvodnění zvolené technologie a investic plánovaných v projektu

Projekt proběhne v jedné etapě, kterou lze rozdělit na dvě základní fáze – fázi přípravy a fázi výstavby.

Fáze přípravy:

Zpracování dokumentace pro předložení projektu do programu SROP byla pověřena již zmíněná RDA. Konkrétní osobou, která se zabývá projekční činností a poradenstvím v celém mikoregionu Orlice je Ing. Arch. Kateřina Holmová, která má v tomto oboru dlouholeté zkušenosti. V rámci projekční činnosti budou vytvořeny veškeré dokumenty nutné pro předložení žádosti do programu SROP. Studie proveditelnosti, logický rámec, elektronická žádost, povinné přílohy.

Fáze výstavby:

Tato fáze zahrnuje následující klíčové momenty:

- Oprava a zastřešení areálu gotického hradu
- Instalace stojanů veřejného osvětlení
- Osazení mobiliáře
- Úprava „Křížové cesty“
- Výstavba parkoviště
- Naučná stezka

Více bych se zabývala pouze prvním bodem, který jsem pojala za hlavní náplň své práce.

Projekt řešil opravu zdiva, zastřešení a uzavření části hradního paláce (bývalé kaple Sv. Jana Nepomuckého) na východní straně jádra hradu. Nové zastřešení nad palácem bylo uloženo na obvodové zdivo, krytina je nyní tašková lepená. Ochoz je podél severovýchodní stěny a není spojen s nových krovem. Nově je obnoven původní vstup na dvůr z boku, schodiště je rovněž nové. Jihozápadní obvodová stěna má vynášecí oblouk. Rovněž byla opravena zeď mezi bývalým kostelem sv. Jana Nepomuckého a 6. branou.

Areál hradu je na základě stavebně historického rozboru členěn na následující části:

- Jádru hradu na nejvyšším místě uprostřed areálu obsahující paláce a šestou bránu
- Okruh parkánové hradby s hospodářským stavením a pátá brána
- Areál středního hradebního okruhu, třetí brána se studnou, čtvrtá brána a kaple Svatých schodů
- Vnější část hradu

Cílem úpravy je uzavřít prostor v části hradního paláce, který byl v barokním období upraven na kapli. Zároveň je třeba respektovat současný charakter zříceniny, nezasahovat s výjimkou nezbytného statického zajištění do autentických konstrukcí a detailů. Zastřešení je navrženo jako jednoduchá nová rekonstrukce s kombinací dřevěných a ocelových prvků.

6.8 Potřeba a zajištění oběžného a investičního majetku

Celkové investiční náklady zahrnují náklady realizace stavby. Náklady byly stanoveny dle běžných cen zařízení na trhu a skládají se z těchto položek:

Tab. 17: Celkové náklady na oběžný a investiční majetek (Kč)

Položka	Bez DPH (v Kč)	S DPH (v Kč)
Projektová dokumentace	66 660,00	70 000,00
Osvětlení hradu	660 243,00	785 891,00
Křížová cesta	153 190,00	182 296,00
Hradní palác	1 826 676,00	2 173 744,00
Mobiliář	84 033,00	100 000,00
Parkoviště	840 336,00	1 000 000,00
Stavební dozor	33 613,00	40 000,00
Naučná stezka – hrad	351 300,00	418 047,00
CELKEM	4 016 051,00	4 769 978,00

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

6.9 Finanční plán a analýza projektu

V rámci finančního plánu a analýzy projektu je posuzován z individuálního hlediska žadatele (investora) a nezohledňuje externí dopady projektu. Kalkulace investičních nákladů zahrnuje náklady realizace projektu, stanovených dle běžných cen na trhu.

6.9.1 Kalkulace provozních nákladů

Přímé provozní náklady žadatele – investora byly stanoveny na základě předpokládaného průběhu provozu. Jedná se o hodnoty stanovené na základě odhadu a zkušenosti z minulých let, nikoliv o přesné hodnoty!

Tab. 18: Celkové provozní náklady (Kč)

Druh	Částka
Elektrická energie	24 696,00
Voda	10 700,00
Probírka porostů	24 000,00
Sekání trávy	10 000,00
Likvidace odpadů	14 400,00
Úprava komunikací	15 000,00
Údržba hradního kopce	25 000,00
Provozní náklady celkem	123 796,00

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

6.9.2 Kalkulace provozních výnosů

Provozní výnosy jsou tvořeny vstupným na hrad. Žadatel při stanovování částky výnosů vychází z minulých zkušeností.

Tab. 19: Kalkulace provozních výnosů

Druh	Částka (Kč)
Vstupné	521 425,00
Příjmy z provozu hradu celkem	521 425,00

(děti 25,-, předpoklad cca 8 000 osob, dospělí 35,-, předpoklad cca 9 100 osob)

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

6.9.3 Celospolečenské ekonomické přínosy

Celospolečenské ekonomické přínosy představují přínosy pro jiné subjekty, než pro samotného investora. Většinou jde o přínosy pro občany, organizace, stát atd.

Hodnocením provozní fáze projektu byly nalezeny výsledky a příznivé dopady projektu pro místní občany a stát.

Tab. 20: Celospolečenské ekonomické přínosy (Kč)

Druh	Částka (Kč)
Uchování kulturního dědictví	300 000,00
Přínos návštěvnosti obce pro stát	50 000,00
Využití volného času lidí, prevence kriminality	340 000,00
Ekonomické přínosy celkem	690 000,00

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejnský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

6.9.4 Finanční plán – plán průběhu cash flow (příjmů a výdajů)

Přímé náklady realizace projektu, přímé provozní náklady a výnosy projektu byly stanoveny na základě předpokládaného průběhu realizace projektu a dalšího průběhu jeho provozu. Jedná se o hodnoty stanovené kvalifikovaným odhadem.

6.9.5 Popis metodiky výpočtu

K finančnímu a ekonomickému posouzení projektu „Na potštejnský hrad“ byla použita zjednodušená analýza nákladů a výnosů, která je založena na stanovení čisté současné hodnoty a na ní navazujícího vnitřního výnosového procenta. Finanční analýza je provedena ze subjektivního hlediska žadatele a zohledňuje inflaci.

Tab. 21: Vstupy do finanční a ekonomické analýzy

Přímé NÁ na realizaci projektu	4 769 978,00
Přímé finanční provozní NÁ žadatele	123 796,00
Přímé finanční provozní VÝ žadatele	521 427,00
Čistý finanční provozní VÝ žadatele	397 631,00
Celospolečenské ekonomické přínosy	690 000,00
Dotace	4 197 581,00
Inflace	2,8%
Diskontní sazby	5,0%

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejnský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

6.9.6 Výpočet a výsledky analýzy

Finanční analýza^{14, 15}

- „Čistá současná hodnota (NPV) je součet současné hodnoty budoucích hotovostních toků plynoucích z investice a hotovostního toku v nultém roce. Jednodušeji řečeno je to rozdíl dnešní hodnoty a všech budoucích zisků investice odúročených výnosovým procentem a skutečné výše investice, kterou jsme do projektu vložili. Pro její vyjádření platí vzorec:

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}$$

Kde: NPV je čistá současná hodnota investice
CF_t je hotovostní tok plynoucí z investice v období t
r je diskontní sazba
t je období (rok) od 0 do n

Čistá současná hodnota při finanční analýze investice NPV_{fin} odpovídá těmto hodnotám:

NPV_{fin 0} bez dotace = 2 493 137,-

NPV_{fin 0} s dotací = 6 300 466,-

- Index rentability NPV/I je podíl čisté současné hodnoty projektu na hotovostním toku nultého období (na investičních výdajích). Je to v podstatě procento ziskovosti investice měřené čistou současnou hodnotou. ”

$$NPV / I = \frac{(PV + CF_0)}{(-CF_0)}$$

Kde: NPV/I je čistá současná hodnota investice

¹⁴ Příloha č. 4: Finanční analýza bez dotace

¹⁵ Příloha č. 5: Finanční analýza s dotací

PV je současná hodnota investice

I je velikost investičních výdajů v nultém období

CF₀ je hotovostní tok v období 0

NPV/I bez dotace = 0,523

NPV/I s dotací = 1,321

Hodnota indexu rentability ukazuje, že projekt je přijatelný.

- Vnitřní výnosové procento (IRR) je taková výše diskontní sazby, při níž bude čistá současná hodnota toků plynoucích z investice rovna 0.

$$0 = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1 + IRR)^t}$$

Kde: IRR je vnitřní výnosové procento

CF_t je hotovostní tok plynoucí z investice v období t

r je diskontní sazba

t je období od 0 do n

IRR bez dotace = 7%

IRR s dotací = 26%

Doba návratnosti je v případě nezískání dotace v 10. roce a v případě získání dotace ve 3. roce.

Ekonomická analýza ¹⁶

Výpočet čisté současné hodnoty investice NPV_{ekon} a ekonomické vnitřní míry návratnosti byl proveden pro 1 variantu vstupních dat (ekonomických celospolečenských přínosů), pro dobu nejméně 5 let provozu investice.

$$NPV_{\text{ekon}0} = 2\,124\,860,-$$

$$ERR_{\text{ekon}0} = 32\%$$

Z výsledku ekonomické analýzy vyplývá, že projekt „Na potštejský hrad“ je z celospolečenského hlediska přínosný a ziskový projekt. Při diskontní sazbě 5% a při akceptaci všech vyčíslitelných přínosů a době životnosti investice nejméně 5 let je její čistá současná hodnota při započtení dotace poměrně vysoká $NPV_{\text{ekon}0} = 2\,124\,860$ Kč a ekonomické vnitřní výnosové procento $ERR_{\text{ekon}} = 32\%$. Index rentability v ekonomické analýze je velmi příznivý. Vychází 2,507. Doba návratnosti je ve 4. roce.“¹⁷

Zajištění investiční a provozní fáze

Předpokládá se, že obec bude velkou část investice hradit z úvěru v částce 4 000 000 a částečně z vlastních zdrojů v částce 355 295 Kč. Následný provoz bude hrazen z vlastních zdrojů.

6.10 Udržitelnost projektu

Při určení udržitelnosti projektu dochází k hodnocení předchozích údajů ve vztahu k efektivnosti projektu. Podává představu o nákladech a výnosech v životním cyklu projektu a identifikuje rizika a dosud otevřené otázky spojené s financováním projektu. Projekt „Na potštejský hrad“ nebude po svém uskutečnění klást významné finanční nároky. Údržba hradu bude zcela hrazena z rozpočtu obce.

Udržitelnost projektu můžeme rozlišit na:

- Institucionální, která je zajištěna obcí Potštejn
- Finanční, podmíněnou zájmem turistů o obec a gotický hrad

¹⁶ Příloha č. 6: Ekonomická analýza

¹⁷ Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

- Provozní, zajištěnou dostatečnými výnosy ze vstupného

Přidaná hodnota projektu se projeví v rozvoji podnikatelských aktivit, ve zkrášlení obce, zlepšení životního prostředí, zvýšení hrdosti obyvatelstva či propagace obce. Projekt má pozitivní vliv na obyvatelstvo a lze ho hodnotit jako inovativní. Inovativnost spočívá především v komplexní úpravě objektu a jeho okolí, v řešení variabilního přístupu k hradu. Projekt má také pozitivní dopad v oblasti kulturní a památkové péče.

6.11 Analýza rizik a jejich předcházení

K dosažení stanoveného účelu projektu je třeba zajistit splnění určitých předpokladů, které nesouvisí přímo s realizací tohoto projektu, ale jsou nezbytné k dosažení tohoto účelu. Jedná se o předpoklady, které souvisí s realizací jednotlivých aktivit a dosažení požadovaných výsledků a účelu. Mezi tyto předpoklady patří:

- Výběr kvalitních dodavatelů
- Zajištění finančních zdrojů
- Realizace projektu v požadované kvalitě a v požadovaném čase
- Zajištění kvalitních servisních služeb
- Zájem občanů o nabízené služby
- Zajištění propagace
- Stanovení vhodné provozní doby

7 Průzkum na téma: „DOTACE Z EU VZTAŽENÉ NA KONKRÉTNÍ PŘÍKLAD“

V březnu 2009 jsem, v souvislosti se zpracováním praktické části bakalářské práce, provedla dotazníkové šetření v obci Potštejn.¹⁸ V rámci projektu bylo distribuováno 200 kopií, které jsem roznesla lidem do schránek. Zároveň bylo naplánováno, že k dostatečné analýze bude postačovat 40% (tj. 80ks) dotazníků. Z celkového počtu se mi vrátilo necelých 50% dotazníků, které jsem zpracovala a vyhodnotila. Dotazník obsahoval pět otázek, přičemž 1. a 5. otázka byly polozavřené, otázky 2 a 3 otevřené a 4. otázka byla uzavřená. Část dotazníku měla předdefinované odpovědi a) až nejvýše g), ze kterých měla být zvolena právě jedna odpověď, v některých případech doplněna o vlastní názor či připomínku.

7.1 Cíle výzkumu

- Zmapovat znalosti občanů obce Potštejn v oblasti získávání dotací z fondů EU
- Zjistit názory občanů na potřebnost členství ČR v EU
- Identifikovat problémy, které s sebou může členství v EU přinášet
- Určit hlavní klady a zápory, které členství v EU přináší obci Potštejn a místnímu obyvatelstvu
- Zmapovat znalosti a povědomí lidí o rekonstrukci hradu Potštejn, která byla ze 75% hrazena EU
- Zjistit názory lidí na rekonstrukci a využití finančních prostředků obce

Tab. 22: Distribuované, požadované a vrácené dotazníky

Dotazníky	Absolutní hodnota (ks)	Relativní hodnota (%)
Počet distribuovaných dot.	200	100%
Počet požadovaných dot.	90	45%
Počet vrácených dot.	96	48%

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

¹⁸ Příloha č. 7: Dotazník

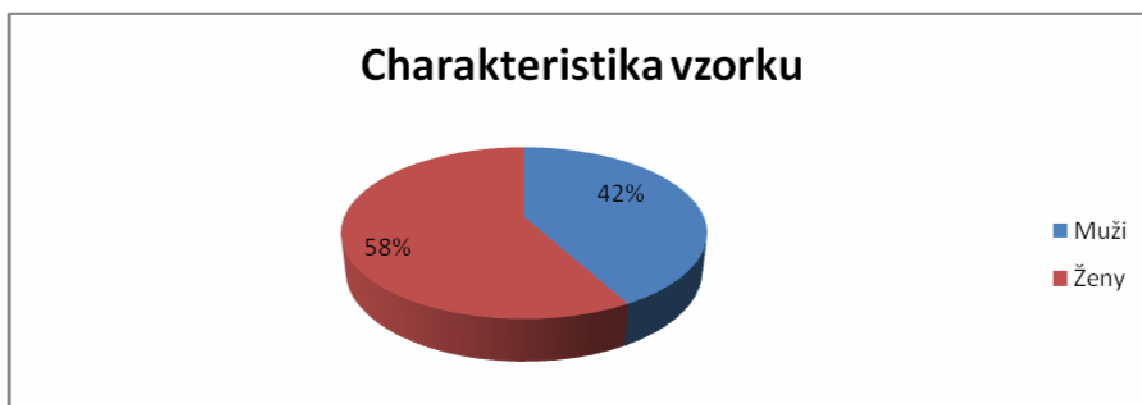
7.2 Charakteristika vzorku

Na dotazník odpovědělo 58% žen a 42% mužů, obyvatel obce Potštejn. Obě kategorie, muži i ženy, byly rozděleny do 5 věkových skupin od 15 do 65 a více let. Mým cílem bylo, aby všechny kategorie obyvatel byly v dotazníku zastoupeny.

Tab. 23: Charakteristika vzorku

Vzorek	Absolutní četnost (počet)	Relativní četnost (%)
MUŽI	40	42
ŽENY	56	58
CELKEM	96	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 26: Charakteristika vzorku

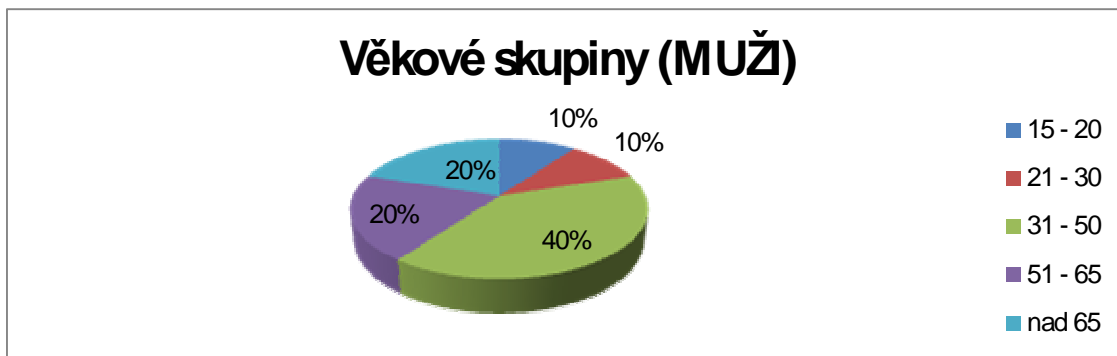
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Věkové skupiny (MUŽI)

Tab. 24: Věkové skupiny (muži)

Věkové skupiny	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
15 – 20	4	10
21 – 30	4	10
31 – 50	16	40
51 – 65	8	20
Nad 65	8	20
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 27: Věkové skupiny (muži)

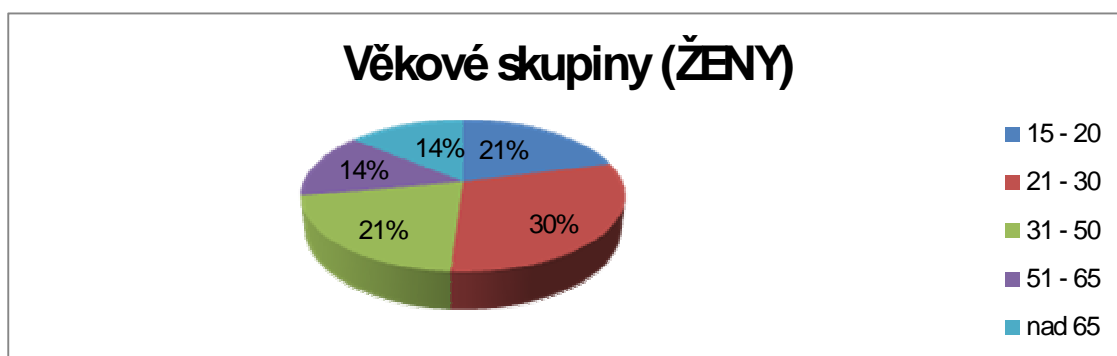
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Věkové skupiny ženy

Tab. 25: Věkové skupiny (ženy)

Věkové skupiny	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
15 – 20	12	21
21 – 30	16	30
31 – 50	12	21
51 – 65	8	14
Nad 65	8	14
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 28: Věkové skupiny (ženy)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

7.3 Dotazníkové otázky

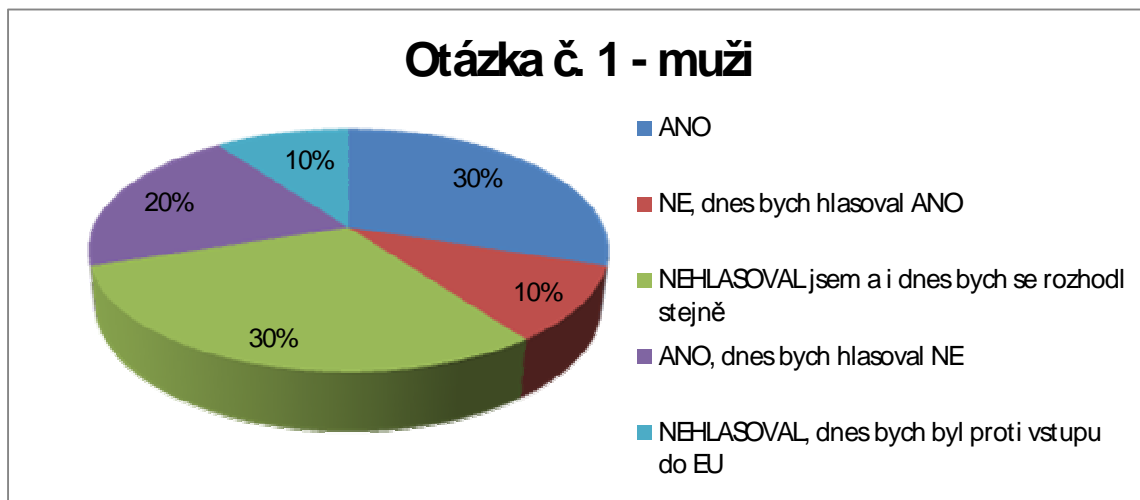
Otázka č. 1 - Souhlasil(a) jste v referendu se vstupem České republiky do Evropské unie a rozhodl(a) by jste se dnes stejně?

- Odpovědi mužů na otázku č. 1

Tab. 26: Četnosti odpovědí mužů na otázku č. 1

Odpovědi	Absolutní četnost (počet)	Relativní četnost (%)
ANO	12	30
NE → ANO	4	10
NEHLAS. →	12	30
ANO → NE	8	20
NEHLAS. → NE	4	10
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 29: Odpověď na otázku č. 1 – muži

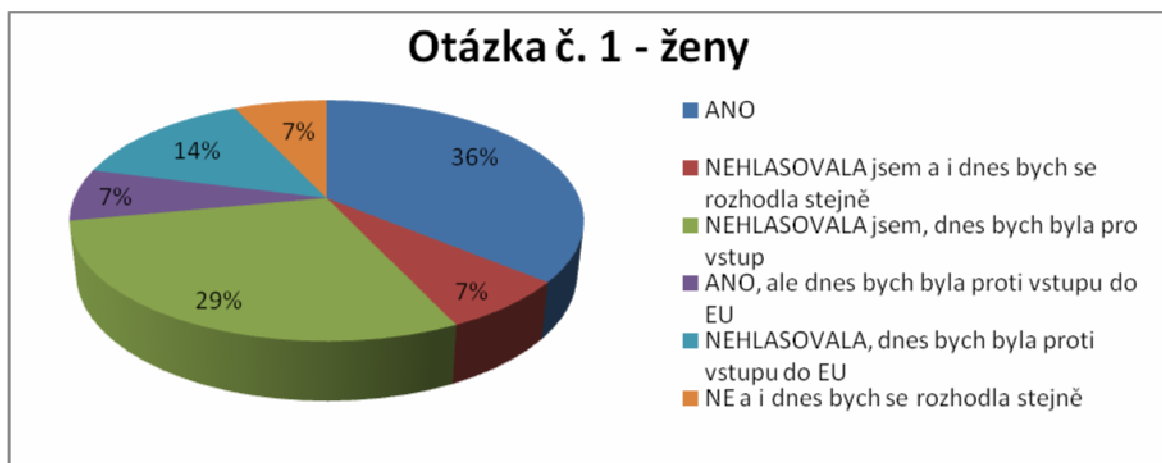
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi žen na otázku č. 1

Tab. 27: Četnosti odpovědí žen na 1. otázku

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
ANO	20	36
NEHLAS.	4	7
NEHLAS. → ANO	16	29
ANO → NE	4	7
NEHLAS. → NE	8	14
NE	4	7
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 30: Odpověď na otázku č. 1 – ženy

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Cílem otázky bylo zjistit názor občanů obce Potštejn na vstup do EU, který měly v roce 2003, kdy se konalo referendum, a v roce 2009, 5 let po vstupu ČR do EU.

V roce 2003 se členstvím souhlasilo 50% dotázaných mužů a 43% žen, což jsou podprůměrné hodnoty, vzhledem k výsledkům za celý Královéhradecký kraj. Proti bylo 10% mužů a 7% žen a nehlasovalo 40% mužů a 50% žen.

Dnes by v obci Potštejn se vstupem souhlasilo 40% mužů a 65% žen, 30% mužů a 28% žen by bylo proti a hlasování by se nezúčastnilo 30% mužů a pouze 7% žen.

Z výsledků vyplývá, že 10% mužů není s EU spokojeno, naopak více než 20% žen by názor změnilo, a dnes by dalo EU zelenou.

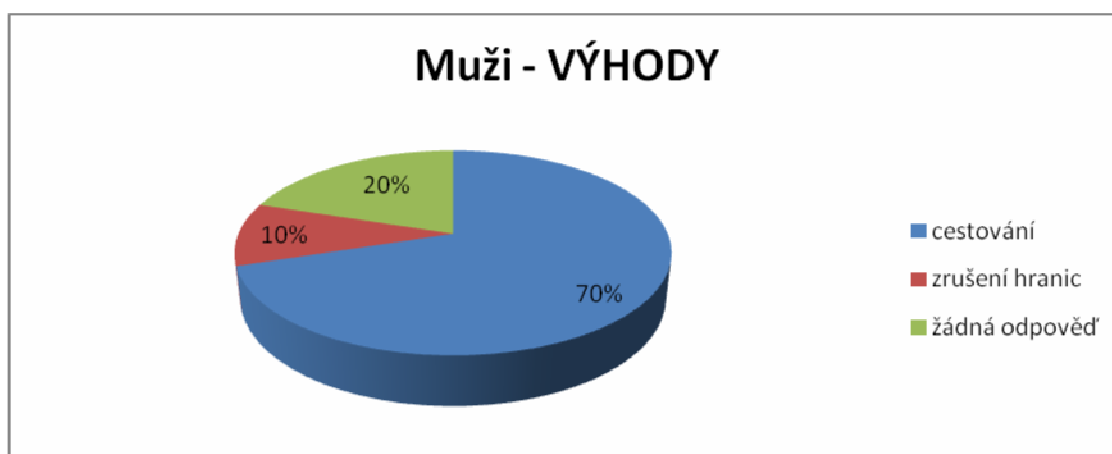
Otázka č. 2 - Jaké výhody a nevýhody Vám osobně přináší členství ČR v EU?

- Odpovědi mužů na otázku č. 2 – výhody

Tab. 28: Četnost odpovědí mužů na 2. otázku (výhody)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Cestování	28	70
Zrušení hranic	4	10
Žádná odpověď	8	20
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 31: Odpověď na otázku č. 2 – muži (VÝHODY)

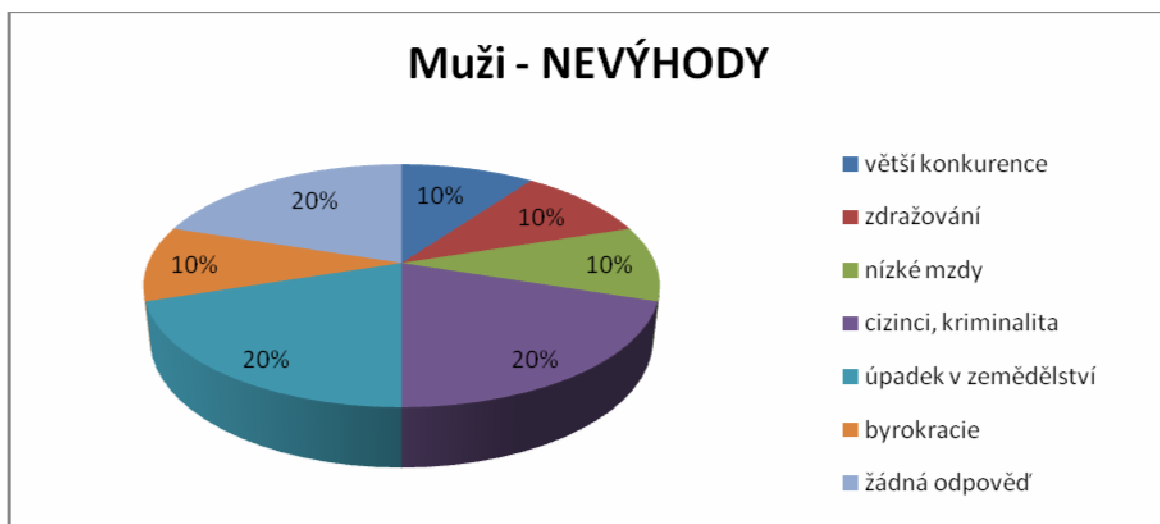
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi mužů na otázku č. 2 - nevýhody

Tab. 29: Četnost odpovědí mužů na 2. otázku (nevýhody)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Větší konkurence	4	10
Zdražování	4	10
Nízké mzdy	4	10
Cizinci, kriminalita	8	20
Úpadek v zemědělství	8	20
Byrokracie	4	10
Žádná odpověď	8	20
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 32: Odpověď na otázku č. 2 - muži (NEVÝHODY)

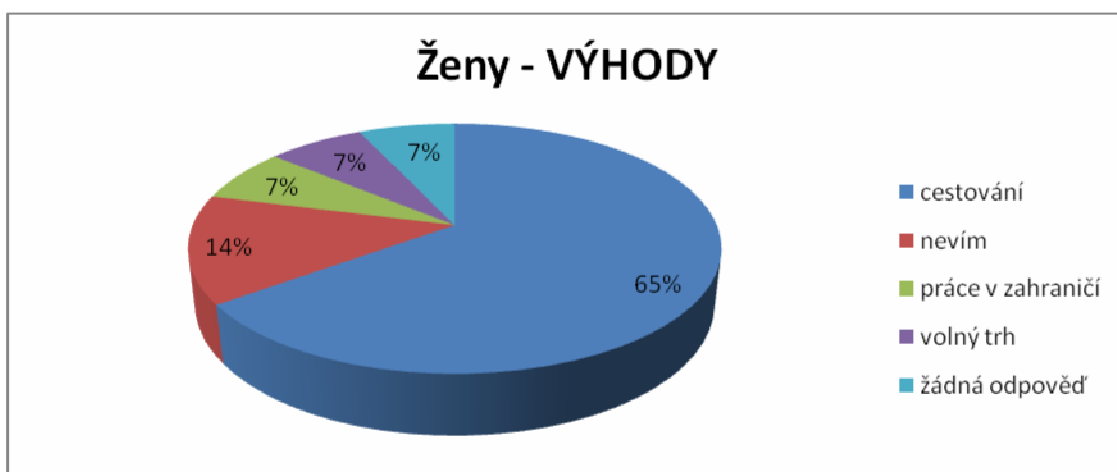
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi žen na otázku č. 2 - výhody

Tab. 30: Četnost odpovědí žen na 2. otázku (výhody)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Cestování	36	65
Nevím	8	14
Práce v zahraničí	4	7
Volný trh	4	7
Žádná odpověď	4	7
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 33: Odpověď na otázku č. 2 - ženy (VÝHODY)

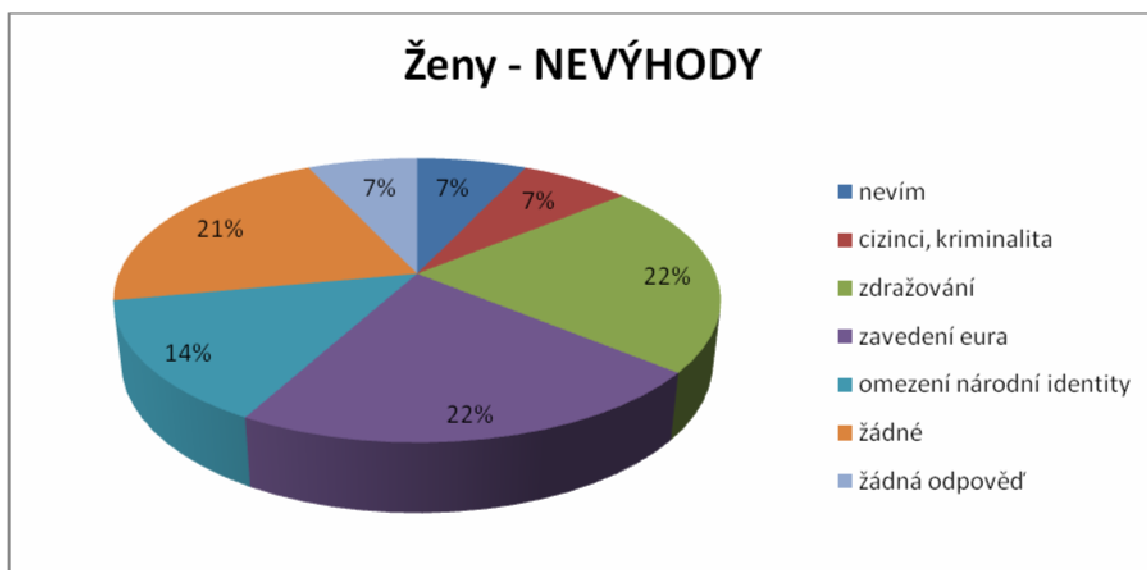
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi žen na otázku č. 2 - nevýhody

Tab. 31: Četnost odpovědí žen na č. 2 (nevýhody)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nevím	4	7
Cizinci, kriminalita	4	7
Zdražování	12	22
Zavedení eura	12	22
Omezování národní identity	8	14
Žádné	12	21
Žádná odpověď	4	7
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 34: Odpověď na otázku č. 2 - ženy (NEVÝHODY)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Většina dotázaných vidí výhodu ve zjednodušeném cestování z důvodu zrušení hranic a možnost pracovat v zahraničí. Naopak nejčastěji zmíněnou nevýhodou bylo zdražování, rostoucí kriminalita a rozsáhlá byrokracie, která je s EU spojena. Téměř ¼ žen navíc uvedla zavedení €.

Na otázku neodpovědělo 7% žen a 20% mužů.

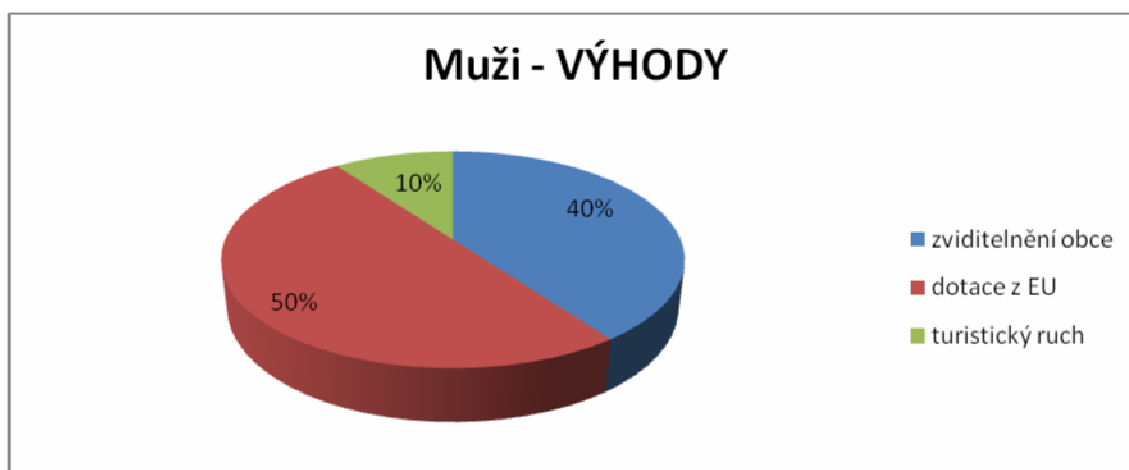
Otázka č. 3 - Jaké výhody a nevýhody přináší, dle Vašeho názoru, členství ČR v EU obci Potštejn?

- Odpovědi mužů na otázku č. 3 - výhody

Tab. 32: Četnost odpovědí mužů na otázku č. 3 (výhody)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Zviditelnění obce	16	40
Dotace EU	20	50
Turistický ruch	4	10
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 35: Odpověď na otázku č. 3 - muži (VÝHODY)

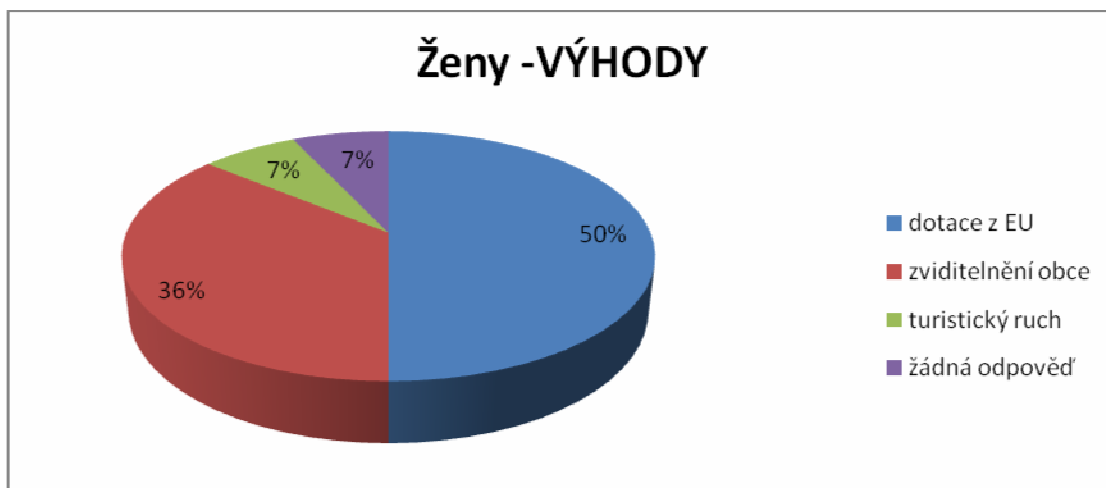
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi žen na otázku č. 3 - výhody

Tab. 33: Četnost odpovědí žen na otázku č. 3 (výhody)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Dotace z EU	28	50
Zviditelnění obce	20	36
Turistický ruch	4	7
Žádná odpověď	4	7
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 36: Odpověď na otázku č. 3 - ženy (VÝHODY)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Muži i ženy se shodli na třech hlavních výhodách, které členství přináší jejich obci. Rozdíl nebyl ani v pořadí sestaveném podle četností odpovědí. Obě skupiny uvedly nejčastěji dotace z EU, následovalo zviditelnění obce ve světě a turistický ruch.

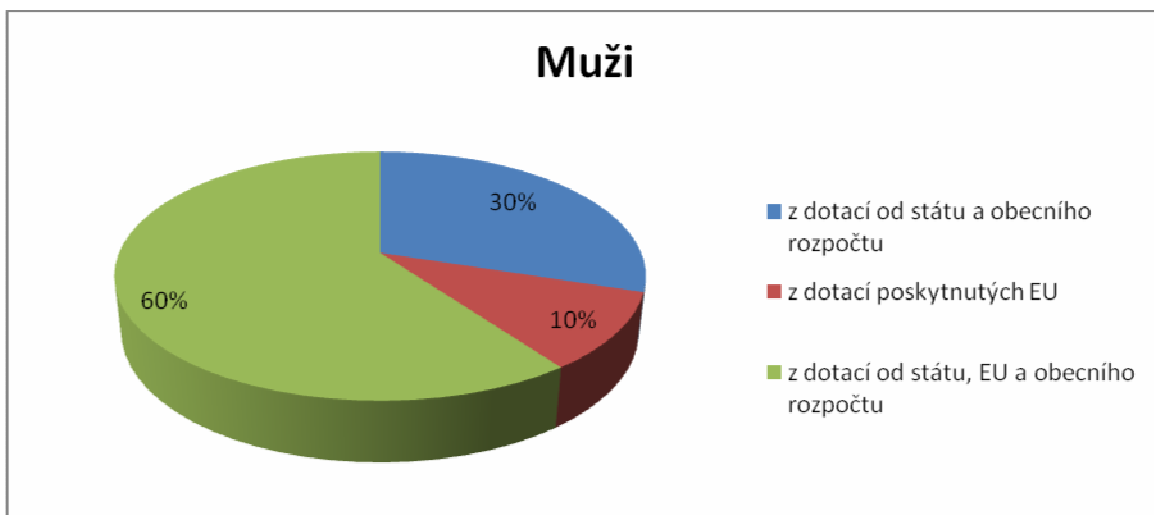
Otázka č. 4 - Z jakých finančních prostředků byla podle Vás financována rekonstrukce hradu v Potštejně?

- Odpovědi mužů na otázku č. 4

Tab. 34: Četnost odpovědí mužů na 4. otázku

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Z dotací od státu a obecního rozpočtu	12	30
Z dotací poskytnutých EU	4	10
Z dotací od státu, EU a obecního	24	60
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 37: Odpověď na otázku č. 4 – muži

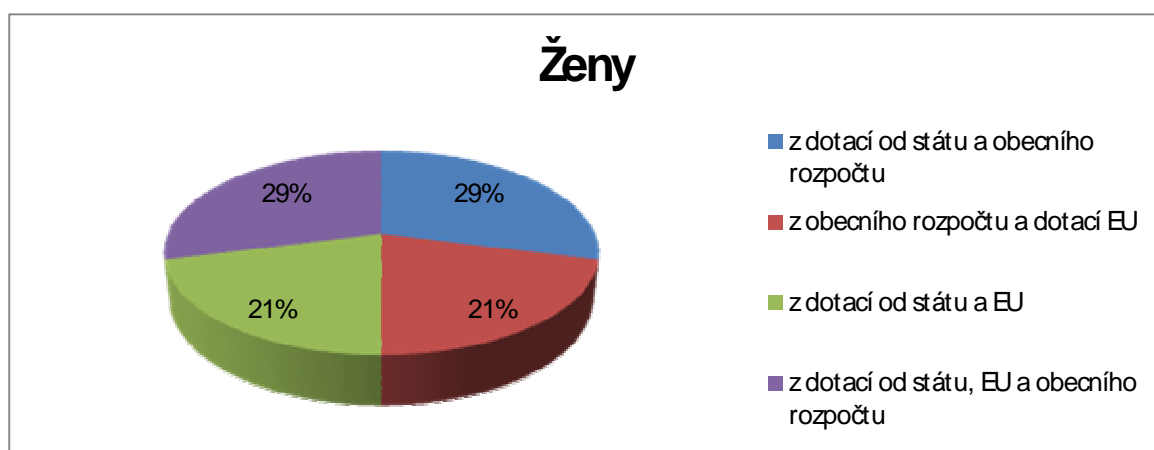
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi žen na otázku č. 4

Tab. 35: Četnost odpovědí žen na 4. otázku

Odpovědi	Absolutní četnost (počet)	Relativní četnost (%)
Z dotací od státu a obecního rozpočtu	16	29
Z obecního rozpočtu a dotací EU	12	21
Z dotací od státu a EU	12	21
Z dotací od státu, EU a obecního	16	29
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 38: Odpověď na otázku č. 4 – ženy

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Otázku týkající se financování projektu rekonstrukce hradu jsem zvolila záměrně. Zajímalo mne, kolik občanů dokáže správně odpovědět (možnost **f** v dotazníku). Zatímco 60% mužů odpověď znalo, žen bylo pouze 30%.

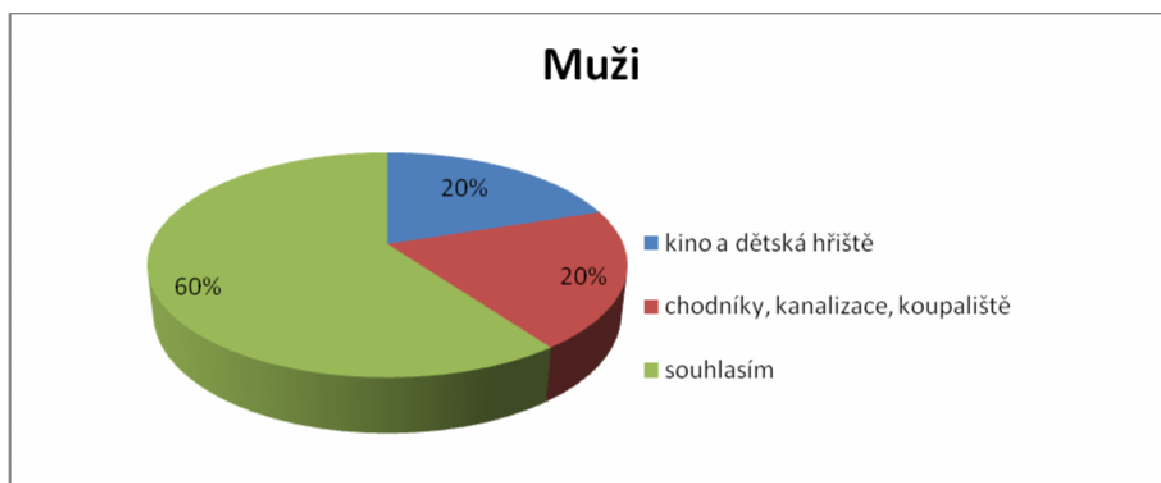
Otázka č. 5 - Souhlasíte s využitím finančních prostředků na rekonstrukci kulturní památky nebo byste raději viděli peníze vložené do projektů jiného typu (např. infrastruktura, vzdělání,...)

- Odpovědi mužů na otázku č. 5

Tab. 36: Četnost odpovědí mužů na otázku č. 5

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Souhlasím	24	60
Nesouhlasím – kino, hřiště	8	20
Nesouhlasím – chodníky, kanalizace,	8	20
CELKEM	40	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 39: Odpověď na otázku č. 5 – muži

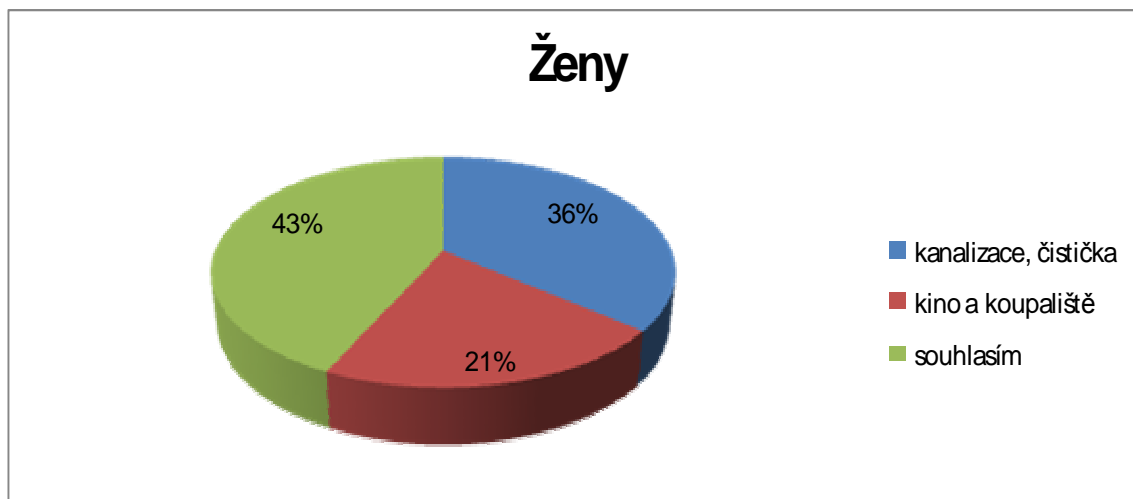
Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

- Odpovědi žen na otázku č. 5

Tab. 37: Četnost odpovědí žen na otázku č. 5

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Souhlasím	24	43
Nesouhlasím – kanalizace, čistička	20	36
Nesouhlasím – kino, koupaliště	12	21
CELKEM	56	100

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

Graf 40: Odpověď na otázku č. 5 - ženy

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009

V této otázce jsem dala příležitost občanům vyjádřit se k umístování unijních a obecních finančních prostředků. 60% mužů a 43% žen souhlasilo s financováním opravy hradu. Ostatní by raději viděli například nové rozvody kanalizace s čističkou odpadních vod. Dalším návrhem byla výstavba dětských hřišť, kina nebo koupaliště.

7.4 Výsledky průzkumu

Dotazníkovým šetřením jsem dospěla k následujícím výsledkům:

- Dnes by pro vstup do EU hlasovalo 65% žen a pouze 40% mužů. V porovnání s výsledky referenda v Královéhradeckém kraji (pro vstup bylo 76,2%) se jedná o značný pokles.
- Muži i ženy vidí největší výhodu členství ve volném cestování a zrušení hranic mezi státy EU. Ženy navíc v možnosti pracovat v zahraničí a volném trhu. Naopak za největší nevýhody je považováno zdražování, rostoucí kriminalita v závislosti na přistěhovalectví cizinců, nízké mzdy, zavedení eura a vyšší konkurence, úpadek v zemědělství, byrokracie a omezení národní identity.
- Jako nejčastější výhody pro obec Potštejn, v souvislosti se členstvím v EU, bylo uváděno zviditelnění obce, možnost získat dotace a turistický ruch. 100% mužů a 93% žen neuvedlo žádné nevýhody, 7% žen na otázku neodpovědělo.
- 60% mužů a pouze 29% žen správně zodpovědělo, že rekonstrukce hradu v Potštejně byla financována z dotací od státu, EU a obecního rozpočtu.
- 60% mužů a 43% žen souhlasí s využitím financí na rekonstrukci Potštejnského hradu. Zbytek dotazovaných navrhuje jiné alternativy využití prostředků z obecního rozpočtu, popřípadě EU. Nejčastějšími návrhy byla výstavba kanalizace a čističky odpadních vod, oprava a výstavba chodníků, koupaliště, kino a dětská hřiště.

7.5 Shrnutí praktické části

Projekt „Na potštejnský hrad“ byl dobře připraven k realizaci. Byly vytvořeny všechny potřebné dokumenty pro předložení žádosti do SROP. Obec Potštejn byla žadatelem o finanční pomoc ze Společného regionálního operačního programu a zároveň je investorem akce. K realizaci projektu měl žadatel zajištěny finanční prostředky převážně z cizích zdrojů. Zastupitelstvo obce schválilo využití těchto finančních zdrojů pro účely realizace tohoto projektu a dále se usneslo o finančním zajištění budoucích provozních nákladů na provoz hradu. Základním předpokladem a současně rizikem byl a je zájem občanské veřejnosti o nabízené služby, které budou výsledkem realizace projektu. Projekt vychází z reálné poptávky obyvatel mikroregionu, a proto lze předpokládat, že provoz hradu bude

zcela naplněn. Názory místních obyvatel na rekonstrukci hradu jsou převážně kladné, přesto by část raději viděla finance vložené do infrastruktury.

I když se jedná o neziskový, pro svazek ztrátový projekt, míra jeho celospolečenských přínosů je vysoká a pro mikroregion bude mít jeho realizace nezastupitelnou a velice kladnou roli. Při diskontní sazbě 5% a při akceptaci všech vyčíslitelných přínosů a době životnosti investice nejméně 5 let je její čistá současná hodnota (rozdíl mezi současnou hodnotou peněžních příjmů z investice a současnou hodnotou kapitálových výdajů na pořízení investice) při ekonomické analýze poměrně vysoká $NPV_{ekon\ 0} = 2\ 124\ 860,-$ a ekonomické vnitřní výnosové procento (vyjadřuje výnosnost, kterou poskytují přínosy projektu během jeho ekonomického života) $ERR_{ekon}=32\%$. Vnitřní výnosové procento určuje procento diskontní sazby, při jejímž užití se čistá současná hodnota investice rovná nule. Na základě analýzy a studie proveditelnosti doporučili projekt „Na potštejský hrad“ k realizaci a podpoře z programu SROP.

Názory místních obyvatel na EU jsou převážně kladné, pouze jedna žena ve věku nad 65 let do dotazníku uvedla, že je Euroskeptička. Ostatní byli schopni uvést minimálně jednu výhodu, kterou jim členství přináší. Všichni obyvatelé uvedli nějaké nevýhody, žádnou však v souvislosti s obcí Potštejn. Lze z toho usoudit, že zmíněné nevýhody jsou pouze obecné, o kterých se veřejně mluví, ale Potštejna se přímo netýkají. Většina mužů a necelá polovina žen, kteří na dotazník odpovídali, souhlasili s využitím financí na rekonstrukci hradu. Přesto se v dotazníku objevily i jiné návrhy, převážně se týkající zkvalitnění infrastruktury nebo kultury v obci.

ZÁVĚR

Vstupem do Evropské unie se České republice otevírá možnost plného využívání finančních prostředků. Smyslem mé bakalářské práce bylo podat ucelený a výstižný přehled jednotlivých událostí od vzniku původních společenství až po EU, jak ji známe dnes s důrazem na čerpání financí z evropských fondů. Snažila jsem se představit veškeré nástroje a programy, které jsou České republice k dispozici a které může využívat. Více jsem se zaměřila na Společný regionální operační program, kterého jsem využila rovněž v praktické části své práce.

Společný regionální operační program Severovýchod zahrnuje Královéhradecký, Pardubický a Liberecký kraj. Jeho hlavním zaměřením je zkvalitnění dopravní dostupnosti a propojení regionu, včetně modernizace veřejné dopravy a služeb cestovního ruchu. Právě projekt, který by měl časem zvýšit cestovní ruch a přilákat nové turisty je hlavní náplní mé bakalářské práce, neboť jsem si zvolila rekonstrukci hradu, realizovanou obcí Potštejn. Obec je členem Dobrovolného svazku obcí Orlice, který byl založen v létě roku 2003. V současné době má DSO Orlice 17 členů a jeho hlavním úkolem je řešit otázky v oblasti cestovního ruchu, cykloturistiky a navazující infrastruktury, zabezpečování veřejného pořádku, čištění odpadních vod, ochrana ovzduší, otázky týkající se inženýrských sítí či využití ekologicky vhodnějších zdrojů energie. Hlavním cílem projektu „Na potštejnský hrad“ byla rekonstrukce historického hradního komplexu. Na financování se podílela nejen EU, ale rovněž obec Potštejn a Královéhradecký kraj. Projekt byl velmi kvalitně zpracován. Základním předpokladem realizace a současně rizikem byl a je zájem občanské veřejnosti o nabízené služby, které budou výsledkem realizace projektu. Protože však projekt vyšel z poptávky mikroregionu, předpokládá se, že očekávaná návštěvnost hradu bude naplněna.

V rámci dotazníkového šetření jsem se zaměřila na názory občanů na EU a dotace, které poskytuje. Místní obyvatelé jsou většinou spokojeni a dokážou uvést minimálně jeden klad v souvislosti s EU. Rovněž rekonstrukce hradu se více než polovině dotázaných zdála jako dobrá investice a s využitím finančních prostředků souhlasili. Objevily se však i názory, že obec více než opravený hrad potřebuje novou kanalizaci a čističku odpadních vod. Je otázkou, zda by potřebné peníze na ČOV od EU získali. Je rozumné využít finance, které

má obec k dispozici a neohlížet se na ostatní oblasti, které by rekonstrukci rovněž potřebovaly, a jsou i pro život důležitější, ale obec má mizivou šanci dotaci získat.

ZDROJE TIŠTĚNÉ:

[1]CHVOJKOVÁ, Anna., KVĚTOŇ, Viktor. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. 1. vydání Praha: IRAS Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2007. 183 stran. ISBN 987-80-86684-43-7.

[2]ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Česká republika v roce 1*. 1. vydání Praha, 2005. 47 stran. ISBN 80-86734-87-0.

[3]CIHELKOVÁ, Eva a kolektiv. *Některé otázky předvstupní strategie České republiky do Evropské unie*. 1. vydání Praha: VŠE, 1999. 137 stran. ISBN 80-7079-299-X.

[4]KŘÍŽKOVÁ, Martina., SYRŮČEK, Ondřej. *Základní principy přípravy projektů v rámci strukturálních fondů EU dokumentované na případových studiích*. 1. Vydání Praha: Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2004. 63 stran.

[5]MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Průvodce fondy Evropské unie*. 1. vydání Praha: Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2004. 145 stran. ISBN 80-239-3285-3.

[6]VILAMOVÁ, Šárka. *Jak získat finanční zdroje Evropské unie*. 1. vydání Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004. 196 stran. ISBN 80-247-0828-0.

[7]VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce*. 1. vydání Praha: GRADA Publishing, a.s., 2005. 220 stran. ISBN 80-247-1194-X.

INTERNÍ MATERIÁLY:

[8]Materiály poskytnuté Eurocentrem v Pardubicích

[9]Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

[10]Materiály poskytnuté Městským úřadem Vamberk

ZDROJE ELEKTRONICKÉ

1. Teorie evropské integrace

[11]www.portal.cz/scripts/detail.php?id=2231

[12]www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/cile.htm

2. Vývoj EU

- [13]http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/history/index_cs.htm
- [14]http://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_EU#P.C5.99ehled_v.C3.BDvoje.2C_smluv_a_struktury
- [15]http://www.evropskaunie.cz/download/cz/informacni_listy/historie/Historicky_vyvoj_EU.pdf
- [16]http://www.cett.cz/dokums_raw/pelucha-01-vznik-a-vyvoj-eu_1191332441.pdf
- [17]http://www.ngo-eu.cz/Prospectus/texty/Strat_pomoci.pdf
- [18]http://www.enviwiki.cz/wiki/V%C3%BDvoj_EU
- [19]<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/e/evropske-spolecenstvi-uhli-a-oceli-esuo/1000697/6299/>
- [20]http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html
- [21]<http://juristic.zcu.cz/barkova/EMU401.rtf>
- [22]http://cs.wikipedia.org/wiki/Schengensk%C3%BD_prostor
- [23]http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_139.htm
- [24]http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_113.htm
- [25]<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&refresh=yes&levelid=eu025.htm>
- [26]http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_258.htm
- [27]<http://www.euportal.cz/Articles/1820-co-pro-nas-znamena-schengensky-prostor-.aspx>
- [28]<http://janamurova.blog.cz/0804/pilire-eu>
- [29]<http://www.uoou.cz/index.php?l=cz&m=left&mid=13:02:01&u1=&u2=&t=>
- [30]<http://www.euroskop.cz/813/sekce/povalecna-evropa-a-myslenky-sjednoceni/>
- [31]<http://www.finance.cz/evropska-unie/informace/historie-eu/amsterdamska-smlouva/>
- [32]<http://www.epravo.cz/top/clanky/evropske-mezinarodni-pravo-soukrome-cast-iii-25557.html>
- [33]<http://cs.wikipedia.org/wiki/EU>
- [34]http://cs.wikipedia.org/wiki/Smlouva_o_%C3%9Astav%C4%9B_pro_Evropu

[35]<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/pakt-stability-a-rustu/1000521/47666/>

[36]http://ec.europa.eu/budget/reform/issues/article_5957_cs.htm

3. Začlenění ČR do EU

[37]<http://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>

[38]<http://www.czech.cz/cz/ceska-republika/politika/mezinarodni-vztahy/ceska-republika-v-eu/historie-vstupu-cr-do-eu>

[39]http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/KoPr_200405_pdf.pdf

[40]http://cs.wikipedia.org/wiki/Klady_vstupu_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky_do_EU

[41][http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPZKF3ZJPR4](http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPZKF3ZJPR4)

[42]http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/

[43]<http://www.mzv.cz/jnp/>

[44]http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/dokumenty/_zprava/70785

4. Fondy EU

[45]<http://www.crr.cz/index.php?menu=408>

[46]<http://www.enviagentura.cz/dotace-EU/2007-2013/>

[47]<http://www.mzp.cz/www/zamest.nsf/defc72941c223d62c12564b30064fdcc/57f57ea087ed69ffc1256cee002be953?OpenDocument>

[48]<http://www.lesycr.cz/cs/download/eu/nove-programove-obdobi.pdf>

[49]<http://www.smocr.cz/data/files/nase-akce-financni-konference/4-mf->

[50][hejduk.ppt#289,7,Hlavní%20změny%20v%20legislativě](#)

[51]<http://www.inovace.cz/verejne-financovani/operacni-programy-2007-2013/>

[52]<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika/konecna-alokace-fondu-eu-pro-cr-2007-2013>

[53]<http://www.eurion.cz/aktivity-a-reference/distancni-vzdelavani-e-learning/minimum-o-regionalni-a-strukturalni-politice-eu-pro-obdobi-2007-2013/>

[54]<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika/operacni-programy>

[55]<http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>

[56]<http://www.strukturalni-fondy.cz/sektorove-op>

[57]<http://www.interreg3a.cz>

[58]http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/

[59]<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-op>

[60]<http://www.rada-severovychod.cz/>

[61]<http://www.strukturalni-fondy.cz/>

5. Získávání dotací z EU

[62]<http://www.strukturalni-fondy.cz/srop/dokumenty>

[63]<http://www.cenup.cz/dotace-pro-podnikatele/>

[64]<http://www.enviagentura.cz/dotace-EU/podani-zadosti/>

[65]<http://www.inovace.cz/verejne-financovani/dotace-a-granty-z-eu/>

[66]<http://www.podnikatel.cz/clanky/jak-byt-uspesny-pri-ziskavani-dotace/>

[67]<http://www.sfinance.cz/zpravy/finance/159751-k-ziskani-dotace-z-eu-musite-byt-v-baliku/>

[68]<http://www.sigmin.cz/cs/sluzby/dotace-z-eu/postup-pri-ziskavani-dotace-z-eu/>

[69]<http://www.strukturalnifondy.info/clanek.php?clanek=296>

[70]http://www.naseevropa.cz/portal/port_data.nsf/91e1c89608299e34c1256f4100537638/5c126a735360a890c1256fa4002cb34e?OpenDocument

[71]<http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/vysledky-pruzkumu-na-tema-fondy-a-programy-evropske-unie>

[72]<http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/prubeh-cerpani-strukturalnich-fondu>

6. Konkrétní příklad

[73]<http://www.strukturalni-fondy.cz/srop/na-potstejsky-hrad>

[74]<http://www.castles.cz/hrad-potstejn/galerie-obrazky-nakresy-historie.html>

[75]http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/cestovni_ruch_potstejn.pdf

[76]<http://www.fotogalerie.potstejn.cz/>

Přílohy:

Příloha č. 1 – FOTOGALERIE

Dostupné z: <<http://www.castles.cz/hrad-potstejn/> [2009-03-04]

Příloha č. 2 – SEZNAM POVINNÝCH PŘÍLOH

Tyto přílohy byla obec Potštejn povinna doložit při předkládání projektu:

1. Soulad s rozvojovou strategií
2. Čestné prohlášení žadatele
3. Podrobný rozpočet projektu
4. Formuláře ISPROFIN
5. Podklady pro ekonomické hodnocení projektu
6. Doklady o právní subjektivitě žadatele
7. Podklady pro posouzení finančního zdraví žadatele
8. Doklad o partnerství
9. Doklad o prokázání vlastnických vztahů
10. Doklad o prohlášení objektu za nemovitou kulturní památku
11. Doklad o posouzení vlivu na životní prostředí
12. Příklad kofinancování ze Státního fondu dopravní infrastruktury
13. Potvrzení o certifikaci služby nebo zařízení cestovního ruchu
14. Územní rozhodnutí nebo sdělení stavebního úřadu o sloučení územního a stavebního řízení
15. Žádost o příspěvek z rozpočtu kraje
16. Projektová dokumentace
17. Hrad – historický popis, fotodokumentace
18. Zprávy z Programu záchrany architektonického dědictví

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

Příloha č. 3 – FEASIBILITY STUDY (analýza trhu a odhad poptávky)

1. Oprava a zastřešení areálu gotického hradu	
Hlavní cílový uživatel	Turisté, občané obce a okolí, široká veřejnost, návštěvníci tradiční potštejské pouti (komerčního charakteru, ne církevní)
Uspokojovaná potřeba	Odpočinek, rekreace, revitalizace sil, pobyt v přírodě, poznání, nárůst všeobecné vzdělanosti obyvatelstva
Výše poptávky	924 obyvatel obce, 14 123 obyvatel DSO Orlice, turisté čeští i zahraniční
Možná alternativa uspokojení poptávky	Návštěva ostatních pamětihodností ve východních Čechách

2. Instalace stojanů veřejného osvětlení	
Hlavní cílový uživatel	Obyvatelé obce, obyvatelé mikroregionu, turisté
Uspokojovaná potřeba	Bezpečný přístup k hradu i za tmy, bezpečnost z hlediska úrazovosti i kriminality
Výše poptávky	924 obyvatel obce, 14 123 obyvatel DSO Orlice
Možná alternativa uspokojení poptávky	Návštěva hradu za denního světla nebo návštěva jiných míst, kde by probíhaly kulturní akce i v pozdních hodinách

3. Osazení mobiliáře	
Hlavní cílový uživatel	Obyvatelé obce, turisté
Uspokojovaná potřeba	Možnost odpočinku s kvalitním technickým zázemím
Výše poptávky	924 obyvatel obce, 14 123 obyvatel DSO Orlice
Možná alternativa uspokojení poptávky	Návštěva jiných hradů či turistických oblastí, a nebo posezení na trávě (to má ale spoustu nevýhod)

4. Úprava „Křížové cesty“	
Hlavní cílový uživatel	Turisté, školy – výlety
Uspokojovaná potřeba	Všeobecný přehled, vzdělávání
Výše poptávky	Žáci a zaměstnanci škol na území okresu RK a sousedního UO, turisté z celé ČR
Možná alternativa uspokojení poptávky	Návštěva jiných křížových cest ve východních Čechách (např. Homol, Rokol) i v Polsku

5. Výstavba parkoviště	
Hlavní cílový uživatel	Turisté, občané mikroregionu
Uspokojovaná potřeba	Možnost parkování aut či autobusů
Výše poptávky	14 123 obyvatel mikroregionu
Možná alternativa uspokojení poptávky	Parkování na obecních komunikacích, třeba i ve vzdálenějších částech obce

6. Naučná stezka	
Hlavní cílový uživatel	Turisté, návštěvníci hradu Potštejn
Uspokojovaná potřeba	Touha po vědění a sebevzdělávání
Výše poptávky	17 000 návštěvníků hradu
Možná alternativa uspokojení poptávky	neexistuje

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejnský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

Příloha č. 4 – FINANČNÍ ANALÝZA (bez dotace)

ROK	ČISTÝ VÝNOS	ÚČETNÍ ODPIS	INVESTICE	ÚVĚR	SPLÁTKA ÚVĚRU	CF	DISKONTNÍ FAKTOR	DISKONTOVANÝ CF	KUMULOVANÝ CF
	0		0	0		0		0	0
2005	397 631	158 999	- 4 769 978	4 000 000	- 4 000 000	- 4 213 348	1	- 4 213 348	- 4 213 348
2006	408 765	158 999	0		0	567 764	0,952381	540 728	- 3 672 620
2007	420 210	158 999	0		0	579 209	0,907029	525 360	- 3 147 260
2008	431 976	158 999	0		0	590 975	0,863838	510 507	- 2 636 754
2009	444 071	158 999	0		0	603 071	0,822702	496 148	- 2 140 606
2010	456 505	158 999	0		0	615 505	0,783526	482 264	- 1 658 342
2011	469 287	158 999	0		0	628 287	0,746215	468 837	- 1 189 505
2012	482 427	158 999	0		0	641 427	0,710681	455 850	- 733 655
2013	495 935	158 999	0		0	654 935	0,676839	443 286	- 290 369
2014	509 822	158 999	0		0	668 821	0,644609	431 128	140 759
2015	524 097	158 999	0			683 096	0,613913	419 362	560 120
2016	538 771	158 999	0			697 771	0,584679	407 972	968 092
2017	553 857	158 999	0			712 856	0,556837	396 945	1 365 037
2018	569 365	158 999	0			728 364	0,530321	386 267	1 751 304
2019	585 307	158 999	0			744 306	0,505068	375 925	2 127 230
2020	601 696	158 999	0			760 695	0,481017	365 907	2 493 137

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejnský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

Příloha č. 5 – FINANČNÍ ANALÝZA (s dotací)

ROK	ČISTÝ VÝNOS	ÚČETNÍ ODPIS	INVESTICE	ÚVĚR	SPLÁTKA ÚVĚRU	DOTACE	CF	DISKONTNÍ FAKTOR	DISKONTOVANÝ CF	KUMULOVANÝ CF
	0		0	0			0	0	0	0
2005	397 631	158 999	-4 769 978	4 000 000	-4 000 000		-4 213 348	1	-4 213 348	-4 213 348
2006	408 765	158 999	0		0		567 764	0,952381	540 728	-3 672 620
2007	420 210	158 999	0		0	4 197 581	4 776 790	0,907029	4 332 689	660 069
2008	431 976	158 999	0		0		590 975	0,863838	510 507	1 170 576
2009	444 071	158 999	0		0		603 071	0,822702	496 148	1 666 723
2010	456 505	158 999	0		0		615 505	0,783526	482 264	2 148 987
2011	469 287	158 999	0		0		628 287	0,746215	468 837	2 617 825
2012	482 427	158 999	0		0		641 427	0,710681	455 850	3 073 675
2013	495 935	158 999	0		0		654 935	0,676839	443 286	3 516 960
2014	509 822	158 999	0		0		668 821	0,644609	431 128	3 948 088
2015	524 097	158 999	0		0		683 096	0,613913	419 362	4 367 450
2016	538 771	158 999	0		0		697 771	0,584679	407 972	4 775 422
2017	553 857	158 999	0		0		712 856	0,556837	396 945	5 172 367
2018	569 365	158 999	0		0		728 364	0,530321	386 267	5 558 634
2019	585 307	158 999	0		0		744 306	0,505068	375 925	5 934 559
2020	601 696	158 999	0		0		760 695	0,481017	365 907	6 300 466

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

Příloha č. 6 – EKONOMICKÁ ANALÝZA

ROK	ČISTÝ VÝNOS	ÚČETNÍ ODPIS	INVESTICE	ÚVĚR	SPLÁTKA ÚVĚRU	NEPŘÍMÉ ÚŽITKY	CF	DISKONTNÍ FAKTOR	DISKONTOVANÝ CF	KUMULOVANÝ CF
	0		0	0		0	0	0	0	0
2005	397 631	158 999	- 4 769 978	4 000 000	- 4 000 000	690 000	- 3 523 348	1	- 3 523 348	- 3 523 348
2006	408 765	158 999	0		0	709 320	1 277 084	0,952381	1 216 270	- 2 307 077
2007	420 210	158 999	0		0	729 181	1 308 390	0,907029	1 186 749	- 1 120 329
2008	431 976	158 999	0		0	749 598	1 340 573	0,863838	1 158 038	37 709
2009	444 071	158 999	0		0	770 587	1 373 657	0,822702	1 130 111	1 167 820
2010	456 505	158 999	0		0	792 163	1 407 668	0,783526	1 102 945	2 270 765
2011	469 287	158 999	0		0	814 344	1 442 630	0,746215	1 076 513	3 347 278
2012	482 427	158 999	0		0	837 145	1 478 572	0,710681	1 050 794	4 398 071
2013	495 935	158 999	0		0	860 585	1 515 520	0,676839	1 025 764	5 423 835
2014	509 822	158 999	0		0	884 682	1 553 503	0,644609	1 001 402	6 425 237
2015	524 097	158 999	0			909 453	1 592 549	0,613913	977 687	7 402 924
2016	538 771	158 999	0			934 918	1 632 688	0,584679	954 599	8 357 523
2017	553 857	158 999	0			961 095	1 673 952	0,556837	932 119	9 289 641
2018	569 365	158 999	0			988 006	1 716 370	0,530321	910 228	10 199 869
2019	585 307	158 999	0			1 015 670	1 759 177	0,505068	888 908	11 088 777
2020	601 696	158 999	0			1 044 109	1 804 804	0,481017	868 142	11 956 919

Dostupné z: Studie proveditelnosti projektu „Na potštejnský hrad“ 2005 – Materiály poskytnuté Obecním úřadem Potštejn

Příloha č. 7 – DOTAZNÍK

1) Souhlasil(a) jste v referendu se vstupem České republiky do Evropské unie a rozhodl(a) byste se dnes stejně?

- a) ANO, souhlasil(a) a rozhodl(a) bych se stejně, protože
.....
- b) NE, nesouhlasil(a) a rozhodl(a) bych se stejně, protože
.....
- c) ANO, souhlasil(a) ale nyní mám opačný názor, protože
.....
- d) NE, nesouhlasil(a), ale nyní mám opačný názor, protože
.....
- e) NEHLASOVAL(A) JSEM, mé dnešní rozhodnutí by bylo: VSTOUPIT NEVSTOUPIT NEHLASOVAT

2) Jaké výhody a nevýhody Vám osobně přináší členství ČR v EU?

VÝHODY.....
.....

NEVÝHODY.....
.....

3) Jaké výhody a nevýhody přináší, dle Vašeho názoru, členství ČR v EU obci Potštejn?

VÝHODY.....
.....

NEVÝHODY.....
.....

4) Z jakých finančních prostředků byla podle Vás financována rekonstrukce hradu v Potštejně?

- a) z dotací poskytnutých EU
- b) z obecního rozpočtu a dotací z EU
- c) z dotací od státu a obecního rozpočtu
- d) pouze z rozpočtu obce
- e) z dotací od státu a EU
- f) z dotací od státu, EU a obecního rozpočtu
- g) z dotací od státu
- h) nevím

5) Souhlasíte s využitím finančních prostředků na rekonstrukci kulturní památky nebo byste raději viděli peníze vložené do projektů jiného typu (např. infrastruktura, vzdělání,..)

- a) ANO SOUHLASÍM, protože
.....
.....
- b) NE NESOUHLASÍM, navrhoval(a) bych alternativu
.....
.....

Jste:	Muž	Váš věk: 15-20	21-30	31-50	51-65	nad 65
	Žena	Váš věk: 15-20	21-30	31-50	51-65	nad 65

Zdroj: Vlastní zpracování, 2009